

URZĄD STATYSTYCZNY W POZNANIU

STATISTICAL OFFICE IN POZNAŃ

**WARUNKI ŻYCIA LUDNOŚCI
W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM
W 2013 R.**

***LIVING CONDITIONS OF THE POPULATION
IN WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP
IN 2013***

Analizy statystyczne
Statistical analysis

POZNAŃ, $\frac{\text{LUTY}}{\text{FEBRUARY}}$ 2015

KOMITET REDAKCYJNY *EDITORIAL BOARD*
URZĘDU STATYSTYCZNEGO *OF STATISTICAL OFFICE*
W POZNANIU *IN POZNAŃ*

Przewodniczący *President*

Jacek Kowalewski

Redaktor główny *Editor in chief*

Tomasz Klimanek

Członkowie *Members*

Danuta Brzozowska, Małgorzata Gniot, Piotr Jastrzębski, Jolanta Konieczna, Ewa Kowalka,
Kazimierz Kruska, Arleta Olbrot-Brzezińska, Artur Owczarkowski, Dorota Stachowiak

Sekretarz *Secretary*

Emilia Bogacka

Publikacja przygotowana w Dziale *Publication was prepared in Division*
Opracowań Zbiorczych w Wielkopolskim *of Aggregate Studies in Regional Surveys*
Ośrodku Badań Regionalnych *Centre of Wielkopolska*

**Prosimy o podanie źródła przy publikowaniu danych
Urzędu Statystycznego**

***When publishing data of Statistical Office
– please indicate source***

ISSN 1895 – 0817

URZĄD STATYSTYCZNY W POZNANIU
STATISTICAL OFFICE IN POZNAŃ

ul. Wojska Polskiego 27/29, 60-624 Poznań

Kontakt: tel. 61 27 98 200

Contact fax 61 27 98 100

e-mail: SekretariatUSPOZ@stat.gov.pl

Adres w Internecie: <http://poznan.stat.gov.pl>

Internet address

PRZEDMOWA

Publikacja *Warunki życia ludności w województwie wielkopolskim* jest opracowaniem cyklicznym przedstawiającym kształtowanie się wybranych zmiennych charakteryzujących różne obszary społeczno-gospodarcze mające wpływ na poziom i jakość życia społeczeństwa. Zestawiono tu m.in. informacje z zakresu demografii, ochrony środowiska, rynku pracy, budżetów gospodarstw domowych, budownictwa mieszkaniowego, edukacji, ochrony zdrowia i pomocy społecznej, kultury czy bezpieczeństwa publicznego. Dane uporządkowane tematycznie uzupełniono o kategorie makroekonomiczne z zakresu rachunków regionalnych, takie jak produkt krajowy brutto czy nominalne dochody gospodarstw domowych, obrazujące poziom rozwoju gospodarczego województwa. W tegorocznej edycji opracowania zaprezentowano informacje dla lat 2010–2013. W przypadku rachunków regionalnych szereg czasowy obejmuje lata 2010–2012. Dane za rok 2012 zostały opracowane, a za lata 2010–2011 przeliczone ponownie, zgodnie z zasadami Europejskiego Systemu Rachunków ESA 2010, wprowadzonego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 549/2013 z dnia 21 maja 2013 r.

Publikacja składa się z części tabelarycznej i analitycznej. W tablicach dane zestawiono w układzie dziedzinowym, określając stan oraz wyznaczając wskaźniki dynamiki i struktury. Wybrane informacje zaprezentowano również na niższym poziomie podziału terytorialnego – dla podregionów i powiatów, a także w przekroju miasto/wieś. Ponadto wyniki dla województwa przedstawiono w odniesieniu do informacji ogólnopolskich oraz na tle innych województw. Dopelnieniem części tabelarycznej jest komentarz, w którym dokonano syntezy wyników badań.

Rekomendując Państwu opracowanie *Warunki życia ludności w województwie wielkopolskim w 2013 r.*, mam nadzieję, że zawarte w nim wyniki okażą się cennym źródłem informacji o warunkach życia mieszkańców województwa wielkopolskiego i zachęcą do dalszej analizy tej problematyki.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Poznaniu

dr Jacek Kowalewski

Poznań, luty 2015 r.

PREFACE

The volume Living conditions of the population in Wielkopolskie Voivodship is a periodical publication presenting changes in selected variables, which characterise various socio-economic factors affecting the standard and quality of life in Wielkopolskie Voivodship. The content includes information about demography, environmental protection, labour market, household budgets, dwelling construction, education, health care and social welfare, culture or public security. The scope of data arranged thematically has been extended to include macro-economic indicators related to regional accounts, such as the Gross Domestic Product or the nominal household income, showing the level of the voivodship economic development. The current edition provides information about the period 2010–2013. With respect to regional accounts, the time series covers the period 2010–2012. Data for 2012 have been processed and for 2010–2011 recalculated according to the principles of the European system of accounts ESA 2010, established by Regulation (EU) No 549/2013 Of The European Parliament of 21 May 2013.

The publication consists of a tabular and analytic section. Tabulated data are organised by topic, showing the structure of the population, including percentages and indexes. Selected variables are also presented at a lower level of territorial aggregation – for subregions and powiats, cross-classified by urban-rural location. In addition, the results for the voivodship are compared against the corresponding values for the country as a whole and other voivodships. The tabular section is supplemented by a commentary, which provides a synthetic overview of the results.

I would like to recommend the publication entitled Living conditions of the population in Wielkopolskie Voivodship in 2013, in the hope that its contents will prove a valuable source of information about the living conditions of the inhabitants of Wielkopolskie Voivodship and will encourage readers to continue exploring this interesting and important area.

*Director
of the Statistical Office in Poznań*

Jacek Kowalewski, PhD

Poznań, February 2015

SPIS RZECZY**CONTENTS**

		Str. <i>Page</i>
PRZEDMOWA	PREFACE	3-4
Objaśnienia znaków umownych. Skróty	<i>Symbols. Abbreviations</i>	9
UWAGI METODYCZNE	METHODOLOGICAL NOTES	10
WYNIKI BADAŃ – SYNTEZA	RESULTS OF SURVEYS – SYNTHETIC	27
Procesy demograficzne	<i>Demographical processes</i>	27
Ochrona środowiska	<i>Environmental protection</i>	30
Rynek pracy	<i>Labour market</i>	33
Wynagrodzenia i świadczenia społeczne	<i>Wages and salaries. Social security benefits</i>	35
Budżety gospodarstw domowych	<i>Household budgets</i>	37
Zasoby mieszkaniowe	<i>Dwelling stocks</i>	39
Transport i łączność	<i>Transport and communication</i>	42
Baza noclegowa turystyki	<i>Tourist accommodation establishments</i>	44
Ochrona zdrowia	<i>Health care</i>	46
Edukacja	<i>Education</i>	47
Kultura	<i>Culture</i>	49
Bezpieczeństwo publiczne	<i>Public safety</i>	51
Produkt krajowy brutto	<i>Gross domestic product</i>	52
Podsumowanie	<i>Summary</i>	55

TABLICE**TABLES**

		Tabl. <i>Tabl.</i>	Str. <i>Page</i>
Powierzchnia i granice w 2013 r.	<i>Area and borders in 2013</i>	1	57
Podstawowe dane demograficzne (2010–2013)	<i>Basic demographic data (2010–2013)</i>	2	57
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi (2010–2013)	<i>Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground (2010–2013)</i>	3	58
Oczyszczalnie ścieków komunalnych (2010–2013)	<i>Municipal wastewater treatment plants (2010–2013)</i>	4	59
Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (2010–2013)	<i>Emission and reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality (2010–2013)</i>	5	59
Ochrona przyrody (2010–2013)	<i>Nature protection (2010–2013)</i>	6	60
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej na podstawie BAEL	<i>Economic activity of the population aged 15 and more on the LFS basis</i>	7	61
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według wieku oraz poziomu wykształcenia w IV kwartale 2013 r. – na podstawie BAEL	<i>Economic activity of the population aged 15 and more by age and educational level in IV quarter 2013 – on the LFS basis</i>	8	62
Pracujący (2010–2013)	<i>Employed persons (2010–2013)</i>	9	63
Bezrobotni zarejestrowani, stopa bezrobocia oraz oferty pracy (2010–2013)	<i>Registered unemployed persons, unemployment rate as well as job offers (2010–2013)</i>	10	64
Wydatki Funduszu Pracy (2010–2013)	<i>Expenditures of Labour Fund (2010–2013)</i>	11	64
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto (2010–2013)	<i>Average monthly gross wages and salaries (2010–2013)</i>	12	64
Emerytury i renty (2010–2013)	<i>Retirement pay and pensions (2010–2013)</i>	13	65
Dynamika przeciętnych wynagrodzeń, emerytur i rent, dochodu rozporządzalnego i wydatków w gospodarstwach domowych oraz cen towarów i usług konsumpcyjnych (2011–2013)	<i>Indices of average wages and salaries, retirement pay and pensions, available income and expenditures in households as well as price of consumer goods and services (2011–2013)</i>	14	66
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2010–2013)	<i>Average monthly per capita available income of house- holds (2010–2013)</i>	15	66

		Tabl. Tabl.	Str. Page
Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2010–2013)	<i>Average monthly per capita expenditures of households (2010–2013)</i>	16	67
Przeciętne miesięczne spożycie niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2010–2013)	<i>Average monthly per capita consumption of selected foodstuffs of households (2010–2013)</i>	17	67
Gospodarstwa domowe wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania (2010–2013)	<i>Households equipped with selected durable goods (2010–2013)</i>	18	67
Wskaźniki zagrożenia ubóstwem w gospodarstwach domowych (2010–2013)	<i>At-risk of poverty rates in households (2010–2013)</i>	19	68
Ceny detaliczne wybranych towarów i usług (2010–2013)	<i>Retail prices of selected goods and services (2010–2013)</i>	20	68
Zużycie gazu, energii elektrycznej i wody w gospodarstwach domowych (2010–2013)	<i>Consumption of gas, electricity and water in households (2010–2013)</i>	21	69
Pojazdy samochodowe (2010–2013)	<i>Road vehicles (2010–2013)</i>	22	69
Łączność (2010–2013)	<i>Communication (2010–2013)</i>	23	69
Sklepy według form organizacyjnych (2010–2013)	<i>Shops by organizational forms (2010–2013)</i>	24	69
Baza noclegowa turystyki (2010–2013)	<i>Tourist accommodation establishments (2010–2013)</i>	25	70
Zasoby mieszkaniowe (2010–2013)	<i>Dwelling stocks (2010–2013)</i>	26	70
Mieszkania w zasobach mieszkaniowych wyposażone w instalacje (2010–2013)	<i>Dwellings in dwelling stocks fitted with installations (2010–2013)</i>	27	71
Mieszkania, izby i powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych do użytkowania według form własności budownictwa (2010–2013)	<i>Dwellings, rooms and useful floor area of dwellings completed by forms of construction ownership (2010–2013)</i>	28	71
Wybrane wskaźniki w zakresie mieszkań oddanych do użytkowania (2010–2013)	<i>Selected indices of dwellings completed (2010–2013)</i>	29	72
Pracownicy medyczni (2012, 2013)	<i>Medical personnel (2012, 2013)</i>	30	72
Ambulatoryjna opieka zdrowotna (2012, 2013)	<i>Out-patient health care (2012, 2013)</i>	31	72
Szpitala ogólne (2012, 2013)	<i>General hospitals (2012, 2013)</i>	32	73
Apteki ogólnodostępne i punkty apteczne (2010–2013)	<i>Generally available pharmacies and pharmaceutical outlets (2010–2013)</i>	33	73
Żłobki i kluby dziecięce (2010–2013)	<i>Nurseries and children's clubs (2010–2013)</i>	34	73
Placówki wsparcia dziennego (2010–2013)	<i>Day-support centres (2010–2013)</i>	35	73
Rodzinna piecza zastępcza (2010–2013)	<i>Family foster care (2010–2013)</i>	36	74
Pomoc społeczna stacjonarna (2010–2013)	<i>Stationary social welfare (2010–2013)</i>	37	74
Świadczenia pomocy społecznej (2010–2013)	<i>Social assistance benefits (2010–2013)</i>	38	74
Edukacja według szczebli kształcenia (2010/11, 2012/13, 2013/14)	<i>Education by level (2010/11, 2012/13, 2013/14)</i>	39	75
Internaty i bursy szkół dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) (2010/11, 2012/13, 2013/14)	<i>Boarding-schools and dormitories for children and youth (excluding special schools) (2010/11, 2012/13, 2013/14)</i>	40	77
Studenci szkół wyższych według form studiów i typów szkół (2010/11, 2012/13, 2013/14)	<i>Students of higher education institutions by study forms and type of schools (2010/11, 2012/13, 2013/14)</i>	41	77
Absolwenci szkół wyższych według form studiów i typów szkół (2009/10, 2011/12, 2012/13)	<i>Graduates of higher education institutions by study forms and type of schools (2009/10, 2011/12, 2012/13)</i>	42	78
Studenci szkół wyższych otrzymujący stypendia (łącznie z cudzoziemcami) (2010/11, 2012/13, 2013/14)	<i>Students of higher education institutions receiving scholarships (including foreigners) (2010/11, 2012/13, 2013/14)</i>	43	78
Domy i stołówki studenckie (2010/11, 2012/13, 2013/14)	<i>Student dormitories and canteens (2010/11, 2012/13, 2013/14)</i>	44	79
Wychowanie przedszkolne (2010/11, 2012/13, 2013/14)	<i>Pre-primary education (2010/11, 2012/13, 2013/14)</i>	45	79
Biblioteki publiczne (z filiami) (2010–2013)	<i>Public libraries (with branches) (2010–2013)</i>	46	79
Muzea (2010–2013)	<i>Museums (2010–2013)</i>	47	80

		Tabl. <i>Tabl.</i>	Str. <i>Page</i>
Teatry, instytucje muzyczne, przedsiębiorstwa estradowe (2010–2013)	<i>Theatres, music institutions, entertainment enterprises (2010–2013)</i>	48	80
Kina (2010–2013)	<i>Cinemas (2010–2013)</i>	49	80
Kluby sportowe (2008, 2010, 2012)	<i>Sports clubs (2008, 2010, 2012)</i>	50	80
Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych (2010–2013)	<i>Ascertained crimes by the Police in completed preparatory proceedings (2010–2013)</i>	51	81
Wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję (2010–2013)	<i>Rates of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police (2010–2013)</i>	52	82
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów (2010–2013)	<i>Expenditure of local government units budgets by division (2010–2013)</i>	53	83
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) (2010–2012)	<i>Gross domestic product (current prices) (2010–2012)</i>	54	85
Podstawowe elementy rachunku produkcji i rachunku tworzenia dochodów (ceny bieżące) (2010–2012)	<i>Basic elements of production account and generation of income account (current prices) (2010–2012)</i>	55	86
Nominalne dochody w sektorze gospodarstw domowych (2010–2012)	<i>Nominal income in the households sector (2010–2012)</i>	56	86
Produkt krajowy brutto według podregionów (ceny bieżące) (2010–2012)	<i>Gross domestic product by subregions (current prices) (2010–2012)</i>	57	86
Wybrane dane o podregionach i powiatach w 2013 r.	<i>Selected data by subregions and powiats in 2013</i>	58	87
Wybrane wskaźniki w przekroju miasto-wieś (2010–2013)	<i>Selected indicies in the section of urban-rural areas (2010–2013)</i>	59	92
Województwo wielkopolskie na tle pozostałych województw w 2013 r.	<i>Wielkopolskie Voivodship against the background of other voivodships in 2013</i>	60	94

WYKRESY

CHARTS

		Str. <i>Page</i>
1. Liczba kobiet na 100 mężczyzn według wieku w 2013 r.	<i>Number of females per 100 males by age in 2013</i>	27
2. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym (2010, 2013)	<i>Working and non-working age population (2010, 2013)</i>	28
3. Ruch naturalny ludności w 2013 r.	<i>Vital statistics in 2013.</i>	29
4. Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania w 2013 r.	<i>Industrial and municipal wastewater requiring treatment in 2013</i>	31
5. Zmieszane odpady komunalne zebrane z gospodarstw domowych w 2013 r.	<i>Mixed municipal waste collected from households in 2013</i>	32
6. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w Polsce według województw w 2013 r.	<i>Legally protected areas possessing unique environmental value in Poland by voivodships in 2013</i>	33
7. Stopa bezrobocia rejestrowanego w Polsce według województw w 2013 r.	<i>Registered unemployment rate in Poland by voivodships in 2013</i>	34
8. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2013 r. (w %)	<i>Registered unemployment rate in 2013 (in %)</i>	35
9. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Polsce według województw w 2013 r.	<i>Average monthly gross wages and salaries in Poland by voivodships in 2013</i>	36
10. Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w Polsce według województw w 2013 r.	<i>Average monthly gross retirement pay and pension in Poland by voivodships in 2013</i>	37
11. Dochód rozporządzalny i wydatki w gospodarstwach domowych w Polsce według województw w 2013 r.	<i>Available income and expenditures of households in Poland by voivodships in 2013</i>	38
12. Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2013 r.	<i>Average monthly per capita expenditures of households in 2013</i>	38
13. Zasoby mieszkaniowe w Polsce według województw w 2013 r.	<i>Dwelling stocks in Poland by voivodships in 2013 ...</i>	39

		Str. Page
14. Mieszkania w zasobach mieszkaniowych wyposażone w instalacje w Polsce według województw w 2013 r.	<i>Dwellings in dwelling stocks fitted with installations in Poland by voivodships in 2013</i>	40
15. Mieszkania oddane do użytkowania w Polsce według województw w 2013 r.	<i>Dwellings completed in Poland by voivodships in 2013</i>	41
16. Mieszkania oddane do użytkowania (2010, 2013)	<i>Dwellings completed (2010, 2013)</i>	42
17. Samochody osobowe na 1000 ludności w Polsce według województw w 2013 r.	<i>Passenger cars per 1000 population in Poland by voivodships in 2013</i>	43
18. Standardowe telefoniczne łącza główne na 1000 ludności w Polsce według województw w 2013 r.	<i>Standard telephone main line per 1000 population in Poland by voivodships in 2013</i>	44
19. Turystyczne obiekty noclegowe w 2013 r.	<i>Collective tourist accommodation establishments in 2013</i>	45
20. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w Polsce według województw w 2013 r.	<i>Degree of exploitation of beds in tourist accommodation establishments in Poland by voivodships in 2013</i>	46
21. Ludność objęta opieką zdrowotną w Polsce według województw w 2013 r.	<i>Population under health care in Poland by voivodships in 2013</i>	47
22. Liczba uczniów na 1 szkołę w roku szkolnym 2013/2014	<i>Pupils and students per school in the 2013/2014 school year</i>	48
23. Działalność bibliotek publicznych w Polsce według województw w 2013 r.	<i>Activity of public libraries in Poland by voivodships in 2013</i>	50
24. Widzowie w kinach stałych na 1000 ludności w Polsce według województw w 2013 r.	<i>Audience in fixed cinemas per 1000 population in Poland by voivodships in 2013</i>	51
25. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w 2013 r.	<i>Rates of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police in 2013</i>	52
26. Udział regionów i województw w tworzeniu produktu krajowego brutto w 2012 r.	<i>Share of regions and voivodships in generation of the gross domestic product in 2012</i>	53
27. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca w Polsce według województw (2010–2012)	<i>Gross domestic product per capita in Poland by voivodships (2010–2012)</i>	53

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

SYMBOLS

Kreska	(-)	– zjawisko nie występuje. <i>magnitude zero.</i>
Zero	(0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5; <i>magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit;</i>
	(0,0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. <i>magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.</i>
Kropka	(.)	– zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych. <i>data not available or not reliable.</i>
Znak	(x)	– wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. <i>not applicable.</i>
Znak	(*)	– dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych. <i>data revised.</i>
Znak	Δ	– oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji. <i>categories of applied classification are presented in abbreviated form.</i>
„W tym” “Of which”		– oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. <i>indicates that not all elements of the sum are given.</i>
Comma	(.)	– <i>used in figures presents decimal point.</i>

SKRÓTY

ABBREVIATIONS

tys.	=	tysiąc	kWh	=	kilowatogodzina
thous.		<i>thousand</i>			<i>kilowatt-hour</i>
zł	=	złoty	kJ	=	kilodżul
zl		<i>zloty</i>			<i>kilojoule</i>
szt.	=	sztuka	d	=	doba
pcs		<i>piece</i>	24h		<i>24 hours</i>
kpl	=	komplet	p.proc.	=	punkt procentowy
		<i>set</i>	pp		<i>percentage point</i>
g	=	gram	r.	=	rok
		<i>gram</i>			<i>year</i>
kg	=	kilogram	cd.	=	ciąg dalszy
		<i>kilogram</i>	cont.		<i>continued</i>
t	=	tona	dok.	=	dokończenie
		<i>tonne</i>	cont.		<i>continued</i>
m ²	=	metr kwadratowy	nr (Nr)	=	numer
		<i>square metre</i>	No.		<i>number</i>
km ²	=	kilometr kwadratowy	tabl.	=	tablica
		<i>square kilometre</i>			<i>table</i>
ha	=	hektar	ust.	=	ustęp
		<i>hectare</i>			<i>item</i>
m ³	=	metr sześcienny	Dz. U.	=	Dziennik Ustaw
		<i>cubic metre</i>			<i>Journal of Laws</i>
dam ³	=	dekametr sześcienny	z późn. zm.	=	z późniejszymi zmianami
		<i>cubic decametre</i>			<i>with later amendments</i>
hm ³	=	hektometr sześcienny	NFZ	=	Narodowy Fundusz Zdrowia
		<i>cubic hectametre</i>			<i>National Health Fund</i>
l	=	litr			
		<i>litre</i>			

UWAGI METODYCZNE

1. Dane o ludności opracowano na podstawie:

- 1) wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 31 III 2011 r.;
- 2) bilansów stanu i struktury ludności na terenie gminy. Bilanse ludności sporządzane są dla okresów międzyspisywanych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przy uwzględnieniu:
 - zmian w danym okresie spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony) i migracjami ludności (zameldowania i wymeldowania na pobyt stały z innych gmin i z zagranicy), a także przesunięciami adresowymi ludności z tytułu zmian administracyjnych,
 - różnicy między liczbą osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące (do 2005 r. – ponad 2 miesiące) na terenie gminy a liczbą osób czasowo nieobecnych, która stanowi jednocześnie różnicę między liczbą osób zameldowanych na pobyt stały w gminie a liczbą osób faktycznie mieszkających na terenie gminy;
- 3) rejestrów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych – o migracjach wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały;
- 4) sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego – o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach;
- 5) sprawozdawczości sądów okręgowych – o prawomocnie orzeczonych separacjach i rozwodach.

Dane o ludności (według stanu w dniu 31 XII) oraz współczynniki demograficzne, a także przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano – jeśli nie zaznaczono inaczej – przyjmując jako bazę wyjściową wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 (dla 2010 r. zastosowano podział administracyjny z dnia 31 XII 2011 r.).

2. Przez ludność w wieku produkcyjnym rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18–64 lata, dla kobiet – 18–59 lat. Przez ludność **w wieku nieprodukcyjnym** rozumie się ludność **w wieku przedprodukcyjnym**, tj. do 17 lat, oraz **w wieku poprodukcyjnym**, tj. mężczyźni – 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej.

3. Dane o ruchu naturalnym ludności w podziale terytorialnym opracowano:

- małżeństwa – według miejsca zameldowania męża przed ślubem;
- rozwody – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo;
- urodzenia – według miejsca zameldowania matki noworodka;
- zgony – według miejsca zameldowania osoby zmarłej.

4. Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

5. Przez niemowlęta rozumie się dzieci w wieku poniżej 1 roku.

6. Dane o migracjach wewnętrznych ludności opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniach osób na pobyt stały. Informacje te nie uwzględniają zmian adresu w obrębie tej samej gminy (miasta), z wyjątkiem gmin miejsko-wiejskich, dla których został zachowany podział na tereny miejskie i wiejskie.

7. Dane o migracjach zagranicznych ludności na pobyt stały opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób przyjeżdżających do Polski na pobyt stały (imigracja) oraz o wymeldowaniach osób wyjeżdżających z Polski za granicę na stałe (emigracja).

8. Współczynnik dzietności oznacza liczbę dzieci, które urodziłaby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłaby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezmiennie.

9. Przeciętne dalsze trwanie życia wyraża średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w wieku x lat, przy założeniu stałego poziomu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.

10. Ścieki przemysłowe to ścieki niebędące ściekami bytowymi albo wodami opadowymi lub roztopowymi, powstałe w związku z prowadzoną przez zakład działalnością handlową, przemysłową, składową, transportową lub usługową, a także będące ich mieszaniną ze ściekami innego podmiotu, odprowadzane urządzeniami kanalizacyjnymi tego zakładu.

Jako **ścieki wymagające oczyszczania** przyjęto wody odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi albo do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i chłodniczymi), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

11. Ścieki komunalne to ścieki bytowe lub mieszanina ścieków bytowych ze ściekami przemysłowymi albo wodami opadowymi lub roztopowymi, odprowadzane urządzeniami służącymi do realizacji zadań własnych gminy w zakresie kanalizacji i oczyszczania ścieków komunalnych.

Dane o **ściekach komunalnych** obejmują ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną przez jednostki będące w gestii przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych, dla których organem założycielskim jest wojewoda (lub będących pod zarządem samorządów terytorialnych) oraz wszystkich jednostek nadzorujących pracę zbiorowego odprowadzania ścieków poprzez sieć kanalizacyjną (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itd.). Ścieki te przed odprowadzeniem do odbiornika powinny być w całości poddane procesom oczyszczania, stąd w statystyce zostały ujęte jako **ścieki wymagające oczyszczenia**. Dane te nie obejmują wód opadowych i infiltracyjnych odprowadzanych siecią kanalizacyjną.

12. Oczyszczalnie ścieków komunalnych obejmują wszystkie oczyszczalnie **pracujące na sieci kanalizacyjnej**. Nie są objęte badaniami statystycznymi oczyszczalnie przydomowe (przyzagrodowe) lub oczyszczające ścieki wyłącznie dowiezione (czyli oczyszczalnie niepracujące na sieci kanalizacyjnej).

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysoko efektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiającą zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

13. Dane o ludności miast i wsi korzystającej z oczyszczalni ścieków podano w oparciu o szacunek liczby ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie pracujące na sieci kanalizacyjnej.

14. Przez zanieczyszczenie powietrza rozumie się wprowadzanie przez człowieka, bezpośrednio lub pośrednio, do powietrza substancji stałych, ciekłych lub gazowych w takich ilościach, które mogą zagrażać zdrowiu człowieka, ujemnie wpływać na klimat, przyrodę żywą, glebę, wodę lub spowodować inne szkody w środowisku.

Wielkość emisji z poszczególnych źródeł i rodzajów zanieczyszczeń (określonych prawnie) może być ustalona przez pomiary albo na drodze obliczeń z bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń dla charakterystycznych procesów technologicznych.

Dane o **emisji pyłów** dotyczą pyłów: ze spalania paliw, cementowo-wapienniczych i materiałów ogniotrwałych, krzemowych, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowych, sadzy oraz innych rodzajów zanieczyszczeń pyłowych.

Dane o **emisji gazów** dotyczą: dwutlenku siarki, tlenku węgla, tlenków azotu, węglowodorów oraz innych rodzajów zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla).

Z uwagi na to, że wielkość emisji **dwutlenku węgla** charakteryzuje się dużymi bezwzględными wartościami, **wskaźnik dotyczący stopnia redukcji zanieczyszczeń gazowych** został wyliczony i przedstawiony **z pominięciem emisji dwutlenku węgla**.

Dane o **ilości zatrzymanych i zneutralizowanych zanieczyszczeń pyłowych oraz gazowych** (według rodzajów) obrazują rozmiary zanieczyszczeń zredukowanych w urządzeniach do ochrony powietrza, zainstalowanych w zakładach uznanych za szczególnie uciążliwe dla atmosfery.

15. Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody (m.in. dziko występujących oraz objętych ochroną gatunkową roślin, zwierząt i grzybów, zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia, siedlisk przyrodniczych); formami ochrony przyrody są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczkokrajobrazowe, pomniki przyrody.

16. Dane o aktywności ekonomicznej ludności dotyczą ludności faktycznie zamieszkałej. Obejmują one osoby **w wieku 15 lat i więcej** będące członkami gospodarstw domowych w mieszkaniach wylosowanych do reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności – BAEL. Badanie to prowadzone jest w cyklu kwartalnym metodą obserwacji ciągłej, tj. aktywność ekonomiczną ludności bada się w każdym tygodniu w ciągu całego kwartału. Badaniem nie są objęte osoby nieobecne w gospodarstwach domowych 12 miesięcy i więcej, jeżeli ich nieobecność nie wynikała z charakteru wykonywanej pracy. **Gospodarstwo domowe** oznacza zespół osób spokrewnionych lub spowinowaconych, a także niespokrewnionych, mieszkających razem i utrzymujących się wspólnie. Badanie nie obejmuje gospodarstw domowych w obiektach zbiorowego zakwaterowania. Dane prezentowane według grup wieku obliczane są w oparciu o dokładną datę urodzenia.

Do **pracujących** zaliczono osoby, które w badanym tygodniu:

- wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem;
- formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych); jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące, dodatkowym kryterium w BAEL w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące pracę nakładczą) był fakt otrzymywania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Bezrobotni to osoby w wieku 15–74 lata, które w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi, w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy i były gotowe podjąć pracę w ciągu 2 tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Do **biernych zawodowo** zaliczono osoby, które nie zostały zakwalifikowane jako pracujące lub bezrobotne.

Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

17. Informacje o pracujących dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód. Do pracujących zalicza się:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór lub stosunek służbowy);
- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
 - a) właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), tj. pracujących w gospodarstwach indywidualnych (o powierzchni użytków rolnych do 1 ha i powyżej 1 ha) oraz indywidualnych właścicieli zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych;
 - b) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
 - c) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;
- 3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 4) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
- 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych);
- 6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

Dane dotyczące **pracujących według stanu w dniu 31 XII** podano bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przyjmując zasadę jednorazowego ujmowania tych osób **w głównym miejscu pracy**.

Dane dotyczące **pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, według stanu w dniu 31 XII**, wyznaczono na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

Do pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie zaliczono osoby pracujące w gospodarstwach prowadzących działalność rolniczą. Wszystkich pracujących w tych gospodarstwach ujęto niezależnie od powierzchni użytków rolnych oraz przeznaczenia produkcji rolniczej (razem z produkującymi **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby).

18. Dane o bezrobotnych zarejestrowanych obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r. poz. 674, z późn. zm.), określone są jako bezrobotne.

Pod pojęciem **bezrobotnego** należy rozumieć osobę, która ukończyła 18 lat i nie osiągnęła wieku emerytalnego, jest osobą niezatrudnioną i niewykonywającą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź – jeśli jest to osoba niepełnosprawna – zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępującą do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z dodatkowymi wyłączeniami dotyczącymi źródeł dochodów, zapisanymi w ustawie.

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Stopę bezrobocia podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyszacowanych na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

Długotrwale bezrobotni są to osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

19. Informacje o wydatkach Funduszu Pracy podaje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2013 poz. 674, z późn. zm.).

20. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (nominalne) przypadające na 1 zatrudnionego obliczono, przyjmując:

- wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą;
- wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach;
- dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej;
- honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, np. dziennikarzem, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych.

Dane o przeciętnych wynagrodzeniach dotyczą osób pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Dane o wynagrodzeniach podaje się w ujęciu brutto, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz od 1999 r. ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płaconymi przez ubezpieczonego pracownika.

21. Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) i od 2009 r. ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych – OFE.

Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

Świadczenia emerytalne i rentowe nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

Przeciętną miesięczną emeryturę i rentę obliczono, dzieląc ogólną kwotę świadczeń emerytalno-rentowych przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców.

Dane o świadczeniach podaje się w ujęciu brutto, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych.

22. Podstawowym źródłem informacji o warunkach bytu ludności, tj. poziomie i strukturze dochodu rozporządzalnego, wydatków, spożycia, wyposażeniu gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania oraz zagrożeniu ubóstwem – jest reprezentacyjne badanie budżetów gospodarstw domowych. Badaniem objęte są wszystkie gospodarstwa domowe, z wyjątkiem zamieszkujących obiekty zbiorowego zakwaterowania oraz gospodarstw członków korpusu dyplomatycznego państw obcych. Od 2004 r. gospodarstwa domowe obywateli obcego państwa zamieszkujących w Polsce stale lub przez dłuższy czas i posługujących się językiem polskim biorą udział w badaniu.

Wyniki badania oparte są na oświadczeniach osób biorących udział w badaniu budżetów gospodarstw domowych. W celu zachowania relacji między strukturą badanej zbiorowości a strukturą społeczno-demograficzną zbiorowości generalnej, dane od 2010 r. uzyskane z badania budżetów gospodarstw domowych zostały przeważone strukturą gospodarstw domowych według liczby osób i miejsca zamieszkania pochodzącą z Narodowego Spisu Ludności i Mieszkań 2011. Wyjaśnienia dotyczące **precyzji wyników badania (błędu względnego szacunku)** można znaleźć w publikacji „Metodologia badań budżetów gospodarstw domowych”, GUS, Warszawa 2011.

Dochód rozporządzalny obejmuje bieżące dochody pieniężne i niepieniężne (w tym wartość spożycia naturalnego, tj. wartość towarów i usług konsumpcyjnych pobranych na potrzeby gospodarstwa domowego z działalności gospodarczej na własny rachunek – rolniczej i pozarolniczej – oraz wartość towarów i usług otrzymanych bezpłatnie), bez zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych płaconych z tytułu dochodów (z pracy najemnej, ze świadczeń społecznych – z ubezpieczeń społecznych, pozostałych świadczeń społecznych), bez składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez ubezpieczonego pracownika oraz bez podatków płaconych przez osoby pracujące na własny rachunek.

Dochód do dyspozycji jest to dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki. Dochód do dyspozycji przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności.

Wydatki obejmują wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz pozostałe wydatki.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne przeznaczone są na zaspokojenie potrzeb gospodarstwa domowego. Obejmują wydatki na towary i usługi zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego. Towary konsumpcyjne obejmują dobra nietrwałego użytkowania (np. żywność, napoje, artykuły farmaceutyczne), półtrwałego użytkowania (np. odzież, książki, zabawki) i trwałego użytkowania (np. samochody, pralki, lodówki, telewizory). Do wydatków

nie zalicza się funduszu remontowego (do 2004 r. fundusz remontowy uwzględniano w opłatach za najem mieszkania w pozycji „użytkowanie mieszkania i nośniki energii”).

Pozostałe wydatki obejmują m.in. kwoty przekazane innym gospodarstwom domowym i instytucjom niekomercyjnym, w tym dary; koszty zakwaterowania młodzieży i studentów uczących się poza domem; alimenty dla osób prywatnych; niektóre podatki, np.: od nieruchomości, od spadków i darowizn, od dochodów z własności, z wynajmu i sprzedaży nieruchomości; straty pieniężne.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne w 2013 r. zagregowano zgodnie z przyjętą w badaniu budżetów gospodarstw domowych od 2013 r. nomenklaturą Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP), uwzględniając wydatki na ubezpieczenia na życie w pozycji „inne towary i usługi”, o które skorygowano dane za lata poprzednie.

Spożycie artykułów żywnościowych (w ujęciu ilościowym) w gospodarstwach domowych obejmuje artykuły zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, otrzymane nieodpłatnie oraz pobrane z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (spożycie naturalne); bez spożycia w placówkach gastronomicznych.

23. Zagrożenie ubóstwem. Gospodarstwo domowe (a tym samym wszystkie osoby wchodzące w jego skład) zostało uznane za ubogie, jeżeli poziom jego wydatków (obejmujących także wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego) był niższy od wartości przyjętej za granicę ubóstwa. Dla wyeliminowania wpływu, jaki na koszty utrzymania gospodarstw domowych wywiera ich skład społeczno-demograficzny, zarówno przy obliczaniu poziomu wydatków w gospodarstwach domowych, jak i ustalaniu granic ubóstwa (relatywnego oraz minimum egzystencji), zastosowano tak zwaną **oryginalną skalę ekwiwalentności OECD**. Według tej skali wagę 1 przypisuje się pierwszej osobie w gospodarstwie domowym w wieku 14 lat i więcej, wagę 0,7 – każdej następnej osobie w tym wieku oraz wagę 0,5 – każdemu dziecku w wieku poniżej 14 lat. Oznacza to np., że granica ubóstwa relatywnego dla gospodarstwa 4-osobowego złożonego z dwóch osób dorosłych i dwójki dzieci jest 2,7 razy wyższa niż dla gospodarstwa 1-osobowego.

Relatywna granica ubóstwa to 50% średnich miesięcznych wydatków ustalonych na poziomie wszystkich gospodarstw domowych z uwzględnieniem tzw. oryginalnej skali ekwiwalentności OECD. Granice ubóstwa szacowane są dla poszczególnych kwartałów; w IV kwartale 2010 r. relatywna granica ubóstwa wynosiła dla gospodarstw 1-osobowych 668 zł, 4-osobowych (2 osoby dorosłe z 2 dziećmi poniżej 14 lat) – 1802 zł, w IV kwartale 2012 r. było to 693 zł dla gospodarstw 1-osobowych oraz 1871 zł dla gospodarstw 4-osobowych, natomiast w IV kwartale 2013 r. progi te wyniosły odpowiednio: 706 zł oraz 1906 zł.

„Ustawowa” granica ubóstwa to kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 182, z późn. zm.) uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z systemu pomocy społecznej. Od 2010 r., do III kwartału 2012 r. obowiązywały takie same kwoty progowe – 477 zł dla gospodarstw 1-osobowych oraz 351 zł na 1 osobę dla gospodarstw 4-osobowych. Natomiast od IV kwartału 2012 r. kwoty te zostały ustalone na poziomie odpowiednio: 542 zł oraz 456 zł.

Minimum egzystencji, uznane za granicę ubóstwa skrajnego, wyznacza poziom zaspokojenia potrzeb, poniżej którego występuje biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego człowieka. Przy ustalaniu granic ubóstwa skrajnego przyjmuje się poziom minimum egzystencji obliczany przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych dla 1-osobowego gospodarstwa pracowniczego. Granice ubóstwa szacowane są dla poszczególnych kwartałów; w IV kwartale 2010 r. granica ubóstwa skrajnego wyniosła dla gospodarstw 1-osobowych 466 zł, 4-osobowych (2 osoby dorosłe z 2 dziećmi poniżej 14 lat) – 1257 zł, w IV kwartale 2012 r. było to 519 zł dla gospodarstw 1-osobowych oraz 1401 zł dla gospodarstw 4-osobowych, natomiast w IV kwartale 2013 r. progi te wyniosły odpowiednio: 551 zł oraz 1486 zł.

24. Informacje o zasobach mieszkaniowych i mieszkaniach oddanych do użytkowania dotyczą mieszkań, a także izb i powierzchni użytkowej w tych mieszkaniach, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Dane nie obejmują lokali zbiorowego zamieszkania (hoteli pracowniczych, domów studenckich i internatów, domów opieki społecznej i in.) oraz pomieszczeń nieprzeznaczonych na cele mieszkalne, a z różnych względów zamieszkałych (pomieszczeń inwentarskich, barakowozów, statków, wagonów i in.).

25. Informacje o sklepach opracowano na podstawie sprawozdawczości. Dane dla jednostek o liczbie pracujących do 9 uogólniono w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzonego na 5-procentowej próbie tych jednostek.

Podziału **sklepów według form organizacyjnych** dokonano na podstawie wielkości powierzchni sprzedażowej sklepów i rodzaju sprzedawanych w nich towarów.

Domy towarowe i handlowe są to sklepy wielodziałowe, prowadzące sprzedaż szerokiego i uniwersalnego asortymentu, głównie towarów nieżywnościowych, o powierzchni sal sprzedażowych: domy towarowe – 2000 m² i więcej, domy handlowe – od 600 do 1999 m².

Supermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 400 m² do 2499 m², prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych oraz artykuły nieżywnościowe częstego zakupu.

Hipermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 2500 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych i nieżywnościowych częstego zakupu, zwykle z parkingiem samochodowym.

Sklepy powszechne są to sklepy prowadzące sprzedaż głównie towarów żywnościowych codziennego użytku, o powierzchni sal sprzedażowych od 120 do 399 m².

Sklepy wyspecjalizowane są to sklepy prowadzące sprzedaż szerokiego asortymentu artykułów do kompleksowego zaspokojenia określonych potrzeb, np. ubioru, wyposażenia mieszkań, sklepy motoryzacyjne, meblowe, sportowe itp.

Do **pozostałych sklepów** zaliczono sklepy o powierzchni sal sprzedażowych do 119 m².

26. Dane o ochronie zdrowia – jeśli nie zaznaczono inaczej – podaje się łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej, spraw wewnętrznych oraz Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

Prezentowane dane o opiece zdrowotnej nie obejmują informacji dotyczących ochrony zdrowia w zakładach karnych.

27. Dane o pracownikach medycznych dotyczą pracujących w: placówkach wykonujących działalność leczniczą, praktykach zawodowych, aptekach, domach i zakładach pomocy społecznej, żłobkach i klubach dziecięcych.

Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego albo NFZ.

Dane obejmują osoby pracujące w wymiarze pełnego etatu, w wymiarze godzin przekraczającym pełny etat oraz w niepełnym wymiarze godzin w stosunku do czasu pracy określonego obowiązującymi przepisami dla danego rodzaju pracy, w przypadku jeśli ta praca ma dla nich charakter podstawowy; łącznie z osobami odbywającymi staż. Osoby te niezależnie od wymiaru czasu pracy są liczone raz.

Przez pielęgniarkę należy rozumieć też pielęgniarza, a przez położną – również położnego.

28. Rodzaje poradni ambulatoryjnej opieki zdrowotnej podano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 V 2012 r. (Dz. U. 2012 poz. 594).

Porady udzielone przez lekarzy i lekarzy dentyistów podano łącznie z badaniami profilaktycznymi oraz poradami lekarskimi udzielonymi w izbach przyjęć szpitali ogólnych i orzeczeniami wojskowych komisji lekarskich.

29. Dane o łóżkach w szpitalach ogólnych nie obejmują miejsc dziennych na oddziałach szpitalnych oraz do 2007 r. miejsc (łóżek i inkubatorów) dla noworodków.

30. Dane o aptekach ogólnodostępnych nie obejmują aptek działających w strukturze i na potrzeby szpitali.

Punkty apteczne są to ogólnodostępne punkty sprzedaży leków gotowych, których asortyment jest ściśle określony. Powinny być one usytuowane na terenach wiejskich.

31. Zgodnie z ustawą z dnia 4 II 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3 (Dz. U. 2011 Nr 45, poz. 235 z późn. zm.) opieka może być organizowana w formie **żłobka, klubu dziecięcego**, sprawowana przez dziennego opiekuna oraz nianię. Przed wejściem w życie ww. ustawy żłobki działały na podstawie ustawy z dnia 30 VIII 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej.

32. Dane dotyczące wspierania rodziny oraz pieczy zastępczej prezentowane są zgodnie z ustawą z dnia 9 VI 2011 r. o wspieraniu rodziny oraz systemie pieczy zastępczej (jednolity tekst Dz. U. 2013, poz. 135).

33. Dane o domach i zakładach pomocy społecznej dotyczą placówek, dla których organami prowadzącymi są: jednostki samorządu terytorialnego, stowarzyszenia, organizacje społeczne, kościoły i związki wyznaniowe, fundacje, osoby fizyczne i prawne.

Rodzaje domów i zakładów pomocy społecznej prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 182, z późn. zm.).

34. Dane o świadczeniach pomocy społecznej prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 182, z późn. zm.).

Zasilek stały przysługuje osobie całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności.

Zasilek okresowy przysługuje osobie lub rodzinie ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

Zasilek celowy przyznawany jest m.in. w celu: zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, pokrycia części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne, pokrycia kosztów pogrzebu. Może być przyznany osobie lub rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

35. System edukacji w Polsce funkcjonuje zgodnie z ustawą z dnia 7 IX 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.) oraz ustawą z dnia 27 VII 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.).

Dane z zakresu **edukacji i wychowania** dotyczą: wychowania przedszkolnego, szkół dla dzieci i młodzieży (podstawowych, gimnazjów, specjalnych szkół przysposabiających do pracy, zasadniczych szkół zawodowych, liceów ogólnokształcących, uzupełniających liceów ogólnokształcących, techników, techników uzupełniających, liceów profilowanych oraz szkół artystycznych dających uprawnienia zawodowe), szkół policealnych i wyższych, a także szkół dla dorosłych (podstawowych, gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych, łącznie ze szkołami ponadpodstawowymi i ich oddziałami).

36. Informacje o **teatrach i instytucjach muzycznych** oraz **przedsiębiorstwach estradowych** dotyczą profesjonalnych jednostek artystycznych i rozrywkowych prowadzących regularną działalność sceniczną.

37. Informacje o **kinach** dotyczą działalności kin ogólnie dostępnych, tj. powołanych do publicznego udostępniania filmów w formie projekcji na seansach filmowych, bez względu na rodzaj stosowanego nośnika filmu (taśma światłoczuła, taśma magnetyczna eksploatowana w technice wideo, nośnik cyfrowy). Wśród kin stałych wyróżnia się: **minipleksy** – posiadające od 3 do 7 sal i **multipleksy** – posiadające 8 sal i więcej.

38. **Miejsca noclegowe** w bazie noclegowej turystyki wykazywane są według stanu w dniu 31 lipca w następujących obiektach: hotelach, motelach, pensjonatach, innych obiektach hotelowych, domach wycieczkowych, schroniskach, ośrodkach wczasowych, kolonijnych i szkoleniowo-wypoczynkowych oraz w domach pracy twórczej, w zespołach domków turystycznych, kempingach, polach biwakowych, hostelach, w zakładach uzdrowiskowych, w pokojach gościnnych i kwaterach agroturystycznych oraz pozostałych obiektach niesklasyfikowanych.

39. **Przestępstwo stwierdzone** jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo – zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. obowiązującym od 1 IX 1998 r. (ustawa z dnia 6 VI 1997 r., Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.) – jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego objęty oskarżeniem prokuratora, a nadto każdy występki skarbowy, których charakter jako przestępstwa został potwierdzony w wyniku postępowania przygotowawczego.

Przestępstwo stwierdzone w zakończonym postępowaniu przygotowawczym, w którym ustalono przynajmniej jednego podejrzanego, jest to **przestępstwo wykryte**.

Informacje o przestępstwach stwierdzonych i wskaźnikach wykrywalności sprawców przestępstw opracowano na podstawie policyjnych systemów informacyjnych.

40. **Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw** jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

41. **Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego** są określane w uchwale budżetowej przez właściwe organy stanowiące na rok kalendarzowy (budżetowy), w terminach i na zasadach określonych w ustawach ustrojowych oraz ustawie o finansach publicznych.

42. **Rachunki regionalne** opracowano zgodnie z zasadami „Europejskiego Systemu Rachunków (ESA 2010)” wprowadzonego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 549/2013 z dnia 21 V 2013 r. w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych w Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 174 z 26.06.2013 r.), który zastąpił obowiązujący do 31 VIII 2014 r. „Europejski System Rachunków Narodowych i Regionalnych (ESA 1995)”.

Dane z rachunków regionalnych za lata 2010–2011 zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych z tytułu wdrożenia metodologii ESA 2010, przyjęcia zaleceń Komisji Europejskiej oraz aktualizacji danych źródłowych i poszerzenia zakresu danych administracyjnych zastosowanych w obliczeniach.

43. **Produkt krajowy brutto (PKB)** przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych. W obliczeniach dynamiki wolumenu produktu krajowego brutto jako ceny stałe przyjęto ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany.

44. **Wartość dodana brutto (WDB)** mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Wartość dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim, jest wyrażona w cenach bazowych.

45. **Dochody pierwotne brutto w sektorze gospodarstw domowych** składają się z dochodu mieszanego brutto, dochodów związanych z pracą najemną (obejmujących całkowite koszty związane z zatrudnieniem ponoszone przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne, tj. wynagrodzenia łącznie ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia

społeczne i zdrowotne płaconymi przez pracowników, składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez pracodawców i inne koszty związane z zatrudnieniem) oraz dochodów z tytułu własności.

Nadwyżka operacyjna brutto w sektorze gospodarstw domowych jest to pozycja bilansująca w rachunku tworzenia dochodów. Powstaje w wyniku skorygowania wartości dodanej brutto o transakcje związane bezpośrednio z procesem produkcji, tj. koszty związane z zatrudnieniem oraz podatki i dotacje związane z produkcją.

W sektorze gospodarstw domowych nie jest możliwe oddzielenie funkcji produkcyjnej od konsumpcyjnej, nie można bowiem wyraźnie oddzielić środków i decyzji podejmowanych w roli konsumenta. Zatem wypracowana przez ten sektor nadwyżka operacyjna, tj. część wartości dodanej brutto jaka pozostaje w dyspozycji gospodarstw domowych, jest dochodem mieszanym.

Dochody pierwotne brutto pełnią funkcję kreującą dochody do dyspozycji brutto.

Dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych powstają w wyniku skorygowania dochodów pierwotnych brutto o podatki od dochodów i majątku, składki na ubezpieczenia społeczne, świadczenia społeczne inne niż transfery socjalne w naturze (świadczenia z ubezpieczeń społecznych pieniężne, świadczenia z pomocy społecznej pieniężne) oraz inne transfery bieżące.

46. Dane w tablicach prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**. W publikacji zastosowano skrótowy nazw niektórych poziomów klasyfikacyjnych. Skrócone nazwy oznaczone zostały w tablicach znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw przedstawia się następująco:

<i>skrót</i>	<i>pełna nazwa</i>
	<i>sekcje PKD</i>
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

47. Dane prezentowane są w układzie **Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS)**, opracowanej na podstawie wspólnej Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS), obowiązującej w krajach Unii Europejskiej, zgodnie z Rozporządzeniem (WE) Nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 V 2003 r. (Dz. Urz. UE L 154 z 21 VI 2003 r. z późn. zm.). NTS obowiązująca od 1 I 2008 r. wprowadzona została rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 XI 2007 r. (Dz. U. Nr 214, poz. 1573 z późn. zm.) w miejsce obowiązującej do 31 XII 2007 r.

Nomenklatura Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS) opracowana została w oparciu o istniejący zasadniczy trójstopniowy podział kraju na województwa, powiaty i gminy, przy pomocy którego wyodrębnione zostały także dwa dodatkowe nieadministracyjne poziomy, tj. regiony i podregiony. NTS dzieli Polskę na terytorialne, hierarchicznie powiązane jednostki na 5 poziomach, z czego:

- trzy określono jako poziomy regionalne, gdzie:
 - poziom 1 – **regiony** (6 jednostek) – grupują jednostki szczebla wojewódzkiego,
 - poziom 2 – **województwa** (16 jednostek),
 - poziom 3 – **podregiony** (66 jednostek) – grupują jednostki szczebla powiatowego;
- dwa określono jako poziomy lokalne, gdzie:
 - poziom 4 – **powiaty i miasta na prawach powiatu** (314 + 66 jednostek),
 - poziom 5 – **gminy** (2479 jednostek).

Województwo wielkopolskie jest podzielone na 6 podregionów, 31 powiatów, 4 miasta na prawach powiatu oraz 226 gmin, z tego 19 miejskich, 90 miejsko-wiejskich i 117 wiejskich.

48. W tablicach zawierających informacje w podziale na **miasta i wieś**, przez „**miasta**” rozumie się gminy miejskie oraz miasta w gminach miejsko-wiejskich, przez „**wieś**” – gminy wiejskie oraz obszary wiejskie w gminach miejsko-wiejskich.

49. Przy **przeliczaniu na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.)** danych według stanu w końcu roku (np. łóżka w szpitalach, środki trwałe) przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku (np. ruch naturalny ludności, produkcja) – według stanu w dniu 30 VI.

Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności opracowaną – jeśli nie zaznaczono inaczej – na bazie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, przy czym dla 2010 r. według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r.

50. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

51. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić nieznacznie od podanych wielkości „ogółem”.

52. Rozszerzone **wyjaśnienia metodyczne** dotyczące poszczególnych dziedzin statystyki można znaleźć w publikacjach tematycznych, w *Roczniku Statystycznym Województwa Wielkopolskiego*, w *Roczniku Statystycznym Rzeczypospolitej Polskiej* oraz na stronie internetowej GUS <http://www.stat.gov.pl>.

METHODOLOGICAL NOTES

1. Data about population were compiled on the basis of:

- 1) the results of the Population and Housing Census as of 31 III 2011;
- 2) the balances of the size and structure of the population in a gmina. Population balances are compiled for periods between censuses on the basis of the last census, taking into account:
 - changes in a given period connected with vital statistics (births, deaths) and migration of the population (re-registering and cancelling registration for permanent residence from other gminas and from abroad) as well as address changes of the population due to changes in the administrative division,
 - the difference between the number of people registered for temporary stay above 3 months (until 2005 for a period of more than 2 months) in a gmina and the number of people temporary absent, which simultaneously makes the difference between the number of people registered for permanent residence in a gmina and the number of people actually living in the gmina;
- 3) the registers of the Ministry of the Interior on internal and international migration of population for permanent residence;
- 4) documentation of Civil Status Offices regarding registered marriages, births and deaths;
- 5) documentation of regional courts – regarding legally valid decisions in actions for separations and divorces.

Data about population (as of 31 XII) as well as demographic rates and indicators per capita (per 1000 population etc.) were compiled – unless otherwise stated – on the basis of the results of the Population and Housing Census 2011 (for 2010 was applied the administrative division of the country obligatory as of 31 XII 2011).

2. The working age population refers to males aged 18–64, and females aged 18–59. The **non-working age population** is defined as the **pre-working age population**, i.e., up to the age of 17, and the **post-working age population**, i.e., 65 and more for males and 60 and more for females.

3. Data regarding the vital statistics according to territorial division were compiled as follows:

- marriages – according to the husband's place of permanent residence before the marriage;
- divorces – according to the plaintiff's place of residence;
- births – according to the mother's place of permanent residence;
- deaths – according to the place of permanent residence of the deceased.

4. Natural increase of the population means for the difference between the number of live births and deaths in a given period.

5. Infant is a child under the age of 1 year.

6. Data regarding internal migration of the population were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of people for permanent residence. This information does not include changes of address within the same gmina (town), with the exception of urban-rural gminas for which the division into urban and rural areas has been kept.

7. Data regarding international migration of the population for permanent residence were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of people arriving to Poland for permanent residence (immigration) as well as deregistration of people leaving Poland for permanent residence abroad (emigration).

8. Total fertility rate refers to the average number of children who would be born by a woman during the course of her entire reproductive period (15–49 years of age) assuming that in particular phases of this period she would give birth with an intensity observed during a given year, i.e., in assuming age specific fertility rates for this period are constant.

9. Life expectancy is expressed by the average number of years that a person at the exact age x still has to live, assuming a fixed mortality level from the period for which life expectancy tables were compiled.

10. Industrial wastewater includes sewage which is not residential sewage or rainwater produced as a result of commercial, industrial, storage, transportation or service activity as well as water mixed with sewage produced by other entities discharged by sewage network owned by this plant.

Wastewater requiring treatment is understood as water discharged by means of open channel or ditch systems directly into waters or into the ground, or sewage systems of entities engaged in production (including contaminated drainage water from mines and cooling water), other entities as well as households.

Data on **treated wastewater** refer to mechanically, chemically and biologically treated sewage as well as to increased biogene removal and discharged to waters or soil.

11. Municipal wastewater means residential or municipal sewage including industrial sewage or the mixture of residential sewage with rainwater or the mixture of residential sewage with industrial sewage and rainwater disposed of by a commune through sewage water system and wastewater treatment plants.

Data on **municipal wastewaters** cover sewage discharged via a sewage network by the units managed by water supply and sewage companies and plants established by a voivode (or managed by territorial local government units) and all units supervising collective discharge of sewage via sewage network (including housing cooperatives, water companies, water service plants, enterprises etc.) Prior to discharge to the recipient, all the sewage should be treated. Thus, in the statistics, the wastewater was included as the **wastewater requiring treatment**. The data do not include precipitation and infiltration water discharged via sewage network.

12. Municipal wastewater treatment plants cover all water treatment plants **within a sewage network**. The statistical surveys do not include household wastewater treatment facilities or plants which treat only transported wastewater (i.e. wastewater treatment plants which operate outside the sewage network).

Increased biogene removal (disposal) from sewage occurs in treatment plants with highly efficient treatment technologies (mostly biological, and also chemical) allowing for an increased reduction in nitrogen and phosphorus content.

13. Data on urban and rural population connected to wastewater treatment plants are presented on a basis of a number of people served by wastewater treatment plants working on sewage network.

14. Air pollution means direct or indirect release of solid, liquid or gaseous substances into the atmosphere by human in quantities which may threaten human life, affect climate, animate nature, soil or water or cause other harms to the environment.

Volume of emission from particular sources and types of pollutions (specified in regulations) may be fixed or determined through measurements or through calculations of raw materials and fuels balance, on the basis of the characteristic indices of pollution emission for technological processes.

Data regarding **particulate emission** concern: particulates from the combustion of fuels, particulates from cement and lime, fire-resistant materials, silicates, artificial fertilizers, carbon and graphite, soot, as well as other types of particulates.

Data regarding **gas emission** concern: sulphur dioxide, carbon oxide, nitrogen oxides, hydrocarbons, as well as other types of gaseous pollutants (excluding carbon dioxide).

Due to the high absolute values which characterise the emission of **carbon dioxide** the **indicator of reduction of gas pollutants** was calculated and presented **with exclusion of carbon dioxide emission**.

Data **on the volume of contained or neutralized dust and gaseous pollution** (by type) illustrate volume of pollution reduced in devices designed for protection of atmosphere, installed at plants recognized as especially burdensome for atmosphere.

15. Nature protection consists in maintaining, sustainable utilisation and renovation of nature resources, objects and elements (among others, plants, animals and fungi originally existing in environment as well as subjected to species protection, wandering and migratory animals, habitats); forms of nature protection are: national parks, nature reserves, landscape parks, protected landscape areas, Natura 2000 areas, documentation sites, ecological arable lands, landscape-nature complexes, monuments of nature.

16. Data on economic activity of population concern the actually living population and cover **persons aged 15 and more**, who are members of households in the dwellings selected on a random basis, and are presented on the basis of representative **Labour Force Survey – LFS**. The survey is conducted on a quarterly basis using the continuous observation method, i.e. economic activity of the population is observed in each week during the whole quarter. The survey does not cover persons absent in households for 12 months and more except persons whose absence results from the type of their job. A **household** is a group of people living together in a dwelling and maintaining themselves jointly. The survey does not include institutional households. Data presented by age groups have been calculated on the basis of the exact date of birth.

Among the **employed persons** are persons who during the reference week:

- performed, for at least 1 hour, work providing earnings or income, or assisted (without wages or salaries) in maintaining a family-owned farm or conducting a family-owned business beyond agriculture;
- formally had a job but did not perform it (e.g., due to illness, vacation, a break in company activity, bad weather); if the break in employment did not exceed 3 months, the additional criterion in LFS in case of employment as a paid employees (employees hired on the basis of an employment contract and outworkers) was the fact of receiving at least 50% of the hitherto remuneration.

The unemployed persons are persons aged 15–74, who within the reference week were not employed, within a four week period (the last week being the reference week) actively sought work and were available for work within a fortnight period after the reference week.

The unemployed also include persons who have found and were waiting to begin work within a 3-month period as well as persons who were available for that work.

Economically inactive persons are persons who are not classified either as employed or unemployed.

The activity rate is calculated as the share of economically active persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

The employment rate is calculated as the share of employed persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

17. Data regarding employment concern persons performing work providing earnings or income and include:

- 1) employees hired on the basis of an employment contract (labour contract, posting, appointment, election or service relation);
- 2) employers and own-account workers, i.e.:
 - a) owners, co-owners, and leaseholders of private farms in agriculture (including contributing family workers), i.e., working on private farms (with area up to 1 ha and more than 1 ha of agricultural land) as well as individual owners of livestock who do not possess agricultural land;
 - b) owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity excluding private farms in agriculture,
 - c) other self-employed persons, e.g., persons practising learned professions;
- 3) outworkers;
- 4) agents (including contributing family workers and persons employed by agents);
- 5) members of agricultural production cooperatives (agricultural producers' cooperatives and cooperatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives);
- 6) clergy fulfilling priestly obligations.

Data concerning **employment as of 31 XII** are presented without converting part-time paid employees into full-time paid employees, each person being listed once according to the **main job**.

Data concerning **employed persons on private farms in agriculture as of 31 XII** were estimated on the basis of the Agricultural Census 2010.

The following employed persons on private farms conducting agricultural activity are included in the group of employed persons on private farms and the whole number of employed persons on those farms independently from area of agricultural land as well as from destination of agricultural output (including producing **exclusively** or **mainly** for their own needs).

18. Data regarding registered unemployed persons include persons who, in accordance with the Law dated 20 IV 2004 on Promoting Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (uniform text Journal of Laws 2013 item 674, with later amendments), are classified as unemployed.

An unemployed person is understood as a person who is at least 18 years old and has not reached the retirement age, is not employed and not performing any other kind of paid work who is capable of work and ready to take full-time employment obligatory for a given job or service (or in case he/she is a disabled person – capable and ready to take work comprising no less than a half of working time), not attending a school with the exception of schools for adults (or taking extra curriculum exam within the scope of this school programme) or tertiary schools in part-time programme, looking for employment or other kind of paid work and registered in a powiat labour office, appropriate for his/her permanent stay, with additional provisions concerning the sources of income, included in the mentioned law.

The registered unemployment rate is calculated as the ratio of the number of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e., excluding persons in active military service as well as employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety. The unemployment rate is given considering employed persons on private farms in agriculture (as part of the economically active civilian population) estimated on the basis of the Agricultural Census 2010.

The long term unemployed are persons remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of traineeship and occupational preparation at the work place.

19. Information concerning Labour Fund expenditures are given according to Law dated 20 IV 2004, on Promotion of Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (uniform text Journal of Laws 2013 item 674, with later amendments).

- 20. The average monthly (nominal) wages and salaries per paid employee** were calculated assuming:
- personal wages and salaries, excluding wages and salaries of persons engaged in outwork as well as apprentices and persons employed abroad;
 - payments from profit and balance surplus in cooperatives;
 - annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities;
 - fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with a labour contract, e.g., to journalists, film producers, radio and television program producers.

Data regarding average wages and salaries concern full-time paid employees as well as part-time paid employees, the wages and salaries of whom have been converted into those of full-time paid employees.

Data regarding wages and salaries are given in gross terms, i.e. including deductions for personal income taxes and since 1999 also employee's contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness).

21. Information regarding retirement pay and pension benefits (excluding farmers) concerns benefits which are paid in regard to non-agricultural social security system by the Social Insurance Institution from the source of the Social Insurance Fund, the state budget (within the scope of the appropriated allocation as well as since 2007 also from the separate division of the state budget expenditures), and since 2009 from the sources gathered in the open pension funds – OFE.

Information regarding **retirement pay and pension benefits for farmers** concerns benefits which are paid by the Agricultural Social Insurance Fund from the source of the Pension Fund and by the state budget (within the scope of the appropriated allocation as well as since 2007 from the separate division of the state budget expenditures) and also from the sources which are paid in regard to non-agricultural social security system, in case of farmers who are authorized to receive benefits from those sources simultaneously.

Retirement pay and pension benefits do not provide for the payments of retirement pays and pensions arising out of international agreements.

The average monthly retirement pay and pension are calculated by dividing the total amount of benefits by the corresponding number of persons receiving these benefits.

Data regarding benefits are given in gross terms, i.e., including deductions for personal income taxes.

22. The basic source of information regarding the living conditions of the population, i.e., the level and structure of available income, expenditures, consumption, the equipment of households with durable goods as well as risk of poverty, is representative household budget survey. Included in the survey there are all the households, with the exception of those living in institutional households as well as households of members of the diplomatic corps of foreign countries. Since 2004 the households of foreign citizens with permanent or longlasting residence in Poland and using Polish participate in the survey.

Survey results are based on declarations made by persons participating in the household budget survey. In order to maintain the relation between the structure of the surveyed population and the socio-demographic structure of the total population, data since 2010 obtained from the household budget survey are weighted with the structure of households by number of persons and class of locality coming from the Population and Housing Census 2011. Explanations pertaining to precision of the survey results (relative error of estimate) can be found in publication "Methodology of surveys of household budgets", CSO, Warsaw 2011.

Available income includes current monetary and non-monetary income (including the value of own consumption, i.e., consumer goods and services acquired for household needs from self-employed agricultural or non-agricultural economic activity as well as the value of goods and services received free of charge), excluding prepayments on personal income tax paid (with income from hired labour, from social benefits – from social security benefits and from other social benefits), excluding contributions to obligatory social security paid by the insured employee as well as excluding taxes paid by self-employed persons.

Disposable income is understood as available income less other expenditures. Disposable income is designated for consumer goods and services as well as for an increase in savings.

Expenditures include expenditures on consumer goods and services as well as other expenditures.

Expenditures on consumer goods and services are designated for meeting household needs. They include expenditures on goods and services purchased for cash, with the use of cash or a credit card and on credit, the value of articles received free of charge as well as the value of own consumption. Consumer goods include non-durable goods (e.g., food, beverages, pharmaceutical products), semi-durable goods (e.g., clothing, books, toys) and durable goods (e.g., cars, washing machines, refrigerators, television sets). Expenditures do not include renovation fund (payment for rentals for housing include renovation fund up to 2004 in item "housing, water, electricity, gas and other fuels").

Other expenditures include, i.a.: amounts transferred to other households and non-commercial institutions, including gifts; boarding costs of youth and students studying away from home; private alimony; some taxes, e.g.: on real estate, inheritance and donations, income from property as well as renting and selling real estate; monetary losses.

Expenditures on consumer goods and services aggregated in 2013 in accordance with the nomenclature adopted in household budget survey since 2013 on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP), including expenditures on life in item "other goods and services", that has corrected expenditures for previous years.

Consumption of foodstuffs (in terms of quantity) in households include articles purchased for cash with the use of cash or a credit card and on credit, received free of charge as well as taken from a private farm in agriculture or from conducted self-employed economic activity (own consumption); excluding consumption in catering establishments.

23. Risk of poverty. A household and thus all its members have been regarded as poor if the expenditure level (including the value of products received free of charge as well as the value of own consumption) was below the adopted poverty threshold. In order to eliminate the effect of the socio-demographic composition of household on the maintenance costs, the so-called **original OECD equivalence scale** has been used for the calculation of the households' expenditure level and determination of poverty thresholds (relative and subsistence minimum). According to this scale, weight 1 is attributed to the first person in the household at the age of 14 and over, weight 0,7 – to any other person at that age and weight 0,5 – to every child under 14. And thus, for instance, the relative poverty threshold for a 4-person household consisting of two adult persons and two children is 2,7 times as high as that for a 1-person household.

Relative poverty threshold is 50% of the mean monthly expenditure determined at the level of all households estimated with the use of so-called original OECD equivalence scale. The poverty lines are estimated quarterly; in the fourth quarter of 2010 the relative poverty threshold was 668 zł for 1-person households and 1802 zł for 4-person households (2 adults with 2 children under 14), in the fourth quarter of 2012 the threshold was 693 zł for 1-person households and 1871 zł for 4-person households, while in the fourth quarter of 2013: 706 zł and 1906 zł, respectively.

“Legal” poverty threshold is the amount, which according to the Law on Social Assistance (uniform text Journal of Laws 2013 item 182, with later amendments), provides eligibility for a monetary benefit from social assistance. Since 2010 till third quarter of 2012 the line remained at the same level of 477 zł for 1-person households and 351 zł per 1-person for 4-person households. Since the fourth quarter of 2012, the line was change to: 542 zł and 456 zł respectively.

The subsistence minimum, regarded as the extreme poverty threshold, sets the level of the satisfaction of needs below which there is a biological existence or psychophysical human development. The starting point adopted for determination of the extreme poverty threshold is subsistence minimum estimated by the Institute of Labour and Social Studies for the 1-person employees' household. Poverty thresholds are estimated quarterly; in the fourth quarter of 2010 the extreme poverty threshold was 466 zł for 1-person households and 1257 zł for 4-person households (2 adults with 2 children under 14), in the fourth quarter of 2012 the threshold was 519 zł for 1-person household and 1401 zł for 4-person household, while in the fourth quarter of 2013: 551 zł and 1486 zł, respectively.

24. Information regarding **dwelling stocks and completed dwellings** concerns dwellings, as well as rooms and the useful floor area in these dwellings, located in residential and non-residential buildings. Data do not include collective accommodation facilities (employee hostels, student dormitories and boarding schools, social welfare homes and others) and spaces not designed for residential purposes, but which for various reasons are inhabited (animal accommodations, caravans, ships, wagons and others).

25. Information regarding **shops** are compiled on the basis of reporting. Data for entities employing up to 9 persons have been generalized on the basis of the result of a sample survey conducted on a 5% sample of these entities.

The division of **stores by organizational form** was made on the basis of the area of the sales floor and the types of goods sold.

Department stores and trade stores are stores divided into separate departments, each selling a broad and universal assortment, particularly non-foodstuff goods, with a sales area of 2000 m² and more and for department stores from 600 to 1999 m² for trade stores.

Supermarkets are stores with a sales area from 400 to 2499 m², selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods.

Hypermarkets are stores with a sales area above 2500 m² and more, selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods, usually with a parking place.

Grocery stores are stores primarily selling foodstuff goods for daily consumption, with a sales area from 120 to 399 m².

Specialized stores are stores selling a wide assortment of articles to fully meet specific needs, (e.g. clothing, home furnishings, car parts, furniture, sporting goods, etc.).

Other stores include stores with a sales area up to 119 m².

26. The data concerning **health care** – unless otherwise stated – are given including health care units subordinated to the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior and the Internal Security Agency.

The data presented do not include information concerning the health care in prisons.

27. Data regarding **medical personnel** concerns persons employed in: units engaged in medical activities, professional practices, pharmacies, and social welfare homes and facilities, nurseries and children's club.

Data concern persons working directly with a patient, i.e. excluding persons for whom the primary workplace is university, units of state or local self-government administration and the National Health Fund.

Data includes persons working full-time, overtime as well as part-time in relation to work time defined in the obligatory regulations for a given type of work, when this work has a basic character, including persons undergoing training. These people regardless of their working hours are counted once.

A nurse should be understood also as a male nurse and midwife – also as a male midwife.

28. Type of clinics in **out-patient health care facilities** are given in accordance with decree of the Minister of Health, dated 17 V 2012 (Journal of Laws 2012, item 594).

Consultations provided by doctors are presented together with preventive examinations, also together with consultations provided by doctors in admission rooms in general hospitals and with the opinions of military medical commissions.

29. Data regarding **beds in general hospitals** do not include day-time places in hospital wards and until 2007 – places (beds and incubators) for newborns.

30. **Generally available pharmacies** do not include pharmacies, which operate in the structure and for needs of hospitals.

Pharmaceutical outlets are sales outlets for selling prepared medicines, the range of which is precisely defined. They should be located in rural areas.

31. According to the law on childcare for children younger than 3 years, dated 4 II 2011 (Journal of Laws 2011 No. 45, item 235 with later amendments) care can be organized in **nurseries, kids clubs**, provided by day carer and nanny. Before the entry into force of this law nurseries were established based on the Law on Health Care Facilities, dated 30 VIII 1991.

32. Data concerning **family support and foster care** are presented according to the Law of Family Support and Foster Care System, dated 9 VI 2011 (uniform text Journal of Laws 2013 item 135).

33. Data concerning **social welfare homes and facilities** are related to the institutions, for which the founding bodies are: local government units, associations, social organizations, churches and religious associations, foundations, natural and legal persons.

Types of social welfare homes and facilities are presented according to the Law on Social Welfare of 12 III 2004 (uniform text Journal of Laws 2013 item 182, with later amendments).

34. Data on **social welfare benefits** are presented according to the Law on Social Assistance, dated 12 III 2004 (uniform text Journal of Laws 2013 item 182, with later amendments).

A person entirely incapable of working due to age or disability is entitled to **permanent benefit**.

A person or a family is entitled to a **temporary benefit** because of long illness, disability, unemployment, perspective of remaining or becoming entitled to benefits from other systems of social security.

Appropriated benefit is offered in order to fulfil a necessary livelihood need, covering part or whole of expenditures on health treatment, covering burial costs. May be given to a person or a family which incurred losses in result of fortuitous event, or natural or ecological disaster.

35. The educational system in Poland functions according to the Education System Law dated 7 IX 1991 (uniform text Journal of Laws 2004 No. 256, item 2572 with later amendments) and the Higher Education Law dated 27 VII 2005 (Journal of Laws No. 164, item 1365 with later amendments).

Data on **education** concern: pre-primary education, schools for children and youth (primary schools, lower secondary schools, special job-training schools, basic vocational schools, general secondary schools, supplementary general schools, technical secondary schools, supplementary technical schools, specialized secondary schools and art schools leading to professional certification), post-secondary schools and tertiary education, as well as schools for adults (primary schools, lower secondary schools and upper secondary schools, including post-primary schools and their branches).

36. Information regarding **theatres and music institutions** as well as **entertainment enterprises** concerns professional, artistic and entertainment entities conducting regular performances.

37. Information regarding **cinemas** concerns the activity of public cinemas, i.e., established for the purpose of public film screenings, regardless of the film carrier used (light-sensitive, magnetic tape, digital). Among fixed cinemas one can distinguish **miniplexes** – equipped with 3 to 7 screens and **multiplexes** – equipped with 8 screens and more.

38. **Number of beds** in tourist accommodation facilities is presented as of 31 VII in following facilities: hotels, motels, boarding houses, other hotel facilities, excursion hostels, shelters, holiday centers, holiday youth centers and training-recreational centers as well as creative arts centers, complexes of tourist cottages, camping sites, tent

camp sites, hostels, health establishments, rooms for rent and agrotourism lodgings and other not classified establishments.

39. An ascertained crime is an event, which after the completion of preparatory proceedings was confirmed as a crime. In connection with the Criminal Code of 1997, valid since 1 IX 1998 (the law dated 6 VI 1997, Journal of Laws No. 88, item 553, with later amendments) crime is a felony or misdemeanour prosecuted upon by public accusation or private accusation by a prosecutor, moreover every revenue related misdemeanour, the character of which was confirmed as a crime as a result of preparatory proceedings.

An ascertained crime in completed preparatory proceeding, in which least one suspect was found is a **detected crime**.

Information regarding ascertained crimes and rates of detectability of delinquents in ascertained crimes has been prepared on the basis of police information systems.

40. The rate of detectability of the delinquents is the relation of the number of detected crimes in a given year (including those detected after resumption following discontinuance) to the total number of crimes ascertained in a given year, plus the number of crimes recorded in commenced proceedings and discontinued in previous years due to undetected delinquents.

41. Revenue and expenditure of the budgets of local government units are determined in the budgetary law passed by relevant councils for a period of one calendar year (a budgetary year) within the periods and in accordance with the principles set forth in statutory acts and in the Law of Public Finances.

42. Regional accounts were compiled according to the principles of the European System of Accounts (ESA 2010), introduced by Regulation No 549/2013 of the European Parliament and of the Council (EU) of 21 V 2013 on the European system of national and regional accounts in the European Union (Official Journal of the EU L 174, 26.06.2013) which replaced the European System of National and Regional Accounts (ESA 1995), applied up to 31 VIII 2014.

Data from the regional accounts for the years 2010–2011 were changed in relation to previously published data on account of implementing the ESA 2010 methodology, applying the European Commission's recommendations as well as updating source data and extending the range of administrative data applied in the calculations.

43. Gross domestic product (GDP) presents the final result of the activity of all entities of the national economy. Gross domestic product is equal to the sum of gross value added generated by all national institutional units, increased by taxes on products and decreased by subsidies on products. Gross domestic product is calculated at market prices.

In calculations of gross domestic product volume indices, current prices from the year preceding reference year were adopted as constant prices.

44. Gross value added (GVA) measures the newly generated value as a result of the production activity of national institutional units. Gross value added is the difference between gross output and intermediate consumption and is presented at basic prices.

45. Gross primary income in the households sector is comprised of gross mixed income, income connected with hired work (including total compensation of employees borne by all national institutional units, i.e. wages and salaries jointly with contributions to compulsory social security and health security paid by employees, contributions to compulsory social security paid by employers and other costs connected with employment) as well as property income.

Gross operating surplus in households sector is the balancing item in the generation of income account. It is created as a result of correcting gross value added with transaction directly connected with the production process, i.e., compensation of employees, taxes and subsidies on production.

In a households sector, it is not possible to separate a production function from a consumption function because it is very difficult to distinct means and decisions which are taken as a consumer. So, operating surplus obtained by this sector, i.e., a part of gross value added which is a disposal of the households sector, is generally a mixed income.

Gross primary income fulfils the function of creating gross disposable income.

Gross disposable income in the households sector is obtained as a result of correcting gross primary income by current taxes on income, wealth, social contributions, social benefits other than social transfers in kind (social security benefits in cash, social assistance benefits in cash) as well as other current transfers

46. Data in tables is presented following the **Polish Classification of Activities – PKD 2007 (NACE Rev. 2)**. The names of some classification levels used in the publication have been abbreviated. Abbreviations in the publication are marked in the tables with the sign “Δ”. The abbreviations and their complete names are presented as follows:

<i>abbreviation</i>	<i>full name</i>
	<i>sections of the NACE Rev.2</i>
x	<i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>
x	<i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>
<i>Trade; repair of motor vehicles</i>	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
<i>Accommodation and catering</i>	<i>Accommodation and food service activities</i>
x	<i>Real estate activities</i>
x	<i>Administrative and support service activities</i>

47. Data are presented in accordance with **the Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NTS)**, compiled on the basis of the common classification of territorial units for statistics (NUTS) obligatory in the countries of the European Union according to the Regulation (EC) No. 1059/2003 of the European Parliament and of the Council of 26 V 2003 (Official Journal of the EU L 154, 21 VI 2003 with later amendments). NTS in force since 1 I 2008 was introduced by the decree of the Council of Ministers of 14 XI 2007 (Journal of Laws No. 214, item 1573 with later amendments), replacing the NTS in force until 31 XII 2007.

The Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NTS) was developed on the basis of the existing three-tier division of the country into voivodships, powiats and gminas – within which two additional non-administrative levels were established i.e., regions and subregions. NTS divides Poland into territorial units, hierarchically interrelated at 5 levels, of which:

- three levels were defined as regional, where:
 - level 1 – **regions** (6 units) – grouping together voivodships,
 - level 2 – **voivodships** (16 units),
 - level 3 – **subregions** (66 units) – grouping together powiats;
- two levels were defined as local, where:
 - level 4 – **powiats** and cities with powiat status (314 + 66 units),
 - level 5 – **gminas** (2479 units).

Wielkopolskie Voivodship is divided into 6 subregions, 31 powiats, 4 cities with the powiat status and 226 gminas, including 19 urban, 90 urban-rural and 117 rural ones.

48. In the tables containing information divided into **urban areas** and **rural areas**, the term “**urban areas**” is understood as urban gminas and towns in urban-rural gminas, while the term “**rural areas**” is understood as rural gminas and rural area in urban-rural gminas.

49. When **computing per capita data (per 1000 population, etc.)** as of the end of a year (e.g. beds in hospitals, fixed assets), the population as of 31 XII was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year (e.g., vital statistics, production) – as of 30 VI.

For calculations, it was assumed to use the number of population calculated – unless otherwise indicated – on the basis of the results of the Population and Housing Census 2011, for 2010 by the administrative division valid as of 31 XII 2011.

50. Relative numbers (indices, percentages) are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

51. Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item “total”.

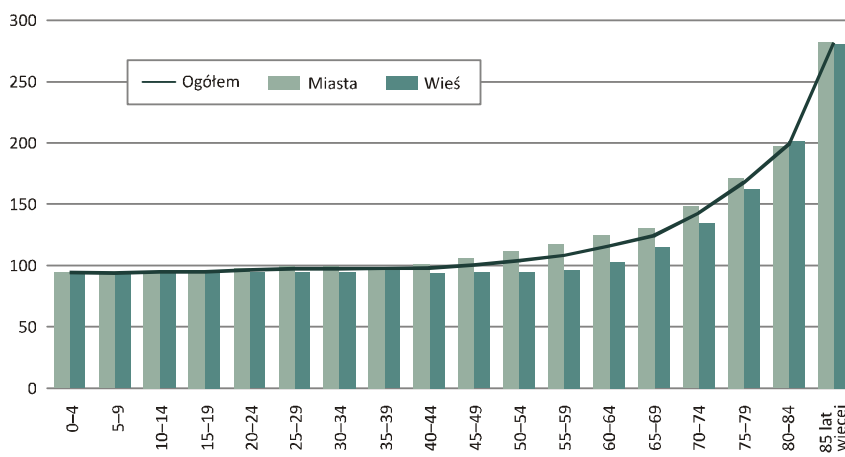
52. More detailed **methodological explanations** pertaining to particular fields of statistics can be found in subject matter publications, in the Statistical Yearbook of the Wielkopolskie Voivodship, in the Statistical Yearbook of the Republic of Poland as well as on the web page of the CSO <http://www.stat.gov.pl>.

WYNIKI BADAŃ – SYNTEZA

Procesy demograficzne

Według stanu w końcu grudnia 2013 r. liczba ludności w województwie wielkopolskim wynosiła 3467,0 tys. i w porównaniu z poprzednim rokiem zwiększyła się o 0,1% (o 4,8 tys. osób więcej). Podobnie jak w poprzednich latach, pod względem liczby mieszkańców wielkopolskie – z udziałem 9,0% – zajmowało 3. miejsce w kraju po województwach mazowieckim (13,8%) i śląskim (11,9%), a biorąc pod uwagę gęstość zaludnienia (116 osób na km², przy średniej w kraju 123 osoby), plasowało się w środkowej części listy województw (9. miejsce). Ludność miejska stanowiła 55,2% ogółu mieszkańców województwa wielkopolskiego, tj. o 0,3 p.proc. mniej niż przed rokiem i o 5,2 p.proc. mniej niż przeciętnie w kraju. Wśród mieszkańców nieznacznie przeważały kobiety (51,4%), a współczynnik feminizacji, określający liczbę kobiet przypadających na 100 mężczyzn, utrzymał się na poziomie z lat poprzednich i wyniósł 105,6, tj. nieco mniej niż przeciętnie w Polsce (106,6). Generalnie, większą przewagę liczebną kobiet obserwuje się w miastach (średnio na 100 mężczyzn przypadało tu 110,1 kobiet, wobec 100,3 na wsi), ale niezależnie od miejsca przewaga liczebna jednej płci nad drugą zmienia się wraz z wiekiem (zob. wykres 1). W 2013 r. w kolejnych rocznikach, aż do 47. roku życia włącznie (z niewielkim zawahaniem dla wieku 45 lat), więcej było mężczyzn niż kobiet, a współczynnik feminizacji dla całego przedziału 0–47 lat wyniósł 96,4. Na wsi przewaga liczebna mężczyzn utrzymywała się dłużej niż w mieście (do 60. roku życia, podczas gdy w mieście bezwzględną przewagę obserwowano do 22. roku życia, a następnie – po kilku latach wahań współczynnika – między 31. a 38. rokiem życia). W przedziale wiekowym 0–60 lat na 100 mężczyzn na wsi przypadało średnio 94,7 kobiet, natomiast w mieście współczynnik feminizacji w tej grupie wiekowej wyniósł już 101,8. Zdecydowaną dominację liczebną kobiet obserwuje się w starszych grupach wiekowych. W przedziale 65 lat i więcej w 2013 r. na 100 mężczyzn przypadało blisko 160 kobiet (156,4), a w grupie wiekowej 80 lat i więcej kobiet było ponad 2-krotnie więcej niż mężczyzn.

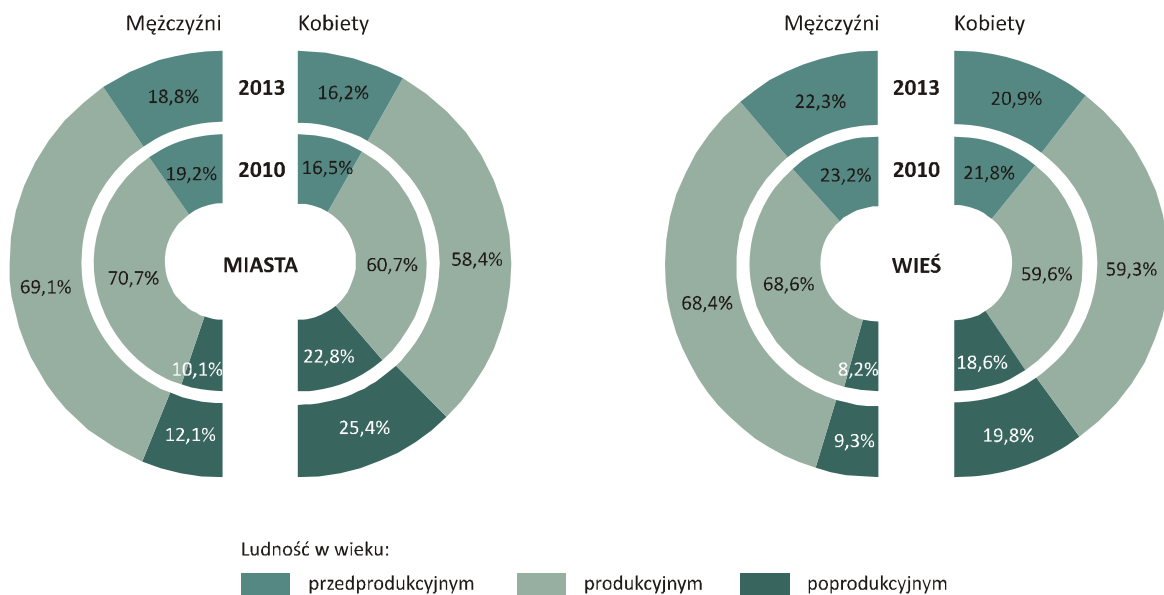
Wykres 1. LICZBA KOBIEC NA 100 MĘŻCZYŻN WEDŁUG WIEKU W 2013 R.
Stan w dniu 31 XII

Obserwacja zmian w strukturze ludności według biologicznych grup wieku potwierdza postępowanie procesu starzenia się mieszkańców województwa wielkopolskiego. W porównaniu z 2012 r. udział ludności z przedziału wiekowego 0–14 lat obniżył się o 0,1 p.proc. do 16,0%, odsetek ludności w wieku 15–64 lata zmniejszył się o 0,5 p.proc. do 70,5%, natomiast udział ludności w wieku 65 lat i więcej wzrósł o podobną wielkość, osiągając 13,5%. Mediana wieku, wyznaczająca granicę, którą połowa populacji już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła, przesunęła się z 37,4 lat w 2012 r. do 37,8 lat w 2013 r. Wiek środkowy (mediana) mieszkańców województwa wielkopolskiego był o 1,3 roku niższy od przeciętnego w kraju (39,1 lat). Przeciętnie biorąc, kobiety w województwie wielkopolskim są starsze od mężczyzn (w 2013 r. wiek środkowy kobiet wyniósł 39,3 lat, a mężczyzn 36,3 lat); wyższa mediana wieku charakteryzuje też ludność miejską (39,3 lat w miastach wobec 36,0 na wsi).

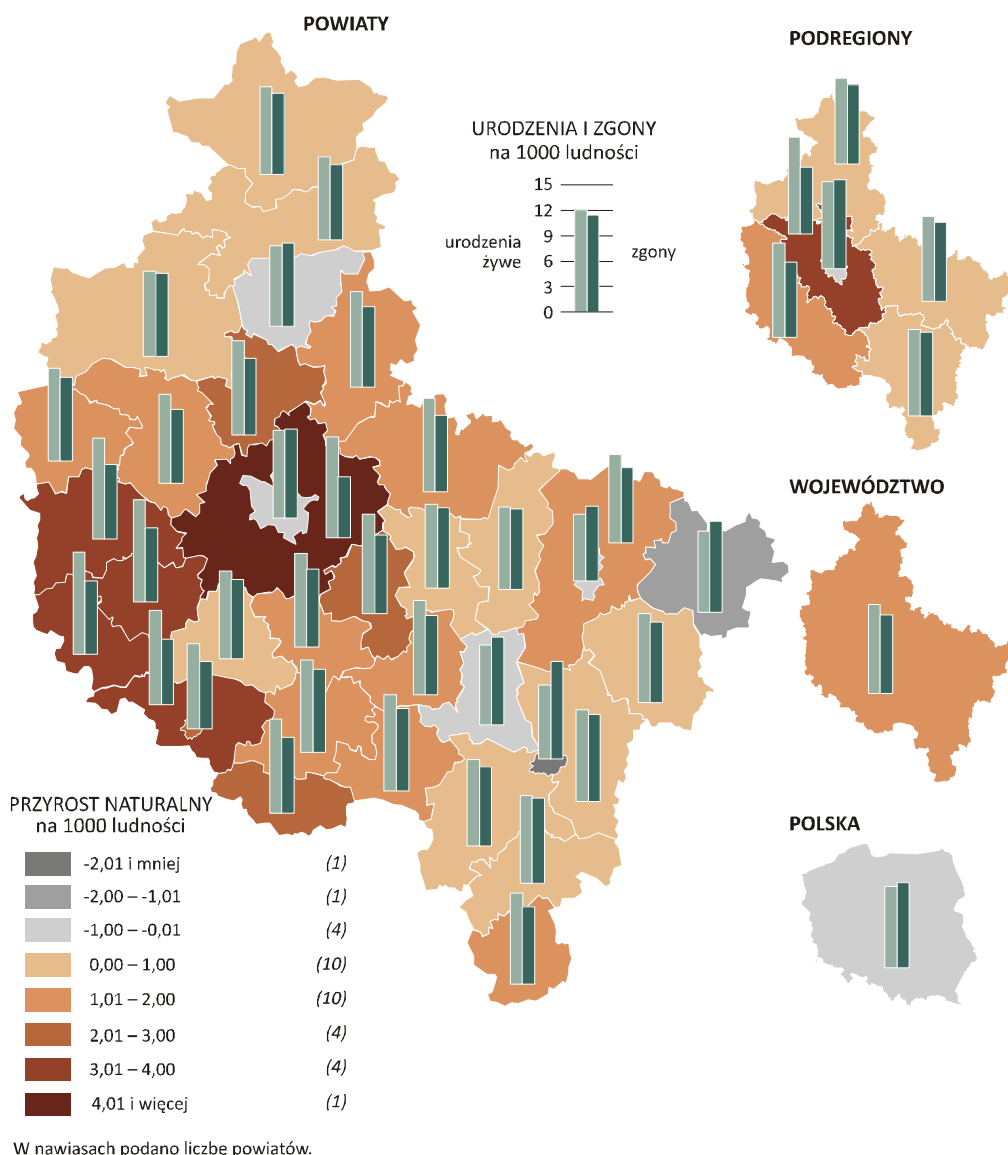
W 2013 r. odnotowano dalsze przesunięcia w strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku (zob. wykres 2). Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym (0–17 lat) w ciągu roku zmniejszył się o 0,1 p.proc. i wyniósł 19,3%. W grupie ludności produkcyjnej (kobiety w wieku 18–59 lat, mężczyźni 18–64 lata) spadek udziału wyniósł 0,5 p.proc. (do 63,6%). Odsetek ludności poprodukcyjnej (kobiety w wieku 60 lat i więcej, mężczyźni 65 lat i więcej) wzrósł w tym czasie o 0,6 p.proc. (do 17,1%). Takie zmiany w strukturze ludności spowodowały wzrost współczynnika obciążenia demograficznego, określającego liczbę osób w wieku nieprodukcyjnym (przed- i poprodukcyjnym) przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym. W 2013 r. w województwie wielkopolskim współczynnik ten wyniósł 57,1 (wobec 56,0 w 2012 r.) i kształtował się o 0,5 p.proc. niżej od przeciętnego w kraju (57,6). Podobnie jak przed rokiem, największe „obciążenie” osób w wieku produkcyjnym osobami w wieku nieprodukcyjnym odnotowano w Kaliszu (gdzie współczynnik wyniósł 63,2 wobec 61,4 w 2012 r.), natomiast najmniejsze – w powiecie poznańskim (55,0 wobec 53,9 przed rokiem).

Wykres 2. **LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM**
Stan w dniu 31 XII

Istotny wpływ na stan ludności mają zjawiska określane jako ruch naturalny. W 2013 r. w województwie wielkopolskim zarejestrowano 36561 urodzeń żywych (o 3,4% mniej niż w 2012 r.) oraz 32292 zgony (o 2,4% więcej niż w 2012 r.), w tym 163 zgony niemowląt. Gorzej niż przed rokiem kształtowały się współczynniki demograficzne liczone na 1000 ludności. Współczynnik urodzeń żywych, który w 2012 r. wyniósł 10,94‰, w 2013 r. zmniejszył się do 10,56‰, natomiast współczynnik zgonów wzrósł z 9,12‰ do 9,32‰. Współczynnik przyrostu naturalnego w województwie wielkopolskim obniżył się z +1,82‰ do +1,23‰, ale w skali całego kraju był jednym z najwyższych, zapewniającym 2. lokatę za województwem pomorskim (+1,68‰). Poziom współczynników demograficznych nie jest jednakowy na obszarze całego województwa (zob. wykres 3). Największą przewagą urodzeń żywych nad zgonami (w odniesieniu do liczby mieszkańców) obserwowano w powiatach: poznańskim (gdzie współczynnik przyrostu naturalnego na 1000 ludności wyniósł +4,69‰), wolsztyńskim (+3,44‰), leszczyńskim (+3,41‰), grodziskim (+3,34‰) i nowotomyskim (+3,06‰). Ujemny przyrost naturalny zanotowano w sześciu powiatach (przed rokiem w trzech). Po raz kolejny liczba zgonów najbardziej przewyższyła liczbę zarejestrowanych urodzeń żywych w Kaliszu (-2,80‰). Ponadto przewaga zgonów nad urodzeniami wystąpiła w powiatach: kolskim (-1,12‰), pleszewskim (-0,95‰) i chodzieskim (-0,25‰) oraz w Koninie (-0,97‰) i Poznaniu (-0,18‰).

Wykres 3. RUCH NATURALNY LUDNOŚCI W 2013 R.

Wielkopolskie jest województwem o stosunkowo dużym natężeniu migracji. W 2013 r. odpływ w ruchu wewnętrznym dotyczył tu 42843 osób, natomiast napływ migracyjny objął 44488 osób. Większą liczebność migrantów (przybywających i emigrujących łącznie) zanotowano jedynie w województwach mazowieckim i śląskim. Różnica między napływem a odpływem migracyjnym w ruchu wewnętrznym w województwie wielkopolskim wyniosła 1645 osób, co ulokowało ten region na 5. miejscu po województwach: mazowieckim (13457 osób), małopolskim (3775 osób), pomorskim (3240 osób) i dolnośląskim (2391 osób). W pozostałych województwach odpływ migracyjny przewyższał napływ, co oznacza ujemne saldo migracji. Najwięcej przemieszczeń migracyjnych (ponad 80%) dokonuje się w ramach województwa zamieszkania. Dla opuszczających województwo wielkopolskie w 2013 r. cel migracyjny najczęściej stanowiły województwa: dolnośląskie, mazowieckie i kujawsko-pomorskie. Do województwa wielkopolskiego migrowali natomiast przede wszystkim mieszkańcy: kujawsko-pomorskiego, zachodniopomorskiego, dolnośląskiego i lubuskiego. Z zagranicy (głównie z Wielkiej Brytanii, Niemiec i Irlandii) w celach migracyjnych w 2013 r. przybyło tu 520 osób (o 191 osób, tj. o 26,9% mniej niż przed rokiem), natomiast za granicą (głównie w Niemczech, Wielkiej Brytanii oraz Holandii) osiedliło się na stałe 1999 mieszkańców województwa wielkopolskiego (o 561 osób, tj. o 39,0%, więcej niż przed rokiem). Saldo migracji stałej (wewnętrznej i zewnętrznej), liczone na 1000

ludności, w 2013 r. wyniosło +0,05‰ wobec +0,18‰ w 2012 r. oraz -0,52‰ w kraju. W wielkopolskich miastach saldo miało wartość ujemną (-3,52‰; przed rokiem -3,02‰), a na wsi dodatnią (+4,47‰; przed rokiem +4,19‰).

Największy napływ migracyjny zanotowano w powiecie poznańskim, gdzie współczynnik migracji stałej ukształtował się na poziomie +17,28‰, a także w powiecie leszczyńskim, gdzie saldo migracji na 1000 ludności wyniosło +6,14‰. Dodatkowo saldo migracji stałej wystąpiło jednak tylko w 7 z 35 powiatów. W pozostałych powiatach odpływ migracyjny przewyższał napływ, a największe wartości współczynnik migracji przyjął w miastach na prawach powiatu (gdzie wyniósł, odpowiednio: -7,39‰ w Koninie, -4,70‰ w Poznaniu, -3,84‰ w Lesznie i -3,46‰ w Kaliszu) oraz w powiecie złotowskim (-4,26‰).

Ochrona środowiska

Na jakość życia mieszkańców w istotny sposób wpływa stan środowiska naturalnego. W 2013 r. zakłady uznane za szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza w województwie wielkopolskim wyemitowały 4,5 tys. ton zanieczyszczeń pyłowych, pochodzących głównie ze spalania paliw (83,0%). W porównaniu z poprzednim rokiem emisja pyłów zmniejszyła się o 3,5%, przy średnim spadku w kraju o 5,5%. Zanieczyszczenia wyemitowane w województwie wielkopolskim stanowiły 9,0% krajowej emisji pyłów.

W 2013 r. w województwie wielkopolskim do atmosfery wyemitowano łącznie 17169,4 tys. ton zanieczyszczeń gazowych, tj. o 2,5% więcej niż przed rokiem. Zasadniczą część tych zanieczyszczeń (99,5%) stanowił dwutlenek węgla, którego emisja w porównaniu z 2012 r. wzrosła o 2,6%. Mniej niż przed rokiem wyemitowano metanu (o 21,1%) oraz tlenu węgla (o 6,2%), zwiększyła się natomiast emisja tlenków azotu (o 8,5%) i dwutlenku siarki (o 7,1%).

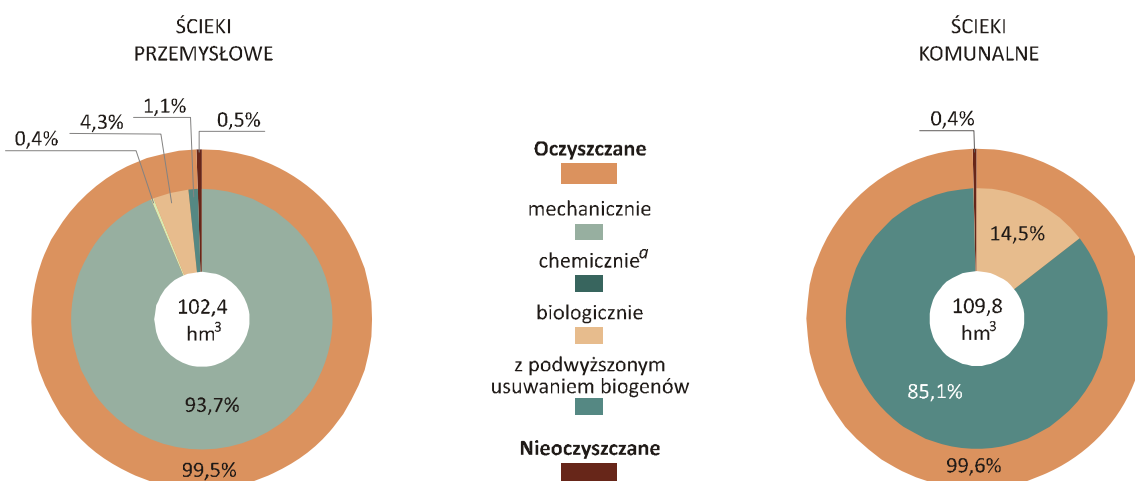
Na 1 km² w 2013 r. wyemitowano przeciętnie 0,2 ton zanieczyszczeń pyłowych, tj. tyle samo co przed rokiem, oraz 2,7 ton zanieczyszczeń gazowych, bez dwutlenku węgla (2,8 ton w 2012 r.). Podobnie jak przed rokiem, najczęściej przemysłowych zanieczyszczeń powietrza wyemitowały przedsiębiorstwa działające na terenie powiatu tureckiego (31,6% ogółu zanieczyszczeń pyłowych i 24,0% zanieczyszczeń gazowych), a także jednostki zlokalizowane w Koninie (18,8% i 55,6%) oraz Poznaniu (8,8% i 9,4%).

W 2013 r. za szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza atmosferycznego uznano 128 zakładów, tj. o 1 więcej niż przed rokiem. Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych posiadało 85 zakładów, a do redukcji zanieczyszczeń gazowych – 19 zakładów. W zainstalowanych urządzeniach zatrzymano bądź zneutralizowano 1655,6 tys. ton pyłów i 144,2 tys. ton zanieczyszczeń gazowych. Stopień redukcji wytworzonych zanieczyszczeń pyłowych w województwie wielkopolskim w 2013 r. wyniósł średnio 99,7% (podobnie jak przed rokiem), tj. o 0,1 p.proc. mniej niż przeciętnie w kraju. W wysokim stopniu zanieczyszczenia pyłowe zredukowano w Koninie (99,9%) i Poznaniu (99,6%) oraz w powiatach: tureckim (99,6%), grodzkim (98,9%) i czarnkowsko-trzcianieckim (98,5%). Stopień redukcji zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) w całym województwie wielkopolskim wyniósł 64,4%, tj. o 3,1 p.proc. więcej niż w 2012 r. i o 5,3 p.proc. więcej niż w kraju. W najwyższym stopniu zanieczyszczenia gazowe zostały zredukowane w powiecie wągrowieckim (88,8%), a także w Koninie (86,4%) oraz w powiatach ostrzeszowskim (80,2%) i poznańskim (69,9%).

W 2013 r. na obszarze województwa wielkopolskiego do wód powierzchniowych lub do ziemi odprowadzono łącznie 1626,1 hm³ ścieków przemysłowych i komunalnych, co w skali kraju stanowiło 18,2%. Więcej ścieków wytworzyło tylko województwo mazowieckie (28,6%). Ilość odprowadzonych ścieków była o 0,3% większa niż w 2012 r., przy średnim spadku w kraju o 1,8%. Przeważały ścieki przemysłowe; bezpośrednio do wód powierzchniowych lub do ziemi trafiło ich 1516,2 hm³, z czego 93,2% stanowiły wody chłodnicze, niewymagające oczyszczania (w kraju ich udział wynosił średnio 88,0%). Ilość zanieczyszczeń odprowadzanych do wód lub ziemi bezpośrednio z zakładów przemysłowych w porównaniu z poprzednim rokiem wzrosła o 0,2%, przy średnim spadku w kraju o 2,1%. Więcej ścieków niż przed rokiem odprowadzono również siecią kanalizacyjną; wzrost wyniósł w tym wypadku 1,6%, przy spadku w kraju o 0,2%.

Z ogółu ścieków wytworzonych w 2013 r. w województwie wielkopolskim oczyszczenia wymagało 212,2 hm³, w tym 109,8 hm³ ścieków komunalnych. Zadanie to zrealizowano w 99,6%, czyli w większym zakresie niż przeciętnie w kraju (94,1%).

Wykres 4. ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE WYMAGAJĄCE OCZYSZCZANIA W 2013 R.

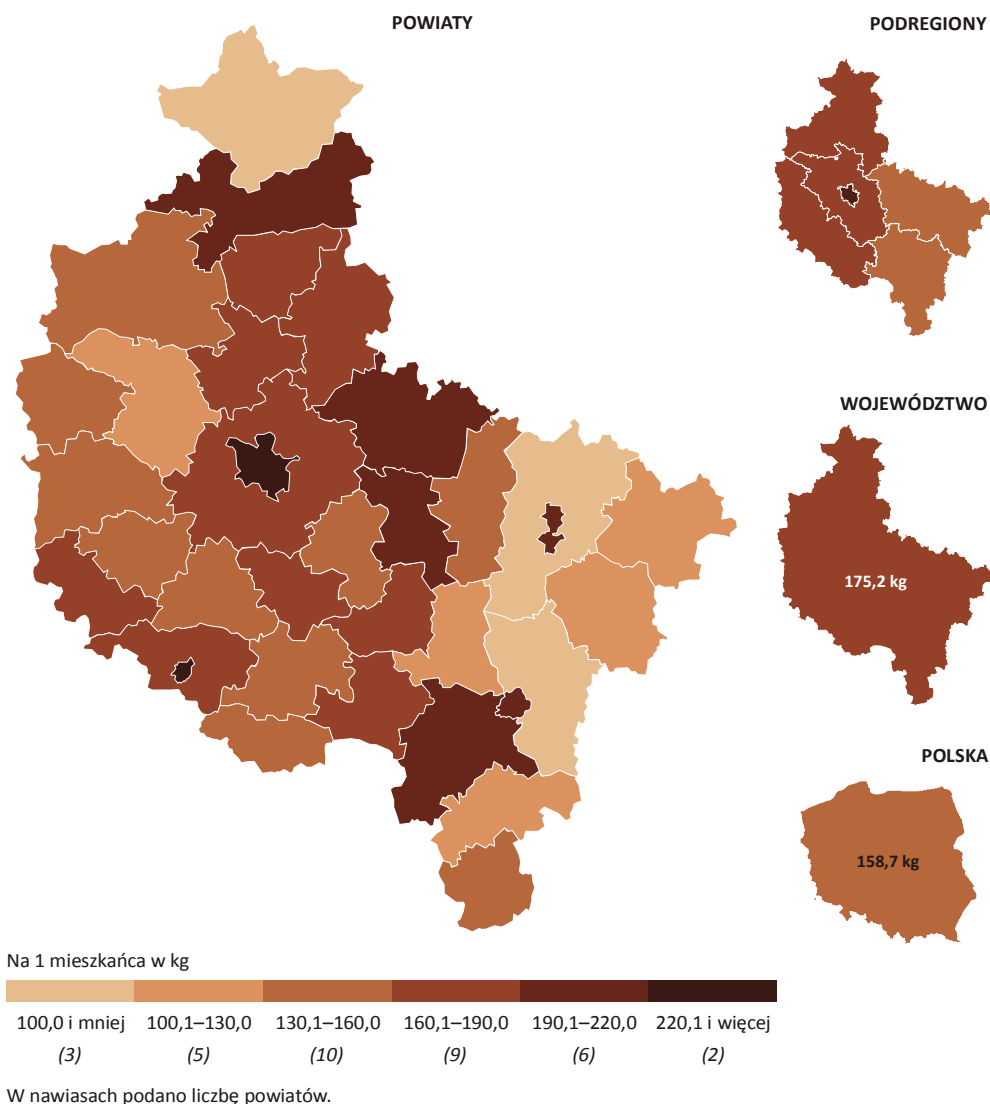
^a Dotyczy tylko ścieków przemysłowych.

Spośród ogółu ścieków oczyszczonych w województwie wielkopolskim większość została oczyszczona metodą mechaniczną (45,4% wobec 52,1% przed rokiem i 25,8% w kraju) bądź z podwyższonym usuwaniem biogenów (44,7% wobec 39,0% w 2012 r. i 52,3% w kraju). Od lat w procesie oczyszczania ścieków najrzadziej wykorzystywana jest metoda chemiczna (0,2% w województwie wielkopolskim wobec 5,2% w kraju).

W 2013 r. w województwie wielkopolskim działały 442 oczyszczalnie ścieków, w tym 346 komunalnych. Korzystało z nich 67,8% ogółu mieszkańców (w kraju 70,3%). W większości powiatów udział był mniejszy od średniej wojewódzkiej. Największy odsetek ludności korzystał z oczyszczalni ścieków w miastach na prawach powiatu: Lesznie (96,5% mieszkańców), Koninie (95,7%), Kaliszu (95,1%) oraz Poznaniu (91,5%). Ponadto duże wykorzystanie oczyszczalni ścieków zanotowano w powiatach: pilskim (82,9% mieszkańców), jarocińskim (81,6%), chodzieskim (74,1%), gnieźnieńskim (73,7%), śremskim (73,0%), kościańskim (71,5%) i obornickim (71,1%).

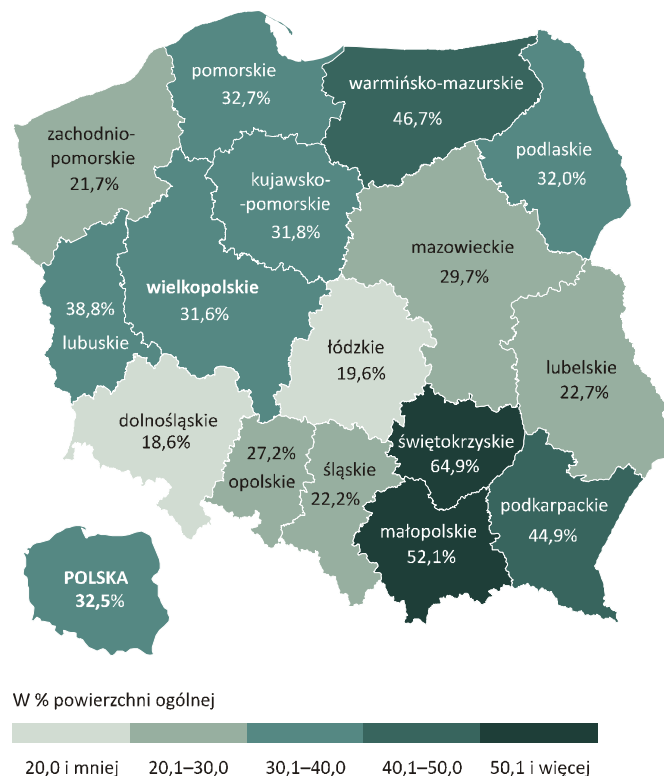
W 2013 r. w całym województwie wielkopolskim zakłady oczyszczania zebrały 817,2 tys. ton odpadów komunalnych zmieszanych, z tego 606,9 tys. ton z gospodarstw domowych. W przeliczeniu na 1 mieszkańca przypadało 175,2 kg odpadów, tj. o 7,6 kg więcej niż w 2012 r. Relatywnie najwięcej odpadów wytworzyli mieszkańcy miast na prawach powiatu: Leszna – blisko 246 kg na 1 mieszkańca, Poznań – 244 kg, Konina – 218 kg i Kalisz – 210 kg, a także powiatów: gnieźnieńskiego – 204 kg, wrzesińskiego – 203 kg, pilskiego – 196 kg, ostrowskiego – 190 kg, śremskiego – 189 kg, poznańskiego – 183 kg oraz krotoszyńskiego i wągrowieckiego – 181 kg (zob. wykres 5). W konsekwencji wprowadzenia nowej ustawy o odpadach (z 14 grudnia 2012 r.) coraz powszechniejsze stało się selekcionowanie odpadów komunalnych. W całym roku 2013 r. w województwie wielkopolskim zebrano 132,6 tys. ton odpadów wyselekcjonowanych, tj. o 20,7% więcej niż przed rokiem. Największą część w tej grupie odpadów stanowiło szkło (29,4%), stosunkowo dużo było też odpadów biodegradowalnych (22,0%), a także papieru i tektury (19,7%). Przeważającą część odpadów powstałych w wyniku działalności bytowo-gospodarczej ludności (64,4% ogółu zebranych odpadów) unieszkodliwiono poprzez zeskładowanie ich na zorganizowanych składowiskach, 25,5% poddano recyklingowi, 6,4% unieszkodliwiono biologicznie, a 3,7% przekształcono termicznie. Według stanu na koniec 2013 r., w województwie wielkopolskim czynne były 43 składowiska odpadów (przed rokiem 55) o łącznej powierzchni 242,9 ha.

Wykres 5. ZMIESZANE ODPADY KOMUNALNE ZEBRANE Z GOSPODARSTW DOMOWYCH W 2013 R.

Według stanu na koniec roku 2013, powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona zajmowała w województwie wielkopolskim 943,6 tys. ha, co stanowiło 31,6% powierzchni ogólnej, czyli nieco mniej niż przed rokiem – 31,8% i przeciętnie w kraju – 32,5% (zob. wykres 6). Podobnie jak w poprzednich latach, w 13 powiatach obszar objęty ochroną prawną ze względu na szczególne walory przyrodnicze zajmował większą część powierzchni ogólnej niż średnio w województwie. Przewodził pod tym względem powiat ostrzeszowski, gdzie obszar taki stanowił 84,3% całkowitej powierzchni powiatu, ale znacznym udziałem (ponad połowa powierzchni) charakteryzowały się też powiaty: ostrowski (69,5%), międzychodzki (67,5%), wolsztyński (64,3%) i leszczyński (52,0%).

Wykres 6. **POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2013 R.**
Stan w dniu 31 XII

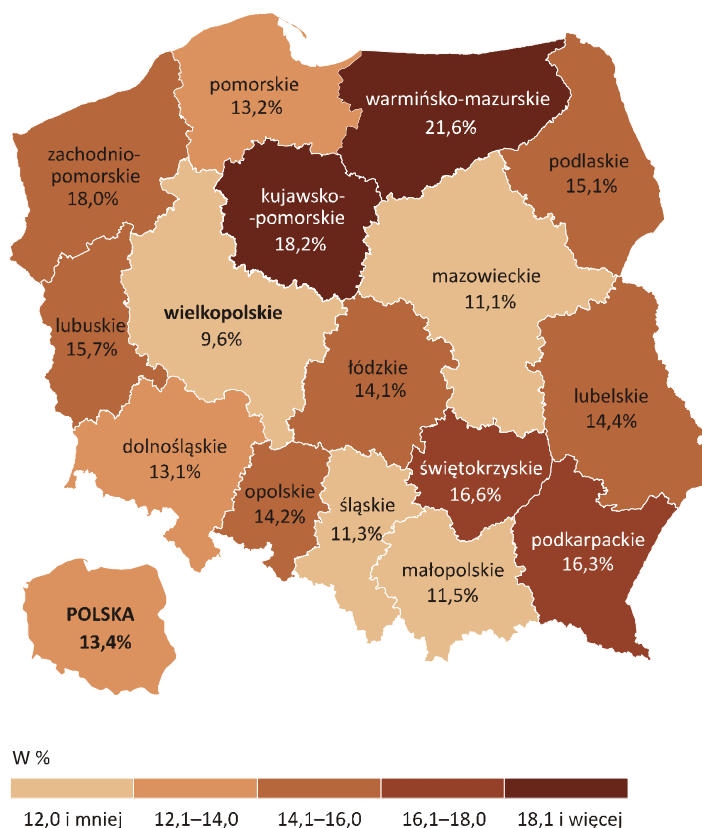

Rynek pracy

Podobnie jak w poprzednich latach, sytuacja na rynku pracy w województwie wielkopolskim kształtuje się korzystniej niż w większości pozostałych województw. Według stanu na koniec 2013 r., liczba pracujących w gospodarce narodowej (uwzględniając pracujących w rolnictwie indywidualnym) wynosiła tu 1367,2 tys. i w stosunku do poprzedniego roku wzrosła o 0,7%. Pracujący stanowili 39,4% ogółu mieszkańców województwa wielkopolskiego (o 0,2 p.proc. więcej niż w 2012 r.) i podobnie jak przed rokiem, 9,8% ogólnej liczby pracujących w kraju. Pod tym względem wielkopolskie w dalszym ciągu wyprzedzały jedynie dwa województwa: mazowieckie (16,3%) i śląskie (11,8%); w obu tych przypadkach udział zmniejszył się o 0,1 p.proc. w porównaniu z rokiem 2012. W województwie wielkopolskim najwięcej pracujących skupiały przemysł i budownictwo (30,8%) oraz sekcje: handel; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia oraz informacja i komunikacja (25,4%).

Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie wielkopolskim w końcu grudnia 2013 r. wyniosła 9,6% (przed rokiem 9,8%) i pozostała najniższa w Polsce, o 3,8 p.proc. niższa od wskaźnika krajowego (13,4%). Jeszcze w 5 województwach stopa bezrobocia kształtowała się niżej aniżeli przeciętnie w kraju; w województwie mazowieckim osiągnęła 11,1%, w śląskim 11,3%, w małopolskim 11,5%, w dolnośląskim 13,1%, a w pomorskim 13,2%. Najtrudniejsza sytuacja utrzymała się w województwie warmińsko-mazurskim, gdzie stopa bezrobocia wyniosła 21,6%, co oznacza, że była ponad 2-krotnie wyższa niż w województwie wielkopolskim (zob. wykres 7).

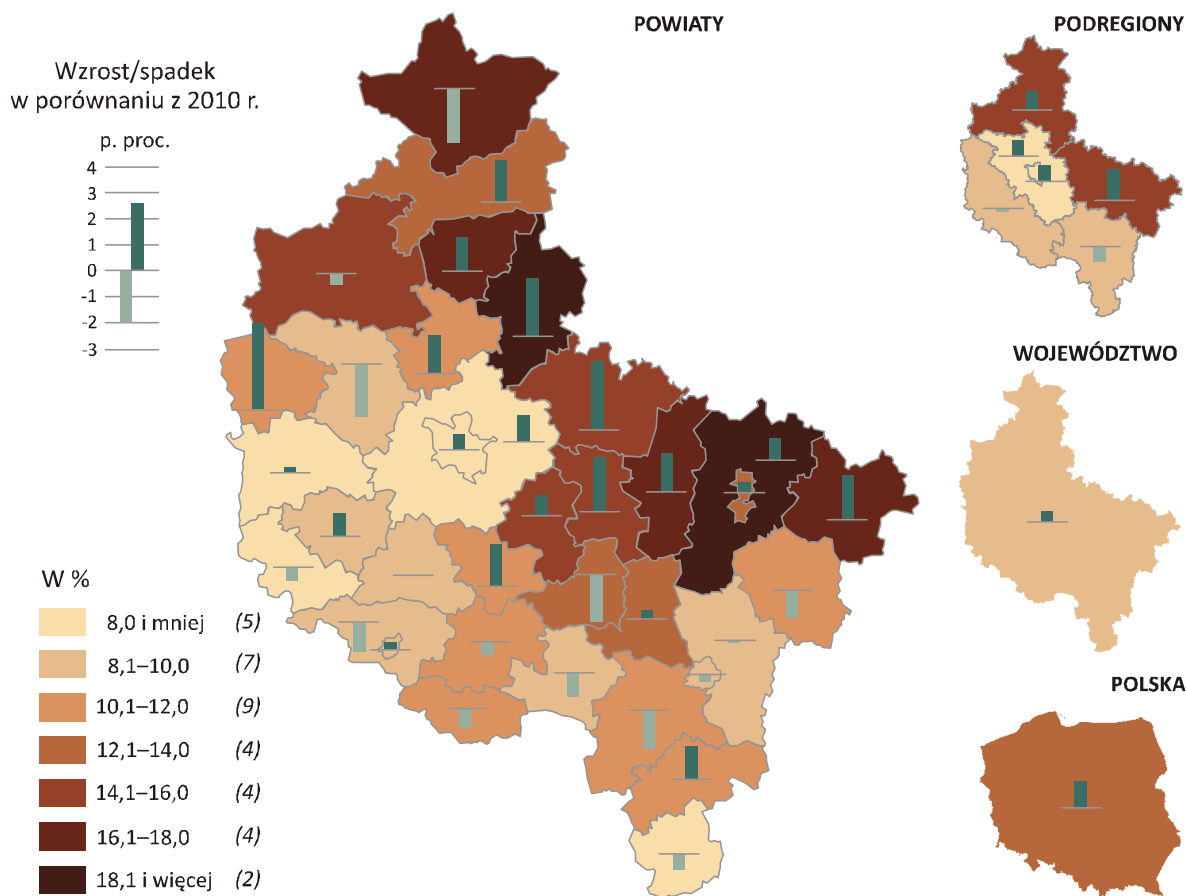
Wykres 7. **STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2013 R.**
Stan w dniu 31 XII

Stosunkowo niska stopa bezrobocia rejestrowanego, rozpatrywana dla województwa jako całości, nie oddaje rozmiarów tego zjawiska na niższych szczeblach podziału terytorialnego (zob. wykres 8). W końcu 2013 r. najniższy poziom tego wskaźnika odnotowano w Poznaniu (4,2%, podobnie jak przed rokiem) oraz w powiecie poznańskim (4,5% wobec 4,6% w 2012 r.), natomiast najwyższy obserwowano w powiatach: wągrowieckim (20,9% wobec 22,2%), konińskim (18,9% wobec 18,7%), słupeckim (17,9% wobec 17,5%) i złotowskim (16,7% wobec 18,2% przed rokiem).

Według stanu na koniec grudnia 2013 r., ewidencja powiatowych urzędów pracy w województwie wielkopolskim obejmowała 144,8 tys. bezrobotnych, tj. o 2,1% mniej niż w końcu 2012 r. Spośród osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy, największy względny przyrost w skali roku dotyczył kategorii długotrwale bezrobotnych. Udział tej grupy w całej populacji zarejestrowanych bezrobotnych zwiększył się o 4,5 p.proc. (do 47,1%), przy wzroście liczby bezrobotnych w tej kategorii o 8,3%. W ciągu roku zwiększył się także udział bezrobotnych w wieku powyżej 50 lat (o 1,7 p.proc. do 22,1%), a także osób samotnie wychowujących co najmniej 1 dziecko do 18. roku życia (o 1,0 p.proc. do 10,4%) oraz niepełnosprawnych (o 0,6 p.proc. do 6,3%). W populacji bezrobotnych zmniejszył się natomiast odsetek osób w wieku do 25 lat (o 1,9 p.proc. do 20,8%).

Wykres 8. **STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO W 2013 R.**
Stan w dniu 31 XII

W nawiasach podano liczbę powiatów.

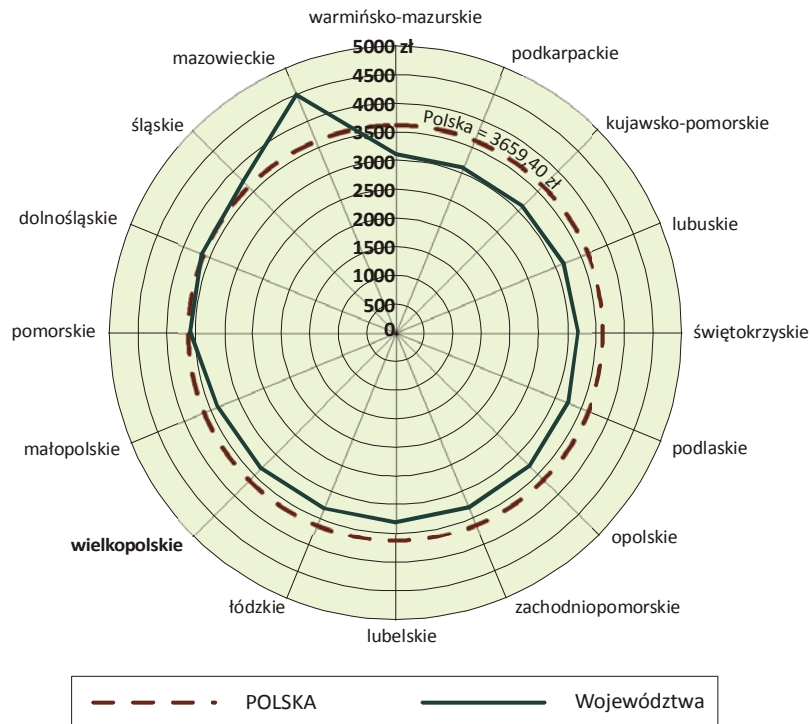
Wydatki Funduszu Pracy w województwie wielkopolskim w 2013 r. wyniosły 559,8 mln zł, tj. o 9,5% więcej niż w 2012 r. Prawie połowę środków przeznaczono na wypłatę zasiłków dla bezrobotnych (49,7%; w 2012 r. 50,5%), a 44,8% (przed rokiem 44,1%) na realizację programu promocji zatrudnienia. W ramach tego programu samorządy powiatów najwięcej środków przeznaczyły na wypłatę stypendiów i składek na ubezpieczenia społeczne (34,1%; przed rokiem 26,7%). Istotny udział w tej grupie wydatków miały także wypłaty środków na podjęcie działalności gospodarczej (28,2%; w 2012 r. 24,7%) oraz na refundację kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy dla bezrobotnego (11,9%; w 2012 r. 12,7%). Z ogólnej kwoty środków wydatkowanych w ramach programu promocji zatrudnienia 32,0% dotyczyło bezrobotnych do 25 roku życia, a 13,5% – osób w wieku powyżej 50 lat (przed rokiem udziały te wyniosły 29,8% i 9,8%).

Wynagrodzenia i świadczenia społeczne

W roku 2013 przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej w województwie wielkopolskim wyniosło 3335,93 zł i w stosunku do poprzedniego roku zwiększyło się o 3,6%. W kraju wzrost wyniósł 3,7%, a przeciętne wynagrodzenie ukształtowało się na poziomie 3659,40 zł. Wynagrodzenie w województwie wielkopolskim stanowiło 91,2% kwoty wynagrodzenia krajowego, co oznacza, że podobnie jak w większości województw było mniejsze niż przeciętnie w Polsce (zob. wykres 9). Wyższe wynagrodzenie wykazano w sektorze publicznym (4071,35 zł wobec 3112,31 zł w sektorze prywatnym).

Najlepiej byli wynagradzani zatrudnieni w sekcjach: wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (gdzie przeciętne wynagrodzenie było o 87,2% wyższe niż średnio w województwie), górnictwo i wydobywanie (o 52,6% wyższe od średniej) oraz działalność finansowa i ubezpieczeniowa (o 51,1% wyższe od średniej). Na stosunkowo niskim poziomie kształtowało się wynagrodzenie zatrudnionych w sekcjach zakwaterowanie i gastronomia (o 38,2% poniżej przeciętnego wynagrodzenia w województwie) oraz administrowanie i działalność wspierająca (o 27,9% poniżej średniej).

Wykres 9. **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIE BRUTTO W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2013 R.**

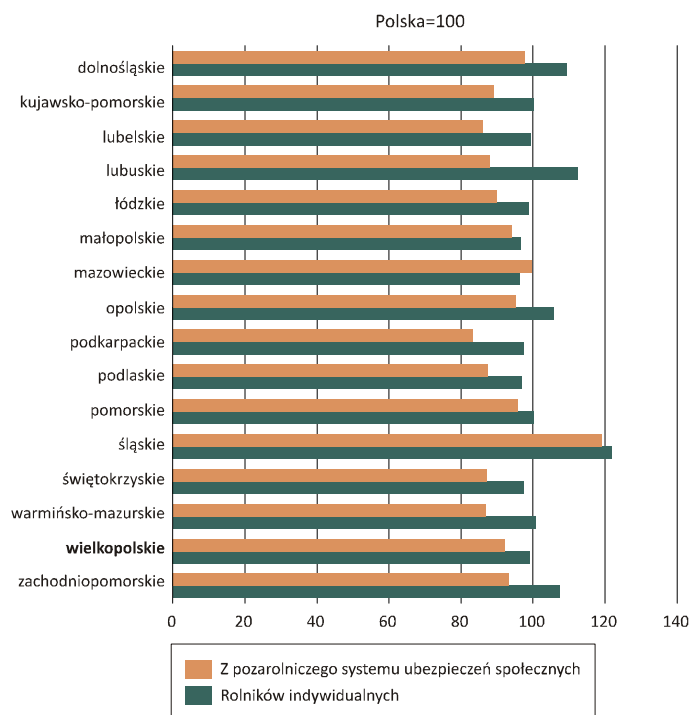

Biorąc pod uwagę jednostki gospodarki narodowej, w których liczba pracujących przekracza 9, stwierdzono, że poziom przeciętnego wynagrodzenia w województwie wielkopolskim w 2013 r. osiągnął 3515,31 zł. W większości powiatów przeciętne wynagrodzenie było niższe od notowanego dla województwa. Poziom ten przekroczyło tylko 6 powiatów: m. Poznań (o 21,1% wyżej niż średnio w województwie), powiat szamotulski (o 8,7% wyżej), powiat kolski (o 1,9%), m. Konin (o 0,9% wyżej) oraz powiaty pilski (o 0,7% wyżej) i leszczyński (o 0,5% wyżej). Najniższe przeciętne wynagrodzenie kształtowało się w powiatach: kępińskim (o 30,1% niżej niż w województwie), jarocińskim (o 22,4% niżej), krotoszyńskim (o 20,1% niżej), wolsztyńskim (o 20,0% niżej), kaliskim (o 19,6% niżej) i rawickim (o 19,5% niżej).

W 2013 r. przeciętna emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w województwie wielkopolskim wyniosła 1770,68 zł i podobnie jak w większości województw była niższa od średniej w kraju (zob. wykres 10). W porównaniu z 2012 r. wzrost emerytury w województwie wielkopolskim wyniósł 5,5% (przy wzroście przeciętnego wynagrodzenia o 3,6%), jednak nie wpłynęło to na zmniejszenie dystansu dzielącego tę wielkość od średniej krajowej.

Na bardziej wyrównanym poziomie kształtowały się emerytury i renty rolników indywidualnych, a dystans do wielkości krajowej zmniejszył się. Świadczenia uzyskiwane przez rolników w województwie wielkopolskim w 2013 r. wyniosły średnio 1111,99 zł wobec 1121,52 zł w kraju.

Wykres 10. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2013 R.

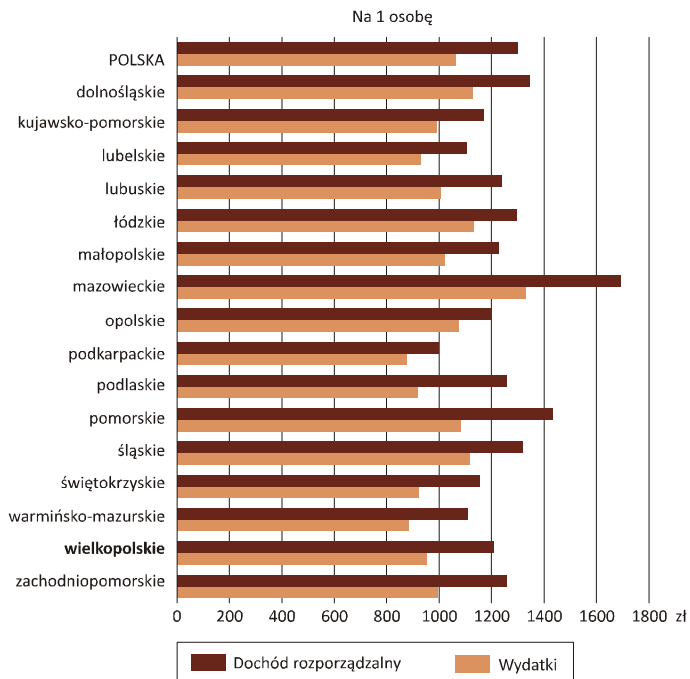
Budżety gospodarstw domowych

Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2013 r. w województwie wielkopolskim wyniósł 1206,72 zł wobec 1299,07 zł w Polsce. Wśród pozostałych województw wielkopolskie plasowało się pod tym względem na 10. miejscu, tj. o 1 miejsce wyżej niż przed rokiem (zob. wykres 11). W porównaniu z 2012 r. kwota dochodów rozporządzalnych na osobę w województwie wielkopolskim zwiększyła się o 4,6%, przy średnim wzroście w kraju o 1,6%. Również dochód do dyspozycji, w kwocie 1176,65 zł, był mniejszy niż przeciętnie w Polsce, gdzie kształtował się na poziomie 1254,89 zł.

Przeciętne miesięczne nominalne wydatki gospodarstwa domowego na osobę w 2013 r. w województwie wielkopolskim wyniosły 952,65 zł i w porównaniu z poprzednim rokiem zwiększyły się o 1,6% (w kraju 1061,70 zł; wzrost o 0,3%). Relacja przeciętnych miesięcznych wydatków na osobę do dochodu rozporządzalnego w województwie wielkopolskim kształtowała się na poziomie 78,9% wobec 81,7% w kraju. Najwięcej w przeliczeniu na osobę wydatkowały gospodarstwa domowe w województwie mazowieckim, a kwota przeciętnych wydatków była tam o około 378 zł większa niż w wielkopolskim. Pod względem wielkości przeciętnych wydatków na osobę wielkopolskie znalazło się dopiero na 11. miejscu w kraju. (zob. wykres 11).

W porównaniu z poprzednim rokiem, w 2013 r. w województwie wielkopolskim zanotowano pogorszenie wielkości wskaźników zagrożenia ubóstwem materialnym, wyznaczonych na podstawie wyników badania budżetów gospodarstw domowych. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem skrajnym, określający procentowy udział osób w gospodarstwach domowych o wydatkach poniżej minimum egzystencji, wyniósł 8,9% wobec 8,5% przed rokiem i 7,4% w kraju oraz 4,9% w województwie śląskim (najniższa wartość wskaźnika). Ubóstwo relatywne, którego granicę ustalono na poziomie 50% średnich wydatków ogółu gospodarstw domowych, w województwie wielkopolskim dotyczyło 19,2% osób w gospodarstwach domowych (19,7% w 2012 r.), przy średniej ogólnopolskiej 16,2% i najniższym odsetku (11,2%) w województwie śląskim. Poniżej tzw. ustawowej granicy ubóstwa (wyznaczonej przez kwotę, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z systemu pomocy społecznej) żyło w województwie wielkopolskim 15,5% osób w gospodarstwach domowych, tj. o 7,0 p.proc. więcej niż w 2012 r. oraz o 2,7 p.proc. więcej niż przeciętnie w kraju (12,8%) i o 7,2 p.proc. więcej niż w województwie śląskim (8,3%).

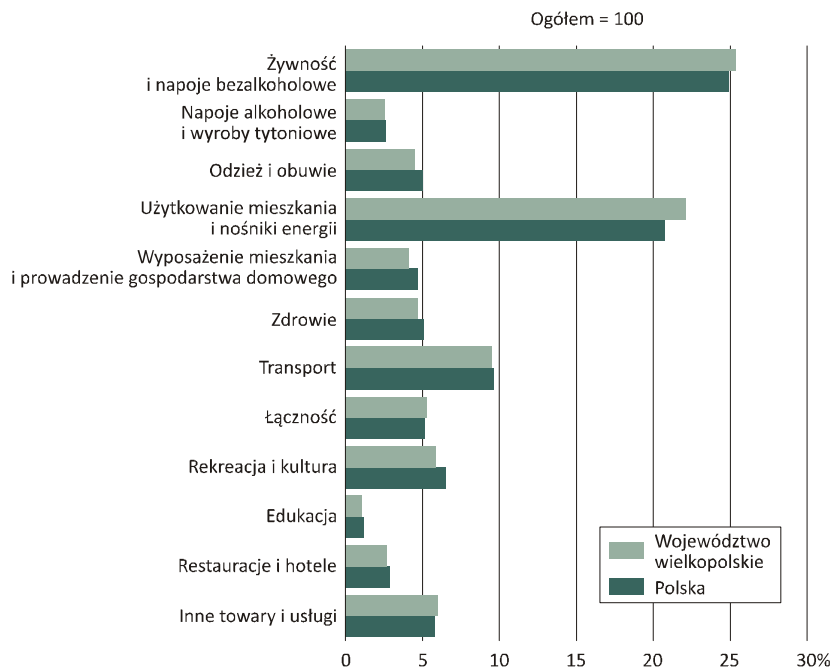
Wykres 11. **DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY^a I WYDATKI^a W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2013 R.**

^a Przeciętne miesięczne.

Struktura wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych w województwie wielkopolskim kształtowała się podobnie jak w kraju (zob. wykres 12).

Wykres 12. **STRUKTURA WYDATKÓW W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH W 2013 R.**

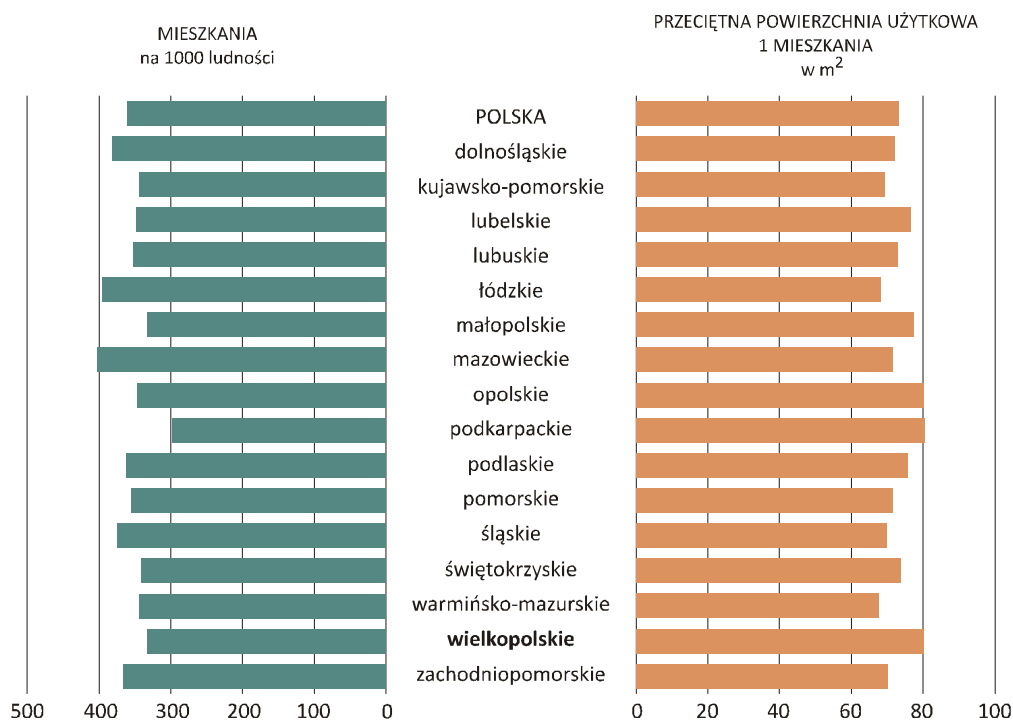
Tak jak w poprzednich latach, w 2013 r. gospodarstwa domowe najwięcej środków przeznaczały na zakup żywności i napojów bezalkoholowych (25,4% ogółu wydatków na osobę wobec 26,0% w 2012 r. i 24,9% w kraju) oraz na użytkowanie mieszkania i nośniki energii (22,1% wobec 20,3% przed rokiem i 20,8% w kraju).

Z każdym rokiem zmienia się stan wyposażenia gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania. W porównaniu z 2012 r. zwiększył się m.in. odsetek gospodarstw domowych wyposażonych w komputery osobiste (74,5% gospodarstw domowych; wzrost udziału o 2,2 p.proc.), w tym z dostępem do Internetu (71,7%; wzrost o 3,2 p.proc.).

Zasoby mieszkaniowe

Według bilansu zasobów mieszkaniowych uwzględniającego wyniki NSP 2011, w końcu 2013 r. w województwie wielkopolskim było 1149,5 tys. mieszkań, tj. o 1,1% więcej niż przed rokiem. Podobnie jak w poprzednich latach, pod względem wielkości zasobów wielkopolskie plasowało się na 3. miejscu po województwach mazowieckim i śląskim. Inaczej jednak sytuacja mieszkaniowa w województwie wielkopolskim przedstawia się po odniesieniu wielkości zasobów do liczby ludności. Ten wskaźnik, tak jak w poprzednich latach, lokował wielkopolskie na przedostatnim miejscu w kraju, przed województwem podkarpackim (zob. wykres 13). W 2013 r. na 1000 ludności w województwie wielkopolskim przypadały średnio 332 mieszkania wobec 360 w kraju (w 2012 r. różnica była podobna: 328 mieszkań wobec 356). Największymi zasobami mieszkaniowymi w województwie wielkopolskim dysponują miasta na prawach powiatu. W 2013 r. w Poznaniu wskaźnik liczony na 1000 ludności wyniósł 446 mieszkań, w Kaliszu – 411 mieszkań, w Koninie – 374 mieszkania i w Lesznie – 366 mieszkań. Najmniej zasobów mieszkaniowych miały następujące powiaty: leszczyński (265 mieszkań na 1000 ludności), kaliski (271 mieszkań), wolsztyński (272 mieszkania), koniński (272 mieszkania), grodziski (273 mieszkania) oraz gostyński (275 mieszkań).

Wykres 13. ZASOBY MIESZKANIOWE^a W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2013 R.

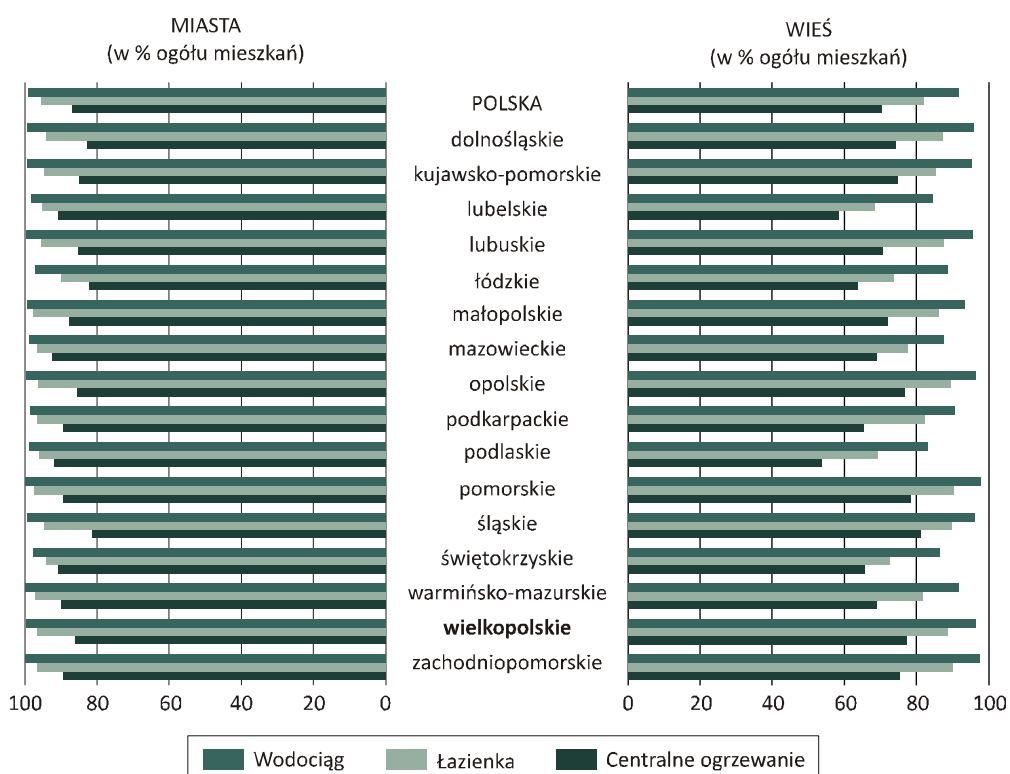

^a Stan w dniu 31 XII; na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych.

W 2013 r. w województwie wielkopolskim na 1 osobę przypadało przeciętnie 26,7 m² powierzchni użytkowej mieszkania, podczas gdy w kraju było to 26,3 m² (w obu przypadkach o 0,4 m² więcej niż przed rokiem). W 1 mieszkaniu mieszkało średnio 3,02 osób, natomiast na 1 izbę przypadało przeciętnie 0,74 osób (w kraju odpowiednio 2,78 i 0,73 osób). Mieszkania na wsi miały więcej izb i większą przeciętną powierzchnię użytkową niż w miastach (odpowiednio 4,51 izb i 97,9 m² wobec 3,78 i 70,1 m² w miastach), ale były gęściej zaludnione (3,64 osób na mieszkanie i 26,9 m² powierzchni użytkowej na osobę wobec 2,65 osób i 26,5 m² w miastach).

W 2013 r. w województwie wielkopolskim odnotowano niewielkie zmiany w wyposażeniu lokali mieszkalnych w podstawowe instalacje. Podobnie jak przed rokiem, przez wodociągi było obsługiwanych 98,4% mieszkań, a gaz sieciowy posiadało 52,1%. Odsetek mieszkań wyposażonych w ustęp oraz łazienkę w ciągu roku zwiększył się o 0,1 p.proc. do 95,9% i 93,6%. Centralne ogrzewanie posiadało 82,7% mieszkań (wzrost o 0,3 p.proc.). Sytuację w województwie wielkopolskim na tle kraju, z uwzględnieniem przekroju „miasto-wieś”, pokazuje wykres 14.

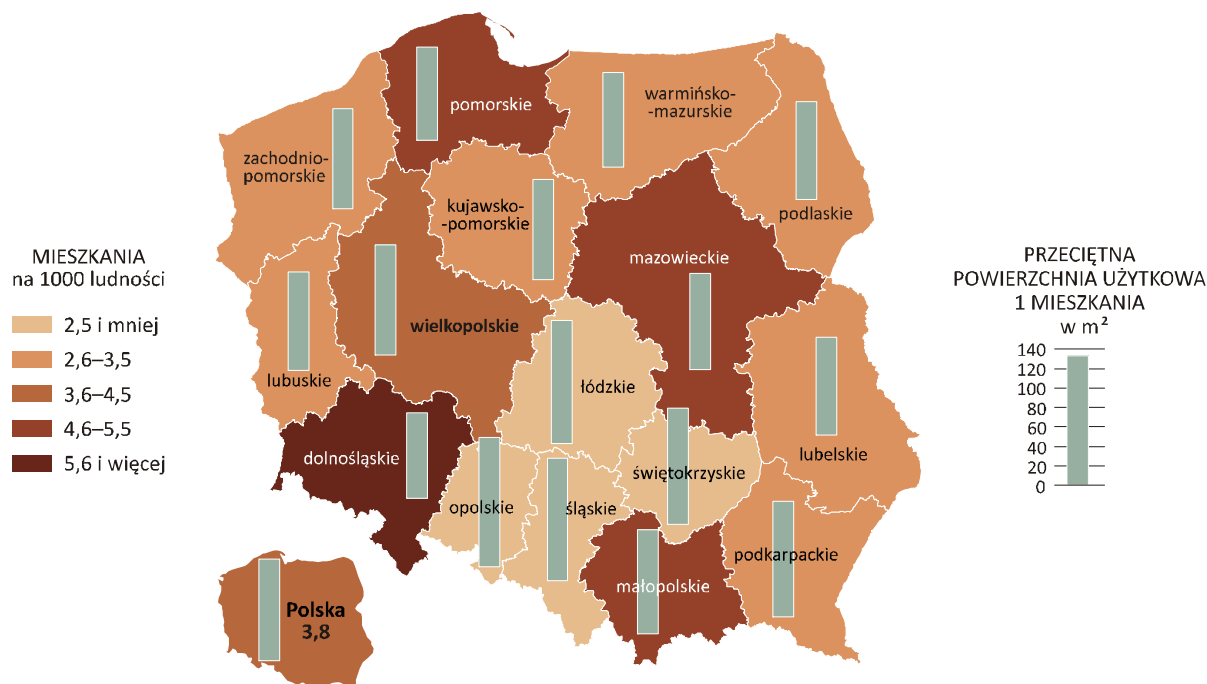
Wykres 14. **MIESZKANIA W ZASOBACH MIESZKANIOWYCH^a WYPOSAŻONE W INSTALACJE W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2013 R.**

^a Stan w dniu 31 XII; na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych.

W 2013 r. w województwie wielkopolskim oddano do użytkowania 13591 mieszkań, tj. o 8,2% mniej niż przed rokiem. Stanowiły one 9,4% wszystkich mieszkań oddanych do użytkowania w Polsce. Pod względem liczby wybudowanych mieszkań wielkopolskie zajęło 4. miejsce po województwach: mazowieckim (26233 mieszkania stanowiące 20,1% wszystkich mieszkań oddanych do użytkowania w kraju), dolnośląskim (16455 mieszkań, tj. 11,3%) i małopolskim (15482 mieszkania, tj. 10,7%). W przeliczeniu na 1000 ludności w województwie wielkopolskim przekazano do eksploatacji średnio 3,9 mieszkań (4,3 mieszkań w 2012 r.), tj. nieco więcej niż przeciętnie w Polsce (3,8 mieszkań; w 2012 r. 4,0), ale mniej niż w województwach: dolnośląskim (5,7 mieszkań wobec 5,2 w 2012 r.), mazowieckim (5,5 mieszkań wobec 5,8), pomorskim (5,2 mieszkań wobec 6,2) oraz małopolskim (4,6 mieszkań; podobnie jak przed rokiem); zob. wykres 15.

Wykres 15. MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2013 R.

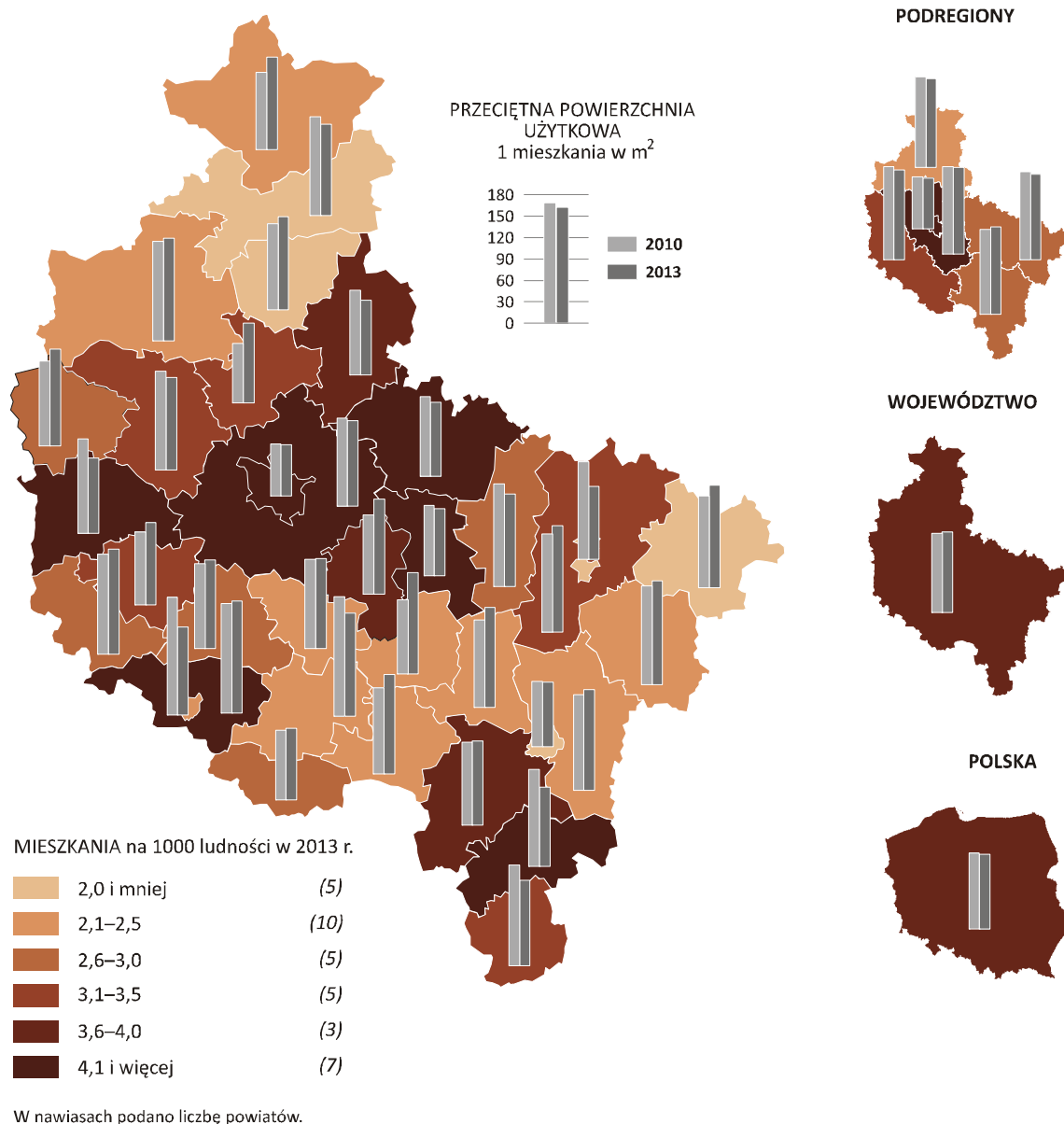
W większości powiatów województwa wielkopolskiego oddano do użytkowania mniej mieszkań niż przeciętnie w województwie (zob. wykres 16). Najwyższy wskaźnik zanotowano w powiecie poznańskim, gdzie na 1000 ludności przypadało 10,3 nowych mieszkań. Średnią wojewódzką (3,9 mieszkań) przekroczyło jeszcze 6 powiatów: wrzesiński (4,9 mieszkań), nowotomyski (4,8 mieszkań), m. Poznań i leszczyński (4,7 mieszkań), gnieźnieński (4,4 mieszkań) oraz ostrzeszowski (4,1 mieszkań). Najniższy wskaźnik zanotowano w Koninie, gdzie na 1000 mieszkańców przypadało 1,2 mieszkań.

W przeliczeniu na 1000 zawartych małżeństw, w 2013 r. w województwie wielkopolskim przekazano do eksploatacji 811 mieszkań (przy średniej dla całego kraju 805 mieszkań), co stanowiło 5. wielkość (przed rokiem 6.) po województwach: dolnośląskim (1276 mieszkań), mazowieckim (1211 mieszkań), pomorskim (1110 mieszkań) i małopolskim (932 mieszkania).

W województwie wielkopolskim budownictwo mieszkaniowe najintensywniej rozwija się w powiecie poznańskim, gdzie w 2013 r. na 1000 zawartych małżeństw przypadało 2327 mieszkań. Wskaźnik wyższy od średniej wojewódzkiej zanotowano jeszcze w Poznaniu (1071 mieszkań), a także w powiatach: wrzesińskim (981 mieszkań), leszczyńskim (944 mieszkania), gnieźnieńskim (899 mieszkań), nowotomyskim i obornickim (849 mieszkań). W pozostałych powiatach wartości tego miernika nie przekraczały średniej wojewódzkiej, a najniższy wskaźnik odnotowano w Koninie, gdzie na 1000 zawartych małżeństw oddano do użytkowania tylko 241 mieszkań.

Przeciętna powierzchnia użytkowa nowo budowanych mieszkań w województwie wielkopolskim w 2013 r. wynosiła 112,6 m², czyli o 4,5 m² więcej niż w 2012 r. i o 8,0 m² więcej niż średnio w Polsce (104,6 m²). Największe mieszkania oddano do użytkowania w powiatach: leszczyńskim (o przeciętnej powierzchni 157,4 m²), konińskim (148,3 m²), wolsztyńskim (147,4 m²) i tureckim (145,9 m²). Najmniejszą przeciętną powierzchnią użytkową miały nowo wybudowane mieszkania w Poznaniu (71,2 m²) i Kaliszu (90,0 m²); zob. wykres 16.

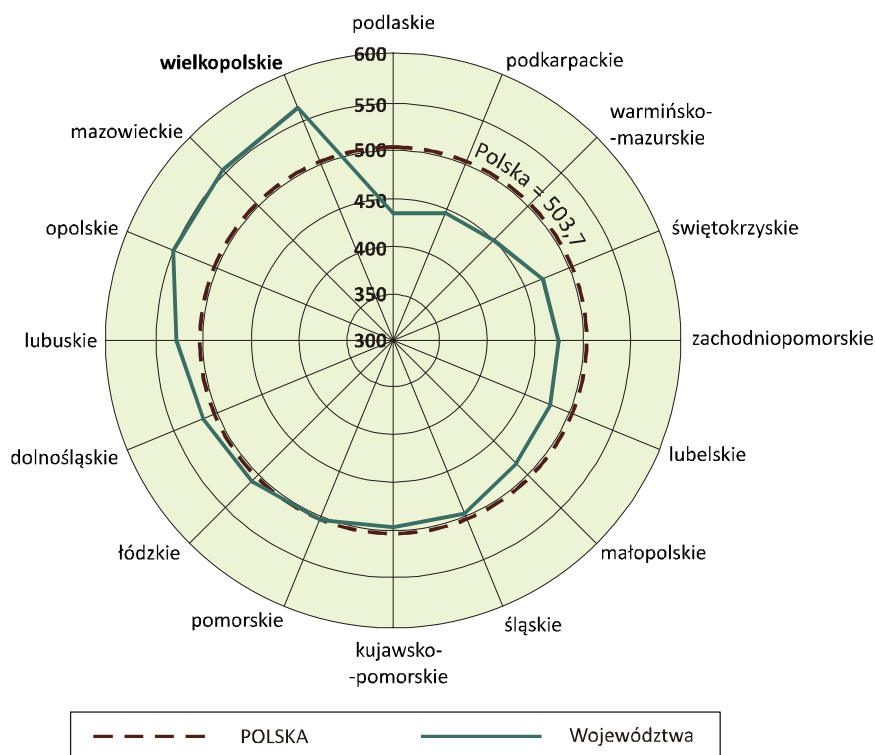
Wykres 16. MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA

Transport i łączność

Według stanu na koniec 2013 r., w województwie wielkopolskim było zarejestrowanych 1955,6 tys. samochodów osobowych. W ciągu roku przybyło ich 64,6 tys. (wzrost o 3,4%; podobnie jak w kraju). W przeliczeniu na 1000 ludności przypadają 564 samochody osobowe, tj. o 18 więcej niż w 2012 r. i o 60 więcej niż przeciętnie w kraju. Wielkopolskie od lat utrzymuje pod tym względem czołową pozycję wśród wszystkich województw (zob. wykres 17); dystans dzielący je od województwa podlaskiego, zajmującego w tym rankingu ostatnią lokatę, w 2013 r. wyniósł 130 samochodów i w ciągu roku zwiększył się o 5.

Wykres 17. **SAMOCHODY OSOBOWE NA 1000 LUDNOŚCI W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2013 R.**
Stan w dniu 31 XII

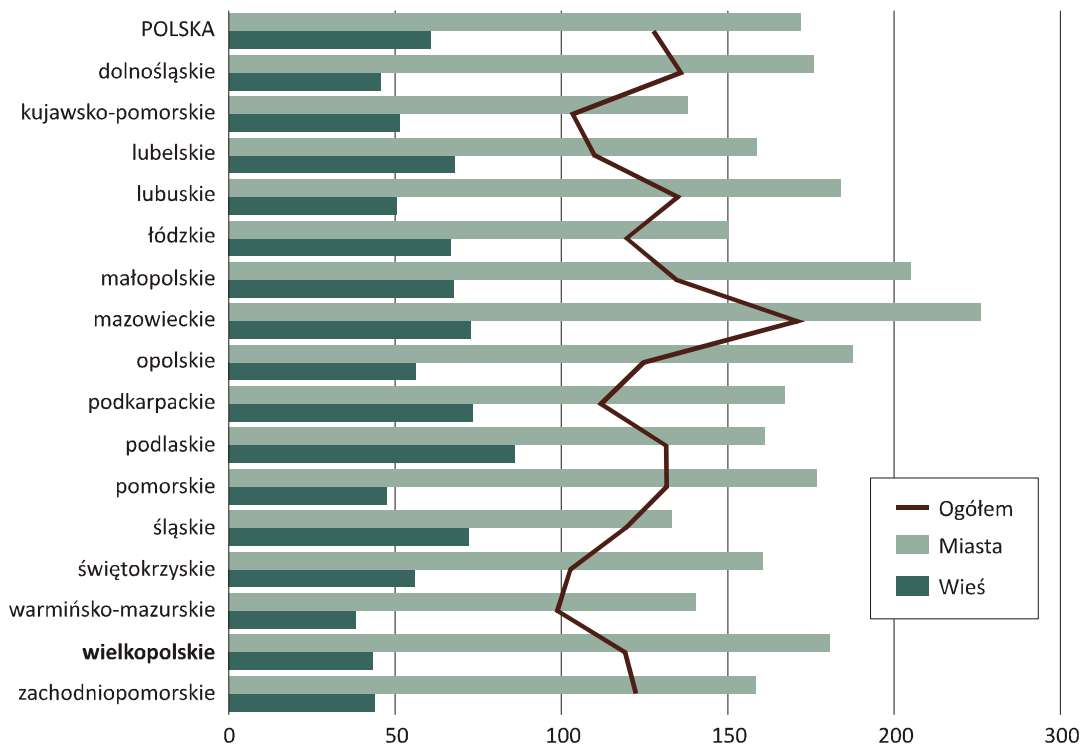
W 2013 r. w województwie wielkopolskim było zarejestrowanych 7,6 tys. autobusów (7,5% ich ogólnej liczby w kraju). W porównaniu z poprzednim rokiem w województwie wielkopolskim przybyło 251 autobusów (wzrost o 3,4%; w kraju o 2,7%).

Sieć komunikacji miejskiej w województwie wielkopolskim w 2013 r. obejmowała 4825 km linii (wzrost o 19,9% w porównaniu z rokiem poprzednim), w tym 4596 km linii autobusowych. Pod względem długości linii komunikacyjnych wielkopolskie zajęło 4. miejsce (w 2012 r. 5. miejsce) po województwach: śląskim, mazowieckim i małopolskim. Tabor komunikacji miejskiej stanowiło 837 autobusów i 317 tramwajów. Do przewozu osób niepełnosprawnych przystosowane było 656 autobusów i 88 tramwajów.

W 2013 r. na obszarze województwa wielkopolskiego działało 750 placówek pocztowych operatora wyznaczonego (do 2012 r. operatora publicznego), tj. o 74 mniej niż przed rokiem (w kraju o 575 placówek mniej). Stanowiły one 9,5% wszystkich jednostek tego typu w kraju. Pod względem liczby placówek pocztowych województwo wielkopolskie zajmowało 3. miejsce po województwach mazowieckim i śląskim. W 2013 r. więcej placówek pocztowych ubyło na wsi niż w miastach (62 wobec 12), co spowodowało, że – w przeciwieństwie do poprzednich lat – na wsi było ich mniej niż w miastach. Na 1 placówkę przypadały średnio 4623 osoby (w kraju 1 placówka obsługiwała przeciętnie 4883 osoby). W miastach wskaźnik był wyższy i wynosił 5023 osoby wobec 4209 osób na wsi (w Polsce 5820 wobec 3919).

Liczba abonentów telefonicznych operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej (standardowe łącza główne) w 2013 r. w województwie wielkopolskim wyniosła 413,0 tys. i w stosunku do poprzedniego roku zmniejszyła się o 1,5% (w kraju o 5,1%). W miastach liczba abonentów była o 0,4% mniejsza niż przed rokiem, a na wsi zmniejszyła się o 6,8%. Na 1000 ludności w wielkopolskich miastach przypadało ponad 4-krotnie więcej telefonów niż na wsi (odpowiednio: 180,6 wobec 43,3; w kraju 171,7 wobec 60,5). Pod względem liczby abonentów telefonicznych operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej wielkopolskie znalazło się na 4. miejscu w Polsce po województwach: mazowieckim, śląskim i małopolskim, natomiast wskaźnik liczony na 1000 ludności (średnio 119,1 abonentów, przy przeciętnej w kraju 127,7) lokował województwo wielkopolskie na miejscu 11. (zob. wykres 18).

Wykres 18. **STANDARDOWE TELEFONICZNE ŁĄCZA GŁÓWNE NA 1000 LUDNOŚCI W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2013 R.**
Stan w dniu 31 XII

Według stanu na koniec 2013 r., w województwie wielkopolskim było zarejestrowanych 434,6 tys. abonentów telewizji kablowej (3. miejsce wśród wszystkich województw). W porównaniu z poprzednim rokiem ich liczba zmniejszyła się o 1,7%, przy spadku w kraju o 3,0%. W przeliczeniu na 1000 ludności przypadało tu 125 abonentów telewizji kablowej, tj. nieco więcej niż średnio w kraju (123; w 2012 r. 128 wobec 127). Wskaźnik ten dawał województwu wielkopolskiemu 8. pozycję (przed rokiem 7. miejsce).

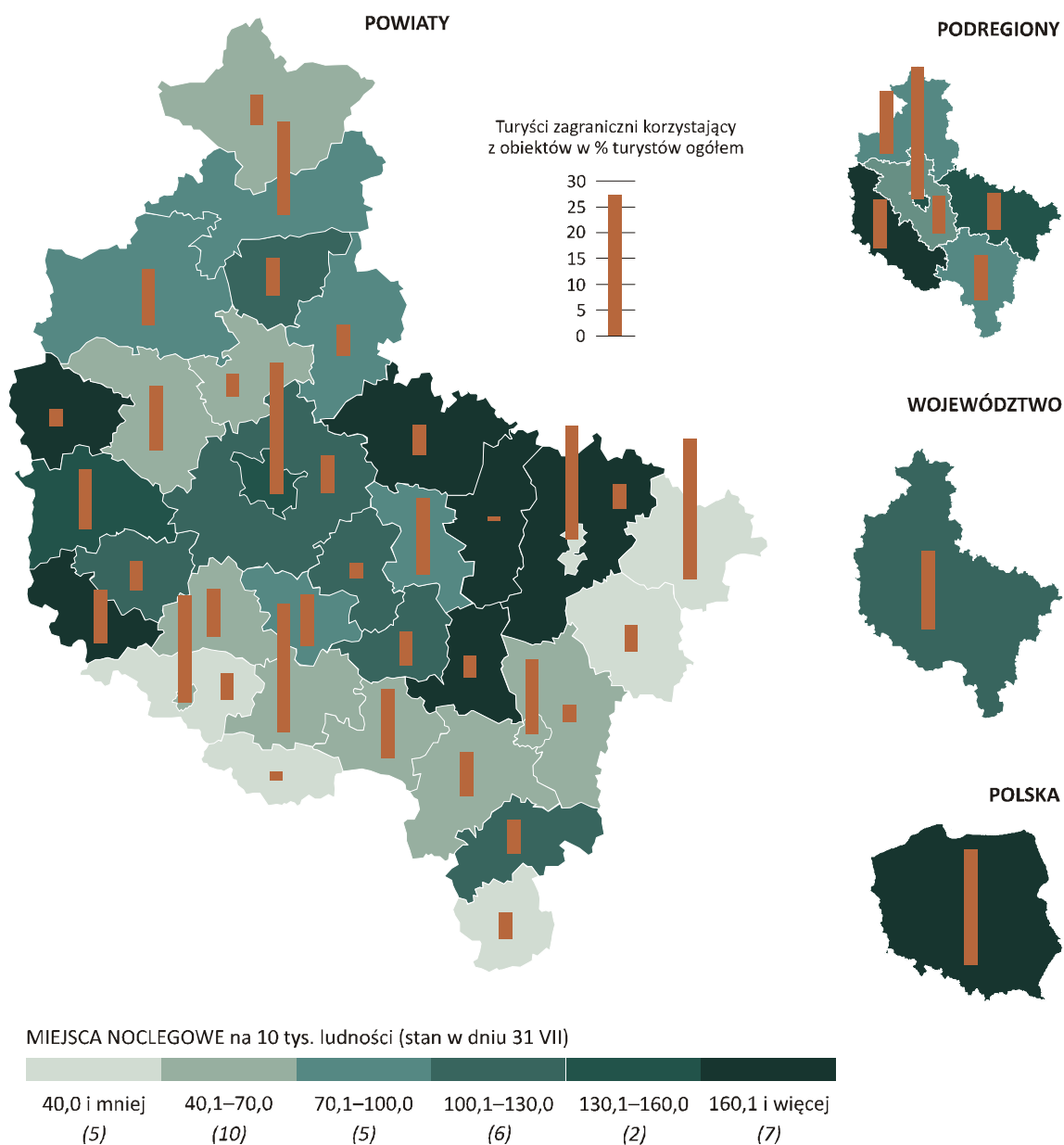
Baza noclegowa turystyki

Według stanu na koniec lipca 2013 r., w 710 turystycznych obiektach¹ noclegowych (łącznie z pokojami gościnnymi i kwaterami agroturystycznymi) w województwie wielkopolskim było dostępnych łącznie 41,8 tys. miejsc noclegowych. W porównaniu z poprzednim rokiem liczba miejsc zmniejszyła się o 513, tj. o 1,2% (przy wzroście w kraju średnio o 0,6%). Miejsc noclegowych ubywało m.in. w motelach, pensjonatach i innych obiektach hotelowych, a także w schroniskach młodzieżowych, ośrodkach szkoleniowo-wypoczynkowych, ośrodkach wczasowych i kolonijnych oraz na polach biwakowych, wzrosła natomiast liczba miejsc w hotelach, zespołach domków turystycznych, pokojach gościnnych i kwaterach agroturystycznych. Baza hotelowa w województwie wielkopolskim w końcu lipca 2013 r. obejmowała 222 hotele, 16 moteli, 19 pensjonatów i 80 innych obiektów hotelowych; łącznie w tej bazie było 21,4 tys. miejsc noclegowych, a blisko 30% spośród nich znajdowało się w obiektach hotelowych w Poznaniu.

W 2013 r. w województwie wielkopolskim na 10 tys. ludności przypadało średnio 121 miejsc noclegowych, przy średniej ogólnopolskiej 176 miejsc. Największą bazą noclegową dysponowały powiaty: międzychodzki (573 miejsca na 10 tys. ludności), leszczyński (568 miejsc), wolsztyński (332 miejsca) i koniński (307 miejsc). Najślabiej rozwinięte pod tym względem były powiaty południowej i wschodniej części województwa: turecki (19 miejsc), kępiński (23 miejsca), Konin (24 miejsca) i kolski (27 miejsc); zob. wykres 19.

¹ Posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych.

Wykres 19. BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI^a W 2013 R.

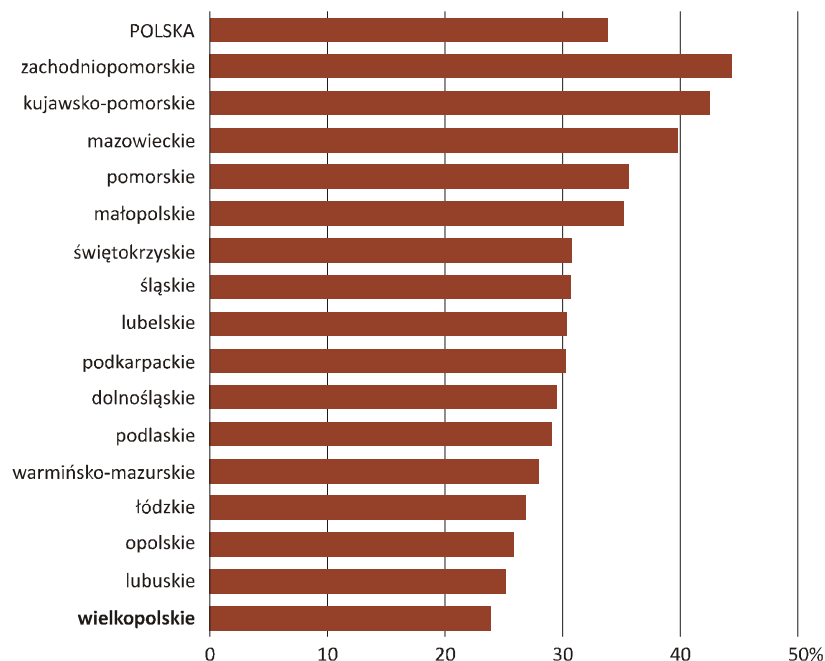

W nawiasach podano liczbę powiatów.

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych.

W 2013 r. z noclegów w wielkopolskich obiektach turystycznych skorzystało łącznie 1595,2 tys. osób (o 1,3% mniej niż przed rokiem; w kraju więcej o 3,4%), w tym 241,2 tys. z zagranicy (o 10,6% mniej niż przed rokiem; w kraju więcej o 5,3%). Obcokrajowcy stanowili 15,1% wszystkich korzystających z bazy noclegowej turystyki w województwie wielkopolskim i 4,6% ogólnej ich liczby w Polsce (w 2012 r., odpowiednio: 16,7% i 5,4%). W wielkopolskich obiektach turystycznych gościom z zagranicy udzielono łącznie 473,4 tys. noclegów (o 8,3% mniej niż przed rokiem; w kraju o 5,0% więcej), co stanowiło 16,7% ogółu noclegów udzielonych w województwie i 3,8% noclegów udzielonych turystom zagranicznym w całym kraju (w 2012 r., odpowiednio: 17,5% i 4,3%).

Wykres 20. **STOPIEŃ WYKORZYSTANIA MIEJSC NOCLEGOWYCH^a W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2013 R.**

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych; stan w dniu 31 VII.

Wykorzystanie bazy noclegowej w województwie wielkopolskim jest ciągle mniejsze od możliwości w tym zakresie. W 2013 r. stopień wykorzystania miejsc noclegowych w obiektach turystycznych wyniósł tu średnio 23,9% wobec 33,8% w kraju (przed rokiem 24,9% wobec 33,6%). Podobnie jak w 2012 r., pod względem wykorzystania miejsc noclegowych wielkopolskie zajęło ostatnią pozycję wśród wszystkich województw (zob. wykres 20). W ujęciu powiatowym, miejsca noclegowe, jakimi dysponowały obiekty turystyczne, najpełniej zostały wykorzystane w Poznaniu (34,9% wobec 35,1% w 2012 r.), powiecie gnieźnieńskim (27,5% wobec 28,8%), Koninie (27,2% wobec 30,9%) oraz powiecie wągrowieckim (27,0% wobec 28,3%), natomiast w najmniejszym stopniu – w powiecie słupeckim (10,7%, podobnie jak przed rokiem).

Spośród ogółu turystów odwiedzających województwo wielkopolskie najwięcej skorzystało z bazy noclegowej w Poznaniu (38,6%), a także w powiatach: poznańskim (10,7%), konińskim (9,1%) i gnieźnieńskim (5,0%). Większość turystów zagranicznych korzystała z miejsc noclegowych w Poznaniu (65,4% ogólnej liczby obcokrajowców).

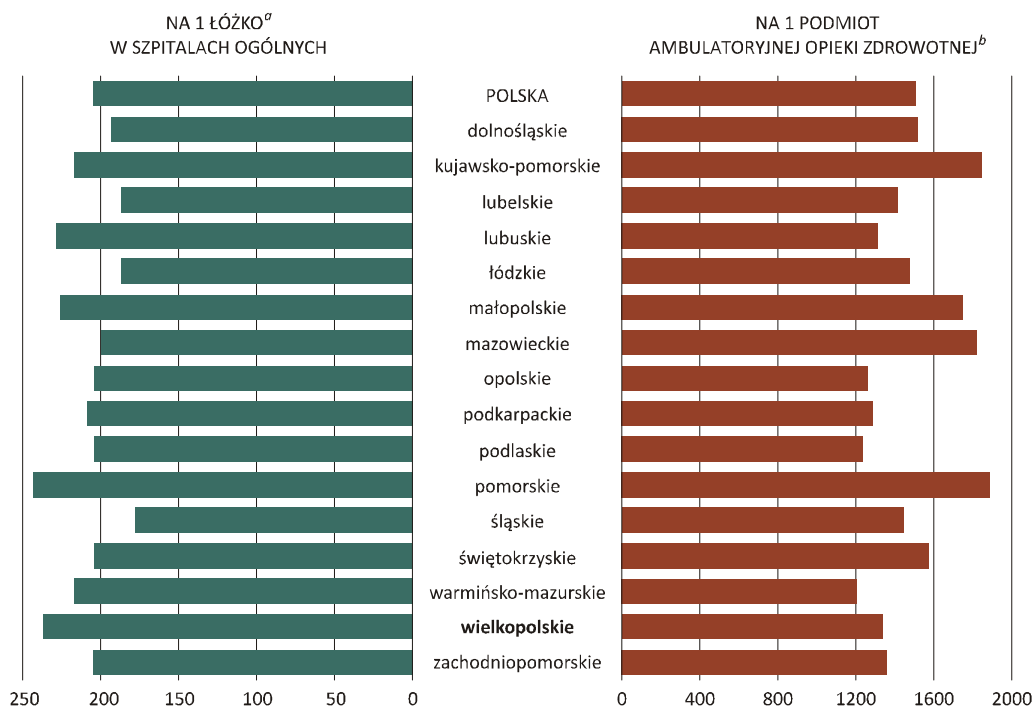
W 2013 r. w obiektach turystycznych w województwie wielkopolskim funkcjonowały 622 placówki gastronomiczne, w tym 316 restauracji oraz 172 bary i kawiarnie. Prawie dwie trzecie wszystkich restauracji (66,1%) oraz 63,3% ogółu barów i kawiarni mieściło się w hotelach, natomiast zdecydowana większość stołówek (84,4%) działała w pozostałych obiektach turystycznych.

Ochrona zdrowia

Według danych Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, w 2013 r. kadra medyczna (poza pracownikami, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej lub samorządowej, albo NFZ) w województwie wielkopolskim obejmowała m.in. 5058 lekarzy, 369 dentystów, 14026 pielęgniarek, 2317 położnych i 2552 farmaceutów. W porównaniu z poprzednim rokiem w grupach pielęgniarek i położnych przybyło osób z tytułem magistra.

W ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w województwie wielkopolskim w 2013 r. działało 1807 przychodni, zarejestrowano także 785 praktyk lekarskich prowadzonych w ramach kontraktu z NFZ. Wskaźnik określający liczbę ludności przypadającą na 1 podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (łącznie z praktykami lekarskimi) w 2013 r. wyniósł 1338 osób, przy średniej ogólnopolskiej wynoszącej 1506 osób i lokował wielkopolskie w środkowej części listy województw (zob. wykres 21). W ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2013 r. w województwie wielkopolskim udzielono łącznie 26340,4 tys. porad. W przeliczeniu na 1 mieszkańca oznaczało to 6,9 porad – w przypadku porad lekarskich i 0,7 – dla porad stomatologicznych (przy średniej liczbie porad w kraju, odpowiednio: 7,1 i 0,9).

Wykres 21. **LUDNOŚĆ OBJĘTA OPIEKĄ ZDROWOTNĄ W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2013 R.**
Stan w dniu 31 XII

^a łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków. W województwie wielkopolskim dane o szpitalach ogólnych nie obejmują 2 placówek (ok. 600 łóżek).

^b Przychodnie łącznie z praktykami lekarskimi, które podpisały kontrakty z NFZ lub z przychodniami.

W 2013 r. 64 wielkopolskie szpitale ogólne² dysponowały 14,7 tys. łóżek (łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków). Na 1 łóżko przypadało średnio 237 osób, przy przeciętnej dla kraju 205 osób. Wskaźnik obsady łóżek szpitalnych w województwie wielkopolskim należał do najwyższych w Polsce. Więcej osób przypadało tylko na łóżko szpitalne w województwie pomorskim – 243 osoby (zob. wykres 21).

Edukacja

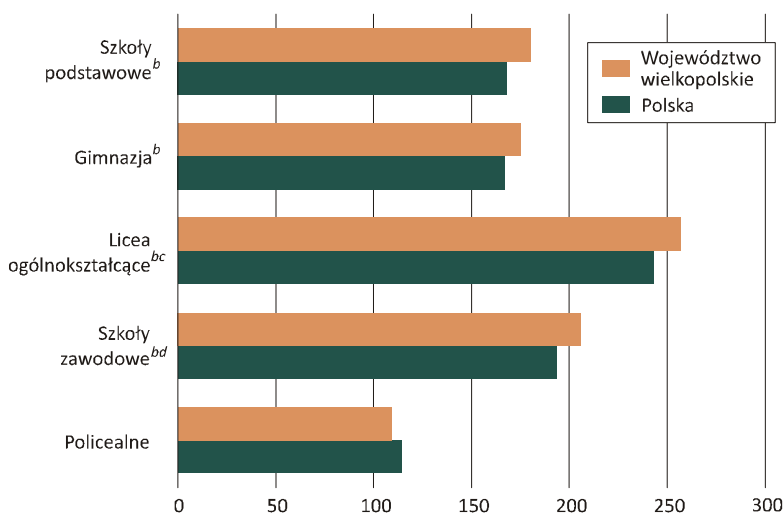
W roku szkolnym 2013/2014 edukacja na poziomie podstawowym, gimnazjalnym, ponadgimnazjalnym i policealnym, łącznie ze szkołami dla dorosłych, objęła w województwie wielkopolskim 480,7 tys. osób, tj. o 2,7% mniej niż przed rokiem. Do szkół dla dzieci i młodzieży (nie wliczając szkół policealnych) uczęszczało 435,2 tys. uczniów, z tego 7,0 tys. uczyło się w szkołach specjalnych.

² Dane nie obejmują 2 placówek (około 600 łóżek).

W większości typów szkół w województwie wielkopolskim na 1 placówkę przypadało więcej uczniów niż przeciętnie w kraju (zob. wykres 22). Nauczanie w zakresie szkoły podstawowej dla dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2013/2014 w województwie wielkopolskim objęło 208,9 tys. uczniów (o 0,3% więcej niż w poprzednim roku szkolnym), w tym 2,3 tys. uczyło się w szkołach specjalnych. Na 1 szkołę podstawową (wyłączając szkoły specjalne) przypadało tu średnio 180 uczniów, tj. o 3 osoby więcej niż w 2012 r. i o 12 osób więcej niż przeciętnie w kraju (168 uczniów wobec 167 przed rokiem). Wyższy wskaźnik notowano w miastach, gdzie kształtował się na poziomie 353 uczniów na szkołę, podczas gdy na wsi wyniósł średnio 107 uczniów. W miastach na prawach powiatu, na 1 szkołę przypadało przeciętnie ponad 300 uczniów (375 uczniów w Koninie; 348 – w Lesznie; 306 – w Poznaniu i 302 – w Kaliszu). Najmniejsza obsada charakteryzowała szkoły powiatu kaliskiego, gdzie na 1 placówkę przypadało tylko 89 uczniów.

W gimnazjach dla młodzieży w roku szkolnym 2013/2014 uczyło się 108,2 tys. osób (o 2,7% mniej niż przed rokiem), w tym 2,6 tys. w szkołach specjalnych. Nie wliczając gimnazjów specjalnych, w wielkopolskiej szkole dla młodzieży kształciło się przeciętnie 175 uczniów (o 7 mniej niż w poprzednim roku), przy średniej w kraju 167 uczniów na szkołę (174 uczniów w roku 2012/2013). W miastach notowano wskaźnik wyższy niż na wsi (odpowiednio: 236 uczniów wobec 121).

Wykres 22. **LICZBA UCZNIÓW NA 1 SZKOŁĘ^a W ROKU SZKOLNYM 2013/2014**
Stan na początku roku szkolnego

^a Bez szkół specjalnych. ^b Dla dzieci i młodzieży. ^c Łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi. ^d Zasadnicze zawodowe, licea profilowane, technika, technika uzupełniająca i artystyczne ogólnokształcące dające uprawnienia zawodowe.

Do liceów ogólnokształcących i liceów uzupełniających w roku szkolnym 2013/2014 w województwie wielkopolskim uczęszczało łącznie 46,4 tys. uczniów, tj. o 4,2% mniej niż przed rokiem. Nie wliczając szkół specjalnych, na 1 liceum przypadało średnio 257 uczniów wobec 263 przed rokiem (w kraju 243 wobec 250), natomiast w liceach ogólnokształcących i uzupełniających specjalnych wskaźnik wyniósł 20 uczniów na szkołę wobec 21 uczniów w kraju (przed rokiem 17 uczniów wobec 15 w kraju).

Liczba uczniów kontynuujących naukę w szkołach zawodowych dla młodzieży (w szkołach zasadniczych, liceach profilowanych, technikach i technikach uzupełniających, w szkołach przysposabiających do zawodu, a także w ogólnokształcących szkołach artystycznych dających uprawnienia zawodowe) w roku szkolnym 2013/14 wyniosła 71,8 tys., tj. o 3,8% mniej niż przed rokiem. W szkołach zawodowych specjalnych uczyło się 2,0 tys. osób. Nie wliczając szkół specjalnych, na 1 szkołę zawodową dla młodzieży przypadało 206 uczniów, przy średniej w kraju 193 uczniów (przed rokiem 206 wobec 192). W wielkopolskiej szkole specjalnej (łącznie z przysposabiającymi do pracy) w roku 2013/14, tak samo przed rokiem, było przeciętnie 26 uczniów, przy średniej ogólnopolskiej 28 uczniów.

W szkołach policealnych naukę kontynuowało 22,4 tys. uczniów, tj. o 12,4% mniej niż przed rokiem, w tym 51 uczniów szkół policealnych specjalnych. Na 1 szkołę policealną w województwie wielkopolskim (wyłączając szkoły specjalne) przypadało 109 uczniów wobec 114 w kraju (przed rokiem 110 wobec 123).

W roku 2013/14 na 39 wielkopolskich wyższych uczelniach studiowało 149,8 tys. studentów, tj. o 6,0% mniej niż przed rokiem (w całym kraju liczba studentów zmniejszyła się o 7,6%). W liczbie tej było 2,5 tys. cudzoziemców. Studenci z wielkopolskich szkół wyższych stanowili 9,7% ogółu osób studiujących w kraju. Na studiach stacjonarnych zarejestrowanych było 57,2% ogólnej liczby studentów, a na niestacjonarnych 42,8% (w kraju udziały te wyniosły, odpowiednio: 60,6% i 39,4%). Proporcje te kształtowały się różnie na poszczególnych uczelniach. Biorąc pod uwagę tylko uczelnie o znaczącym udziale w zbiorowości studiujących, największy odsetek studentów stacjonarnych miały: Akademia Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego (80,7%), Uniwersytet Ekonomiczny (79,9%), Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego (78,1%), Uniwersytet im. Adama Mickiewicza (73,0%), Politechnika Poznańska (72,3%) oraz Uniwersytet Przyrodniczy (70,5%), natomiast najmniej osób studiowało w takim systemie w Wyższej Szkole Pedagogiki i Administracji im. Mieszka I w Poznaniu (5,2% ogółu studentów) oraz w Wyższej Szkole Bankowej w Poznaniu (13,3%).

Największą uczelnią w województwie wielkopolskim jest Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. W 2013 r. na licznych kierunkach tej uczelni, wliczając filie, punkty konsultacyjne i zamiejscowe ośrodki dydaktyczne, studiowało łącznie 40,6 tys. osób, tj. 27,1% wszystkich studentów kształcących się w województwie wielkopolskim.

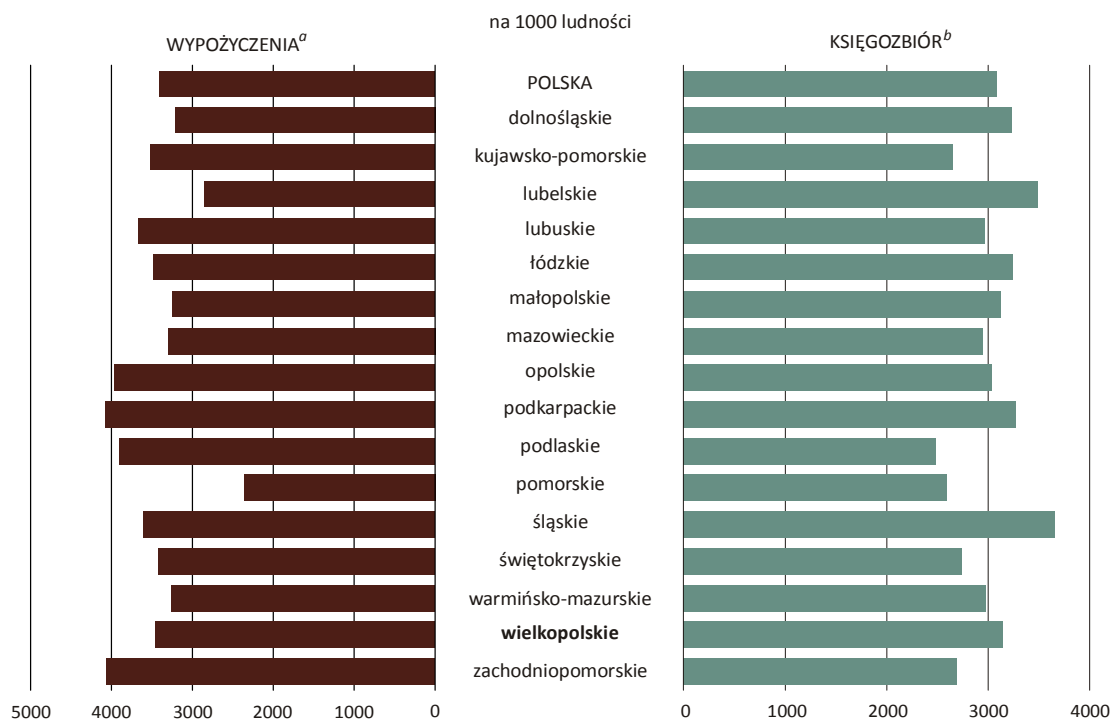
Kultura

W 2013 r. w województwie wielkopolskim działały 693 biblioteki i filie oraz 129 punktów bibliotecznych, co w skali kraju stanowiło, odpowiednio, 8,5% oraz 10,1%. Na 1 bibliotekę przypadały średnio 5003 osoby, podczas gdy w kraju jedna taka placówka obsługiwała przeciętnie 4746 osób.

Księgozbiór bibliotek publicznych w województwie wielkopolskim w końcu 2013 r. obejmował 11969,6 tys. woluminów, co stanowiło 9,1% zasobów bibliotecznych w kraju. Na 1 bibliotekę przypadały średnio 17272 woluminy, czyli więcej niż przeciętnie w kraju (16146 woluminów). Pod względem wielkości księgozbioru, przeliczonej na 1000 mieszkańców, wielkopolskie, gdzie wskaźnik ten wyniósł 3452 egzemplarze (wobec 3402 egzemplarzy w kraju), zajmowało 9. miejsce wśród wszystkich województw (zob. wykres 23), podobnie jak przed rokiem.

W roku 2013 w bibliotekach było zarejestrowanych 537,1 tys. czytelników, tj. o 0,4% więcej niż przed rokiem. W ogólnej liczbie mieszkańców województwa czytelnicy bibliotek publicznych stanowili 15,5%, a ich udział w czytelnictwie krajowym kształtował się na poziomie 8,3%. W 2013 r. z bibliotek wypożyczono łącznie 10881,1 tys. woluminów, czyli o 10,5% mniej niż przed rokiem. Wskaźnik wypożyczeń na 1000 ludności wyniósł tu 3142 woluminy wobec 3515 przed rokiem (w Polsce 3088 woluminów wobec 3166), co spowodowało spadek w rankingu województw z miejsca 2. na 6. (zob. wykres 23). Wskaźnik wypożyczeń na 1 czytelnika w województwie wielkopolskim wyniósł 20,3 woluminów wobec 22,7 w 2012 r. (w kraju 18,5 woluminów wobec 18,9). Wartość tego wskaźnika lokowała województwo wielkopolskie na 3. miejscu w kraju, tj. o dwie pozycje poniżej stanu w poprzednich latach.

Wykres 23. **DZIAŁALNOŚĆ BIBLIOTEK PUBLICZNYCH W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2013 R.**

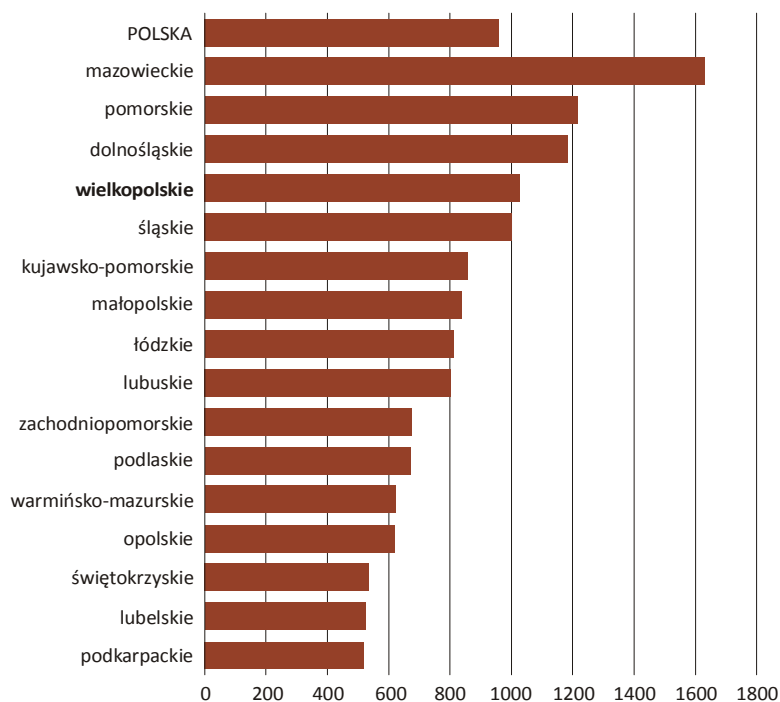
a łącznie z punktami bibliotecznymi; bez wypożyczeń międzybibliotecznych.
 b W woluminach; stan w dniu 31 XII.

W 2013 r. na terenie województwa wielkopolskiego działalność wystawienniczą prowadziło 88 muzeów i oddziałów muzealnych, czyli 10,7% wszystkich placówek tego typu w Polsce. Na terenie kraju wielkopolskie muzea zorganizowały łącznie 379 czasowych wystaw własnych i obcych, co stanowiło 7,6% ogółu ekspozycji w Polsce (przed rokiem 7,2%). Wystawy obejrzało 1050,6 tys. osób, tj. 3,6% wszystkich odwiedzających wystawy muzealne w kraju. Wskaźnik zwiedzających na 1000 ludności wyniósł 303 osoby wobec 754 osób w kraju. W województwie wielkopolskim 27,5% ogółu zwiedzających muzea i wystawy stanowiła młodzież szkolna (w skali kraju udział ten kształtował się na poziomie 19,0%).

Teatry i instytucje muzyczne mające swą siedzibę w województwie wielkopolskim w 2013 r. na obszarze całego kraju zorganizowały łącznie 3240 przedstawień i koncertów (5,8% ogólnej liczby spektakli w kraju), z tego 1858 w stałej sali. W imprezach tych uczestniczyło łącznie 582,8 tys. widzów, tj. o 5,5% mniej niż w 2012 r. Na terenie województwa wielkopolskiego w 2013 r. odbyły się 3504 przedstawienia i koncerty zorganizowane przez teatry i instytucje muzyczne z całego kraju (w tym również z województwa wielkopolskiego). Liczba widzów uczestniczących w tych przedstawieniach wyniosła 639,9 tys., co w skali kraju stanowiło 5,6% (przed rokiem 6,2%). W porównaniu z rokiem 2012 frekwencja na koncertach i przedstawieniach zorganizowanych na terenie województwa wielkopolskiego zmniejszyła się o 2,6%, przy wzroście liczby widzów w kraju o 7,3%. Wskaźnik widzów na 1000 ludności w ciągu roku obniżył się ze 190 do 185 (w kraju wzrost z 277 do 298), a jego wartość lokowała województwo wielkopolskie na 13. pozycji w Polsce, tak samo jak przed rokiem.

W 2013 r. w województwie wielkopolskim działało 45 kin stałych, dysponujących 26,7 tys. miejsc na widowni, które stanowiły 9,8% ogółu takich miejsc w kraju. W kinach stałych odbyły się 149304 seanse, czyli 9,1% wszystkich pokazów filmowych w kraju. Liczba seansów kinowych w ciągu roku wzrosła o 30,6%, przy wzroście w kraju o 5,1%. Seanse te obejrzało 3562,9 tys. widzów (9,6% ogółu korzystających z tej formy rozrywki w Polsce), tj. o 23,6% więcej niż w 2012 r. (w kraju o 1,4% mniej). Wskaźnik widzów na 1000 ludności w 2013 r. w województwie wielkopolskim wyniósł 1029 osób, przy przeciętnej w kraju 959 osób (przed rokiem 834 osoby wobec 973 osób w kraju). Pod względem frekwencji w kinach województwo wielkopolskie awansowało z 9. miejsca na 4. (zob. wykres 24).

Wykres 24. **WIDZOWIE W KINACH STAŁYCH NA 1000 LUDNOŚCI W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2013 R.**

Bezpieczeństwo publiczne

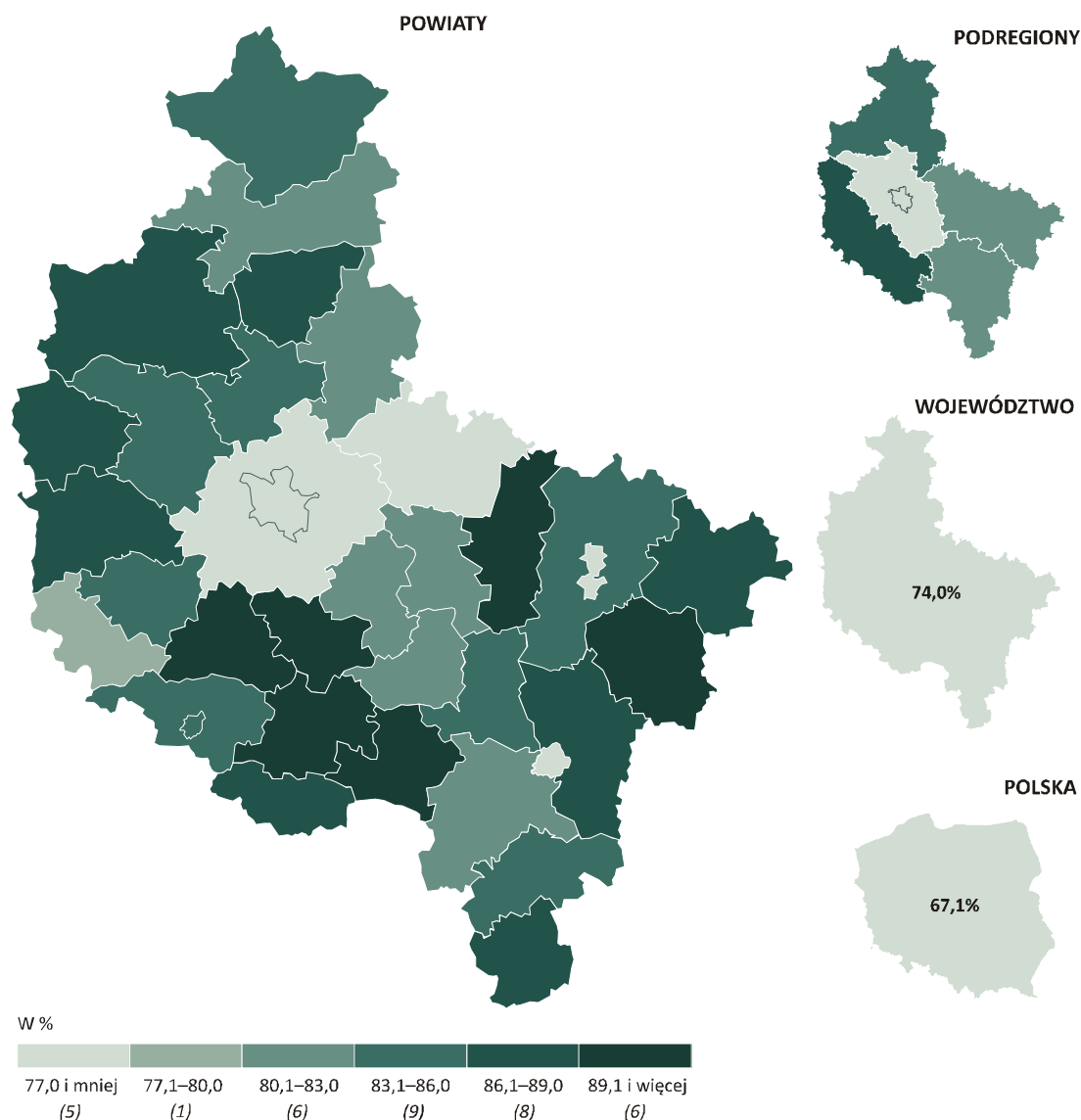
W 2013 r. w województwie wielkopolskim liczba przestępstw stwierdzonych przez policję i prokuraturę w zakończonych postępowaniach przygotowawczych wyniosła 95917. W porównaniu z poprzednim rokiem oznacza to nieznaczny spadek przestępczości (o 0,1%, w kraju o 5,0%). Najwięcej przestępstw miało charakter kryminalny; w 2013 r. w ogólnej liczbie przestępstw stwierdzonych w województwie wielkopolskim stanowiły one 65,7% (wobec 68,6% w kraju). Blisko połowa wszystkich stwierdzonych przestępstw była skierowana przeciwko mieniu (49,3%; w kraju 53,4%). Najczęściej były to kradzieże rzeczy i kradzieże z włamaniem.

W 2013 r. w województwie wielkopolskim pogorszyła się wykrywalność sprawców przestępstw; wskaźnik wykrywalności ukształtował się tu na poziomie 74,0% wobec 74,8% przed rokiem. W skali całego kraju wykrywalność sprawców przestępstw zmniejszyła się z 67,8% do 67,1%. Ze względu na poziom tego miernika województwo wielkopolskie w 2013 r. zajęło 2. lokatę w Polsce, tj. o 1 miejsce wyżej niż przed rokiem. Wyższy wskaźnik zanotowano jedynie w województwie świętokrzyskim (75,1%).

W 2013 r. w województwie wielkopolskim największa skuteczność ścigania dotyczyła przestępstw przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji (99,4%; w kraju 98,9%) oraz przeciwko rodzinie i opiece (98,6%; w kraju 99,4%).

Przestrzenne zróżnicowanie wykrywalności sprawców przestępstw w województwie wielkopolskim w 2013 roku ilustruje wykres 25.

Wykres 25. WSKAŹNIK WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH PRZEZ POLICJĘ W 2013 R.

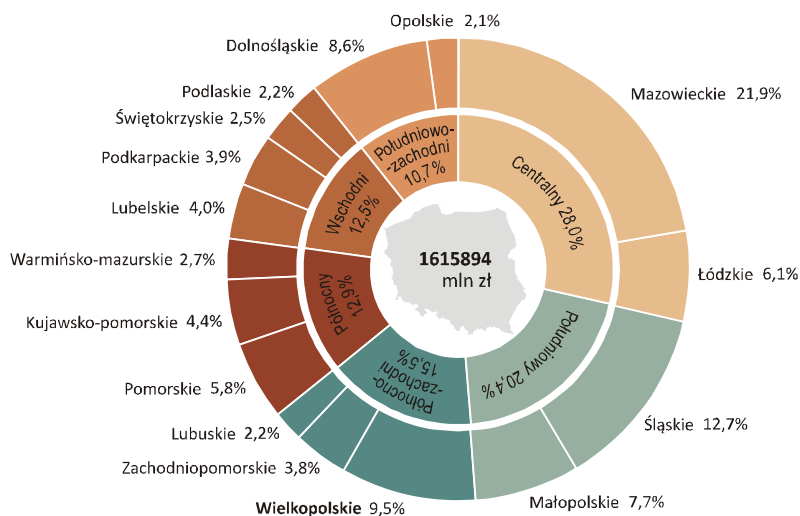

W nawiasach podano liczbę powiatów.

Produkt krajowy brutto

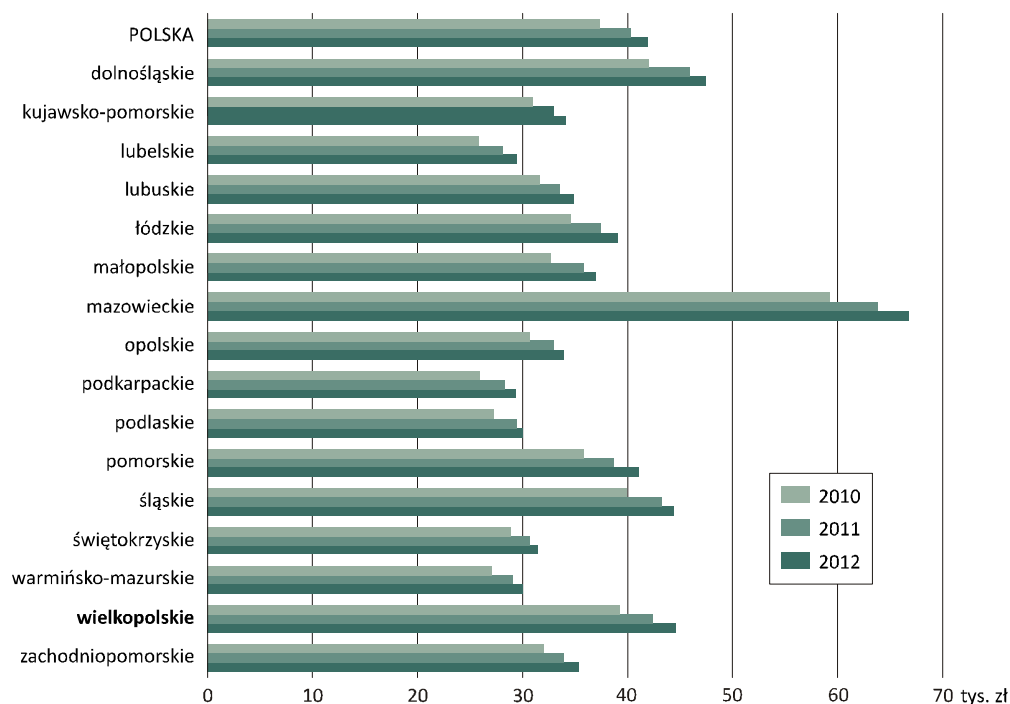
Wielkopolskie jest jednym z silniejszych gospodarczo województw w kraju. Takie charakterystyki, jak znaczący udział w tworzeniu produktu krajowego brutto (PKB), wyższy niż przeciętnie w Polsce poziom PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca, rozmiary wytworzonej wartości dodanej brutto (WDB) sektora przedsiębiorstw i sektora gospodarstw domowych oraz wpływ na kreowanie dochodów gospodarstw domowych (pierwotnych i do dyspozycji), od wielu lat stawiają je w krajowej czołówce. W 2012 r. województwo wielkopolskie, kwotą 154153 mln zł, wytworzyło 9,5% wielkości krajowej PKB (zob. wykres 26). W porównaniu z 2011 r. wartość PKB zwiększyła się tu o 5,3%, licząc w cenach bieżących i o 3,2% – w cenach stałych (w kraju zanotowano wzrost, odpowiednio, o 4,0% i 1,8%).

Wykres 26. **UDZIAŁ REGIONÓW I WOJEWÓDZTW W TWORZENIU PRODUKTU KRAJOWEGO BRUTTO W 2012 R.**

Jednym z podstawowych mierników, określających rozwój społeczno-ekonomiczny regionu, jest wartość PKB przeliczona na 1 mieszkańca. W 2012 r. przeciętny poziom tego wskaźnika dla województwa wielkopolskiego wyniósł 44567 zł, kształtując się o 5,0% wyżej niż przed rokiem (licząc w cenach bieżących), przy średniej dla kraju 41934 zł (o 4,0% wyżej niż w 2011 r.). Podobnie jak w poprzednich latach, poziom krajowy przekroczyły tylko 4 województwa: mazowieckie (o 59,2% więcej od średniej ogólnopolskiej), dolnośląskie (o 13,1% więcej od średniej), wielkopolskie (o 6,3% więcej od średniej) i śląskie (o 5,8% więcej od średniej). W pozostałych województwach PKB na 1 mieszkańca było mniejsze od średniej krajowej (zob. wykres 27).

Wykres 27. **PRODUKT KRAJOWY BRUTTO NA 1 MIESZKAŃCA W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW**

Spośród podregionów województwa wielkopolskiego największy udział w tworzeniu PKB ma miasto Poznań. W 2012 r. powstało tu 29,5% wartości PKB województwa (podobnie jak w 2011 r.) i 2,8% wielkości krajowej (tak samo jak przed rokiem). Pod względem wielkości PKB Poznań zajął 4. miejsce wśród wszystkich podregionów w Polsce, a wartość PKB przeliczona na 1 mieszkańca zapewniła mu 2. lokatę za Warszawą. Wskaźnik ten, który w 2012 r. wyniósł 82311 zł, o 84,7% przekroczył poziom średniej wojewódzkiej, a o 96,3% przeciętny poziom w kraju.

Województwo wielkopolskie zajmuje stosunkowo wysoką pozycję również w procesie tworzenia wartości dodanej brutto (WDB) rozpatrywanej oddzielnie dla poszczególnych grup rodzajów działalności. W 2012 r. wielkopolskie wytworzyło m.in. 14,6% krajowej WDB rolnictwa, 10,2% – przemysłu, 9,7% – sekcji: handel; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja oraz 9,5% – budownictwa.

Największą część WDB w województwie wielkopolskim generują jednostki handlowe, transportowe, związane z zakwaterowaniem i gastronomią oraz informacją i komunikacją, a także jednostki przemysłowe. W 2012 r. jednostki czterech wymienionych wyżej sekcji wytworzyły 30,1% wojewódzkiej wartości dodanej brutto (przy przeciętnym udziale w kraju na poziomie 29,8%), natomiast przedsiębiorstwa przemysłowe – 28,0% (w kraju 26,2%).

W 2012 r. dochody pierwotne brutto gospodarstw domowych w województwie wielkopolskim wyniosły 100361 mln zł, tj. o 5,6% więcej niż w 2011 r. (w kraju odnotowano w tym czasie wzrost dochodów o 5,9%). W przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa dało to kwotę 29015 zł, tj. o 5,9% większą niż przeciętnie w kraju. Udział województwa wielkopolskiego w tworzeniu dochodów pierwotnych brutto w całym sektorze gospodarstw domowych w 2012 r. wyniósł 9,5% i był mniejszy jedynie od udziałów województw mazowieckiego (19,3%) oraz śląskiego (12,8%). Dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych w województwie wielkopolskim w 2012 r. zamknęły się kwotą 92604 mln zł, tj. o 4,4% większą od uzyskanej w roku 2011 (w kraju większą o 4,5%). W przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa przypadło 26773 zł, czyli o 4,2% więcej niż w 2011 r. i o 4,8% więcej niż przeciętnie w kraju. Wielkopolskie było jednym z 5 województw, gdzie wskaźnik przewyższył poziom średniej krajowej, a jego wielkość dała temu regionowi 3. miejsce po województwach mazowieckim (o 20,8% więcej niż w kraju) i śląskim (o 12,3% więcej), a przed dolnośląskim (o 2,8% więcej) i łódzkim (o 1,5% więcej).

Podsumowanie

Porównanie charakterystyk opisujących warunki życia w województwie wielkopolskim w 2013 r. z ich odpowiednikami z lat poprzednich oraz odniesienie ich do wielkości ogólnokrajowych prowadzi m.in. do następujących wniosków:

- w województwie wielkopolskim, podobnie jak w całej Polsce, postępuje proces starzenia się ludności. W ciągu 3 ostatnich lat odsetek osób w wieku 65 lat i więcej zwiększył się tu o 1,7 p.proc., a wiek środkowy przesunął się o ponad rok. Pomimo spadku liczby urodzeń, w województwie wielkopolskim utrzymuje się przewaga urodzeń żywych nad zgonami decydująca o wielkości współczynnika przyrostu naturalnego, który należy do najwyższych w Polsce (2. lokata za województwem pomorskim) i znacznie przewyższa średnią krajową. Wielkopolskie jest również województwem charakteryzującym się dużym natężeniem migracji, przy czym napływ migracyjny nadal jest tu większy niż odpływ, co oznacza dodatnie saldo, przeciwnie niż w kraju;
- w województwie wielkopolskim podejmowane są intensywne działania na rzecz ochrony środowiska (ograniczanie emisji pyłowych i gazowych zanieczyszczeń powietrza, oczyszczanie ścieków, prawna ochrona przyrody), jednak poprawa sytuacji następuje tu często wolniej niż w kraju;
- utrzymuje się dobra, w porównaniu z ogólnokrajową, sytuacja na wielkopolskim rynku pracy, o czym m.in. świadczą większy od przeciętnego w kraju udział pracujących w liczbie mieszkańców i najniższa stopa bezrobocia rejestrowanego;
- w województwie wielkopolskim systematycznie rośnie przeciętne wynagrodzenie w gospodarce narodowej, jednak jego kwota nadal pozostaje mniejsza od średniej ogólnopolskiej, a stosunek procentowy tych dwóch wielkości nie zmienia się;
- świadczenia emerytalno-rentowe z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w województwie wielkopolskim są ciągle mniejsze niż przeciętnie w Polsce, a zbieżne z krajowym tempo ich wzrostu nie wpływa na skrócenie dzielącego te wielkości dystansu. Na podobnym poziomie kształtują się natomiast kwoty przeciętnych rent i emerytur wypłacanych rolnikom indywidualnym w województwie wielkopolskim i w kraju;
- wolniej niż w kraju rosną w województwie wielkopolskim kwoty przeciętnego dochodu rozporządzalnego oraz wydatków w gospodarstwach domowych (na 1 osobę). Na nieznaczne skrócenie dystansu dzielącego pod tym względem województwo wielkopolskie od średniej krajowej wpłynęła nieco większa dynamika tych kwot odnotowana w relacji do poprzedniego roku;
- w porównaniu z poprzednim rokiem w województwie wielkopolskim pogorszyły się wskaźniki zagrożenia ubóstwem materialnym, kształtując się wyżej niż przeciętnie w Polsce. Wśród pozostałych województw, pod względem wartości tych wskaźników, wielkopolskie lokuje się w granicach 10–11 miejsca;
- poprawiają się warunki mieszkaniowe ludności województwa wielkopolskiego (zwiększa się liczba mieszkań, większa jest także przeciętna powierzchnia użytkowa przypadająca na osobę, zmniejsza się zaludnienie mieszkań i coraz lepsze jest ich wyposażenie w podstawowe instalacje), jednak potrzeby w tym zakresie są nadal znaczne, o czym świadczy wskaźnik odnoszący wielkość zasobów mieszkaniowych do liczby ludności, który od lat lokuje województwo wielkopolskie na przedostatnim miejscu w kraju;
- utrzymuje się tendencja wzrostowa liczby zarejestrowanych samochodów osobowych. Od wielu lat województwo wielkopolskie przoduje w kraju pod względem liczby samochodów liczonych na 1000 mieszkańców, a dystans dzielący je od województwa podlaskiego, zajmującego w tym rankingu ostatnią lokatę, ciągle się zwiększa;
- w województwie wielkopolskim, podobnie jak w kraju, postępuje spadek liczby abonentów telefonicznych w sieci publicznej. Wskaźnik odnoszący tę wielkość do liczby ludności plasuje wielkopolskie, podobnie jak przed rokiem, na 11. miejscu w kraju;
- wykorzystanie bazy noclegowej turystyki w województwie wielkopolskim jest ciągle mniejsze od możliwości w tym zakresie, a stopień wykorzystania miejsc noclegowych lokuje ten region na ostatnim miejscu w kraju. Poprawie sytuacji nie sprzyja ograniczenie liczby dostępnych miejsc noclegowych, ale również spadek liczby korzystających z nich turystów, w tym także z zagranicy;

- wskaźniki z zakresu ochrony zdrowia w województwie wielkopolskim nie odbiegają znacząco od średnich krajowych, jednakże na 1 łóżko w szpitalach ogólnych przypada tu więcej osób niż przeciętnie w Polsce, niższe są natomiast wskaźniki dotyczące dostępności do ambulatoryjnych podmiotów opieki zdrowotnej oraz aptek ogólnodostępnych (liczba ludności na 1 podmiot). W województwie wielkopolskim rejestruje się także nieco mniej niż przeciętnie w kraju porad lekarskich i stomatologicznych w przeliczeniu na 1 mieszkańca;
- w większości typów szkół dla młodzieży w województwie wielkopolskim obserwuje się spadek liczby uczniów, jednak wskaźnik uczniów przypadających na 1 placówkę szkolną (wyłączając szkoły specjalne) kształtuje się tu wyżej niż przeciętnie w kraju. Wyjątek stanowią szkoły policealne, gdzie od lat w przeliczeniu na 1 szkołę przypada mniej uczniów niż w kraju;
- w województwie wielkopolskim utrzymuje się, obserwowany od kilku lat, systematyczny spadek liczby studentów, postępujący jednak nieco wolniej niż w kraju;
- w 2013 r. w województwie wielkopolskim odnotowano spadek czytelnictwa. Chociaż wzrosła liczba bezwzględna zarejestrowanych czytelników bibliotek publicznych, to obniżyły się wskaźniki wypożyczeń, tak w relacji do liczby ludności, jak i w odniesieniu do liczby czytelników. Przewodzący dotąd pod względem poziomu czytelnictwa województwo wielkopolskie znalazło się na miejscu 6. (w stosunku do liczby ludności) i 3. (w odniesieniu do liczby czytelników), tj. odpowiednio o 4 i o 2 lokaty niżej od stanu przed rokiem. Pomimo tego spadku, poziom czytelnictwa jest tu nadal wyższy od przeciętnego w kraju. Pod względem wielkości księgozbioru (na 1000 ludności) wielkopolskie utrzymuje się na miejscu 9., czyli w środkowej części listy województw;
- w roku 2013 w województwie wielkopolskim obserwowano spadek zainteresowania ofertą teatralną. Wprawdzie zwiększyła się liczba organizowanych przedstawień i koncertów, ale jednocześnie zmniejszyła się liczba widzów, a wskaźnik widzów liczony na 1000 ludności nadal lokuje wielkopolskie dopiero na 13. miejscu w kraju;
- w 2013 r. w województwie wielkopolskim wzrosło zainteresowanie ofertą kinową. Zwiększyła się zarówno liczba miejsc i seansów, jak też widzów w kinach stałych. Frekwencja w kinach, wyrażona liczbą widzów na 1000 ludności, okazała się większa niż przeciętnie w kraju i postawiła wielkopolskie na 4. miejscu wśród pozostałych województw, tj. o 5 pozycji wyżej niż w 2012 r.;
- w roku 2013 w województwie wielkopolskim ponownie zanotowano nieznaczny spadek (w skali roku) liczby przestępstw stwierdzonych przez policję, ale jednocześnie pogorszyła się nieco wykrywalność sprawców przestępstw. Pomimo tego spadku, wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w województwie wielkopolskim pozostaje większy od ogólnopolskiego i zapewnia mu 2. lokatę w kraju za województwem świętokrzyskim. Najwięcej przestępstw ma charakter kryminalny, a ich udział w ogólnej liczbie przestępstw stwierdzonych w województwie wielkopolskim kształtuje się podobnie jak w kraju. Blisko połowa wszystkich przestępstw (w kraju ponad połowa) skierowana jest przeciwko mieniu;
- wielkopolskie od lat utrzymuje się w czołówce województw pod względem wartości produktu krajowego brutto na 1 mieszkańca, przy czym decydujący wpływ ma tu jeden podregion, którym jest miasto Poznań;
- zwiększają się nominalne dochody brutto (pierwotne i do dyspozycji) sektora wielkopolskich gospodarstw domowych, a w przeliczeniu na 1 mieszkańca są one ciągle większe od przeciętnych w kraju.

Zestawione wyżej charakterystyki opisujące warunki życia mieszkańców województwa wielkopolskiego wskazują, że pod wieloma względami sytuacja jest tu lepsza niż w innych województwach, a zmiany zmiernie w dobrym kierunku. Nie oznacza to jednak, że osiągnięty stan można uznać za satysfakcjonujący, szczególnie w indywidualnej ocenie mieszkańców tego regionu.

TABLICE
TABLES

TABL. 1. POWIERZCHNIA I GRANICE W 2013 R.

Stan w dniu 31 XII

AREA AND BORDERS IN 2013

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	W liczbach bezwzględnych <i>In absolute numbers</i>	W odsetkach <i>In percent</i>	SPECIFICATION
Powierzchnia w km ²	29826	x	Area in km ²
Długość granic w km	1534	100,0	Length of borders in km
z województwami:			with voivodships:
pomorskim	66	4,3	<i>pomorskie</i>
kujawsko-pomorskim	409	26,6	<i>kujawsko-pomorskie</i>
łódzkim	295	19,2	<i>łódzkie</i>
opolskim	50	3,2	<i>opolskie</i>
dolnośląskim	225	14,7	<i>dolnośląskie</i>
lubuskim	292	19,1	<i>lubuskie</i>
zachodniopomorskim	197	12,9	<i>zachodniopomorskie</i>

Źródło: dane Departamentu Geodezji, Kartografii i Gospodarki Mieniem Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego.

Source: data of the Department of Geodesy, Cartography and Estate Management of the Marshal Office of the Wielkopolska Region.

TABL. 2. PODSTAWOWE DANE DEMOGRAFICZNE

BASIC DEMOGRAPHIC DATA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010		2012		2013		SPECIFICATION
	województwo wielkopolskie <i>Wielkopolskie Voivodship</i>	Polska <i>Poland</i>	województwo wielkopolskie <i>Wielkopolskie Voivodship</i>	Polska <i>Poland</i>	województwo wielkopolskie <i>Wielkopolskie Voivodship</i>	Polska <i>Poland</i>	

W TYSIĄCACH
IN THOUSANDS

Ludność ^a	3446,7	38529,9	3462,2	38533,3	3467,0	38495,7	Population ^a
mężczyźni	1676,6	18653,1	1683,9	18649,3	1686,3	18629,5	<i>males</i>
kobiety	1770,1	19876,7	1778,3	19884,0	1780,7	19866,1	<i>females</i>
miasta	1927,5	23429,1	1920,1	23336,4	1913,9	23257,9	<i>urban areas</i>
mężczyźni	917,8	11124,8	913,8	11072,4	910,9	11032,7	<i>males</i>
kobiety	1009,7	12304,3	1006,3	12264,0	1002,9	12225,2	<i>females</i>
wieś	1519,2	15100,8	1542,1	15196,9	1553,2	15237,8	<i>rural areas</i>
mężczyźni	758,8	7528,3	770,1	7576,9	775,4	7596,8	<i>males</i>
kobiety	760,4	7572,4	772,0	7620,0	777,7	7640,9	<i>females</i>
w wieku produkcyjnym ..	2235,4	24831,0	2219,0	24605,6	2206,4	24422,1	<i>working age</i>
mężczyźni (18–64 lat)	1169,4	12982,1	1164,0	12929,8	1159,2	12859,4	<i>males (aged 18–64)</i>
kobiety (18–59 lat)	1066,0	11848,9	1055,0	11675,8	1047,2	11562,7	<i>females (aged 18–59)</i>
w wieku nieprodukcyjnym	1211,3	13698,9	1243,2	13927,7	1260,6	14073,5	<i>non-working age</i>
mężczyźni	507,2	5671,0	519,9	5719,6	527,1	5770,1	<i>males</i>
kobiety	704,1	8027,8	723,3	8208,2	733,5	8303,4	<i>females</i>
Małżeństwa	21,2	228,3	19,1	203,9	16,8	180,4	<i>Marriages</i>
Rozwody	4,9	61,3	5,7	64,4	5,7	66,1	<i>Divorces</i>
Urodzenia żywe	40,9	413,3	37,8	386,3	36,6	369,6	<i>Live births</i>
Zgony	31,0	378,5	31,5	384,8	32,3	387,3	<i>Deaths</i>
w tym niemowląt	0,2	2,1	0,2	1,8	0,2	1,7	<i>of which infants</i>
Przyrost naturalny	9,9	34,8	6,3	1,5	4,3	-17,7	<i>Natural increase</i>
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały	1,3	-2,1	0,6	-6,6	0,2	-19,9	<i>Internal and international net migration for permanent residence</i>

^a Stan w dniu 31 XII.

^a As of 31 XII.

TABL. 2. PODSTAWOWE DANE DEMOGRAFICZNE (dok.)

BASIC DEMOGRAPHIC DATA (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010		2012		2013		SPECIFICATION
	województwo wielkopolskie Wielkopolskie Voivodship	Polska Poland	województwo wielkopolskie Wielkopolskie Voivodship	Polska Poland	województwo wielkopolskie Wielkopolskie Voivodship	Polska Poland	

NA 1000 LUDNOŚCI
PER 1000 POPULATION

Małżeństwa	6,2	5,9	5,5	5,3	4,8	4,7	Marriages
Rozwody	1,4	1,6	1,6	1,7	1,7	1,7	Divorces
Urodzenia żywe	11,9	10,7	10,9	10,0	10,6	9,6	Live births
Zgony	9,0	9,8	9,1	10,0	9,3	10,1	Deaths
w tym niemowląt ^a	4,4	5,0	4,5	4,6	4,5	4,6	of which infants ^a
Przyrost naturalny	2,9	0,9	1,8	0,0	1,2	-0,5	Natural increase
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały	0,4	-0,1	0,2	-0,2	0,0	-0,5	Internal and international net migration for permanent residence

PRZECIĘTNE DALSZE TRWANIE ŻYCIA^b
LIFE EXPECTANCY^b

Mężczyźni	72,52	72,10	73,24	72,71	73,51	73,06	Males
Kobiety	80,47	80,59	80,76	80,98	80,57	81,14	Females

^a Na 1000 urodzeń żywych. ^b Dla osób w wieku 0 lat.

^a Per 1000 live births. ^b For persons at 0 age.

TABL. 3. ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI

INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTEWATER DISCHARGED INTO WATERS OR INTO THE GROUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³			
O G Ó Ł E M	1430,5	1621,2	1626,1	TOTAL
odprowadzone bezpośrednio z zakładów ^a	1324,8	1513,1	1516,2	discharged directly by plants ^a
w tym wody chłodnicze	1230,2	1383,2	1413,9	of which cooling water
odprowadzone siecią kanalizacyjną	105,6	108,1	109,8	discharged by sewage network
W tym ścieki wymagające oczyszczania	200,2	238,0	212,2	Of which wastewater requiring treatment
oczyszczane	199,6	237,2	211,3	treated
w tym:				of which:
biologicznie	20,4	20,6	20,4	biologically
z podwyższonym usuwaniem biogenów	90,2	92,5	94,6	with increased biogene removal
nieoczyszczane	0,6	0,8	0,9	untreated
odprowadzone bezpośrednio z zakładów	0,6	0,4	0,5	discharged directly by plants
odprowadzone siecią kanalizacyjną	0,0	0,4	0,4	discharged by sewage network

^a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi.

^a Including polluted cooling water and water from mine drainage as well as building constructions as well as from contaminated precipitation water.

TABL. 4. OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH^a
MUNICIPAL WASTEWATER TREATMENT PLANTS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Liczba oczyszczalni (stan w dniu 31 XII)	308	327	346	Number of wastewater treatment plants (as of 31 XII)
w tym:				of which:
biologicznych	211	226	246	biological
z podwyższonym usuwaniem biogenów	94	99	100	with increased biogene removal
Przepustowość oczyszczalni w m ³ /d	729813	751716	757082	Capacity in m ³ /24h
w tym:				of which:
biologicznych	106336 ^b	104463	99230	biological
z podwyższonym usuwaniem biogenów	622077	645827	657852	with increased biogene removal
Ścieki oczyszczane ^c w dam ³	105603	107685	109404	Treated wastewater ^c in dam ³
w tym:				of which:
biologicznie	16562	16004	15928	biologically
z podwyższonym usuwaniem biogenów	88798	91490	93476	with increased biogene removal
Ludność korzystająca ^d z oczyszczalni ścieków w tys.	2153,7	2290,4	2350,0	Population connected to ^d wastewater treatment plants in thous.
w tym z oczyszczalni biologicznych i z podwyższonym usuwaniem biogenów	2145,4	2284,1	2350,0	of which connected to biological and with increased biogene removal treatment plants

^a Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej. ^b Dotyczy urządzeń do biologicznego oczyszczania. ^c Bez wód opadowych i infiltracyjnych; łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczanymi przez oczyszczalnie przemysłowe. ^d Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – dane szacunkowe, ludność ogółem – na podstawie bilansów.

^a Treatment plants of urban and rural areas working on sewage system. ^b Refers to equipment for biological treatment. ^c Excluding the precipitation and infiltration water; including municipal wastewater treated by industrial wastewater treatment plants. ^d Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, total population – based on balances.

TABL. 5. EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA
EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ^a (stan w dniu 31 XII)	128	127	128	Plants of significant nuisance to air quality ^a (as of 31 XII)
w tym wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:				of which possessing systems to reduce the emissions of:
pyłowych	88	87	85	particulates
gazowych	19	18	19	gases
Emisja zanieczyszczeń w tys. t:				Emission of pollutants in thous. t:
pyłowych	5,6	4,6	4,5	particulates
w tym pyły ze spalania paliw	5,0	4,0	3,7	of which particulates from the combustion of fuels
gazowych (bez dwutlenku węgla)	79,1	84,4	79,7	gases (excluding carbon dioxide)
w tym: dwutlenek siarki	30,7	29,4	31,5	of which: sulphur dioxide
tlenek węgla	7,5	7,6	7,1	carbon oxide
tlenki azotu	23,9	23,1	25,0	nitrogen oxides
metan	15,7	17,2	13,6	methane
Emisja zanieczyszczeń w tonach na 1 km ² :				Emission of pollutants in tonnes per km ² :
pyłowych	0,2	0,2	0,2	particulates
gazowych (bez dwutlenku węgla)	2,7	2,8	2,7	gases (excluding carbon dioxide)

^a Emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy.

^a Emitting particulates, gases or particulates and gases.

TABL. 5. EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA (dok.)

EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w tys. t:				<i>Pollutants retained in pollutant reduction systems in thous. t:</i>
pyłowe	1274,8	1568,5	1655,6	<i>particulates</i>
gazowe (bez dwutlenku węgla)	122,4	134,0	144,2	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>
w tym dwutlenek siarki	119,8	133,2	143,2	<i>of which sulphur dioxide</i>
Stopień redukcji wytworzonych zanieczyszczeń w %:				<i>Degree of reduction of pollutants produced in %:</i>
pyłowych	99,6	99,7	99,7	<i>particulates</i>
gazowych (bez dwutlenku węgla)	60,7	61,3	64,4	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>
w tym dwutlenek siarki	79,6	81,9	82,0	<i>of which sulphur dioxide</i>

TABL. 6. OCHRONA PRZYRODY

NATURE PROTECTION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII):				<i>Area of special nature value under legal protection (as of 31 XII):</i>
w hektarach	948446,1	948260,6	943576,6	<i>in hectares</i>
w % powierzchni ogólnej województwa ..	31,8	31,8	31,6	<i>in % of total area of the voivodship</i>
na 1 mieszkańca w m ²	2752	2739	2722	<i>per capita in m²</i>
Parki narodowe w ha	7961,7	7975,0	7975,0	<i>National parks in ha</i>
Rezerваты przyrody w ha	4103,1	4117,0	4143,8	<i>Nature reserves in ha</i>
Parki krajobrazowe ^a w ha	178034,1	177996,7	178427,5	<i>Landscape parks^a in ha</i>
Obszary chronionego krajobrazu ^a w ha	753658,2	753011,6	747704,6	<i>Protected landscape areas^a in ha</i>
Użytki ekologiczne w ha	2521,9	2813,2	2978,6	<i>Ecological arable lands in ha</i>
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe w ha ...	2167,0	2345,4	2345,4	<i>Landscape-nature complexes in ha</i>
Pomniki przyrody	3809	3843	3850	<i>Monuments of nature</i>

^a Bez powierzchni rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

^a Excluding nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological arable lands located within landscape parks and protected landscape areas.

TABL. 7. AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ –
 – NA PODSTAWIE BAEL
 ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE –
 – ON THE LFS BASIS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	przeciętne w roku <i>annual averages</i>			
LUDNOŚĆ w tys.	2551	2619	2576	POPULATION in thous.
Mężczyźni	1226	1255	1232	<i>Men</i>
Kobiety	1325	1364	1344	<i>Women</i>
Aktywni zawodowo	1475	1501	1497	Economically active persons
mężczyźni	833	842	839	<i>men</i>
kobiety	642	658	658	<i>women</i>
Pracujący	1346	1373	1366	<i>Employed persons</i>
mężczyźni	768	786	783	<i>men</i>
kobiety	578	587	583	<i>women</i>
Bezrobotni ^a	129	128	132	<i>Unemployed persons^a</i>
mężczyźni	64	56	57	<i>men</i>
kobiety	65	72	75	<i>women</i>
Bierni zawodowo	1076	1118	1079	Economically inactive persons
mężczyźni	394	413	392	<i>men</i>
kobiety	682	705	686	<i>women</i>
WSPÓLCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ w %	57,8	57,3	58,1	ACTIVITY RATE in %
mężczyźni	67,9	67,1	68,1	<i>men</i>
kobiety	48,5	48,2	49,0	<i>women</i>
Miasta	56,4	56,6	57,1	<i>Urban areas</i>
Wieś	59,7	58,2	59,3	<i>Rural areas</i>
WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA w %	52,8	52,4	53,0	EMPLOYMENT RATE in %
mężczyźni	62,6	62,6	63,6	<i>men</i>
kobiety	43,6	43,0	43,4	<i>women</i>
Miasta	51,5	51,8	52,2	<i>Urban areas</i>
Wieś	54,4	53,1	54,0	<i>Rural areas</i>
STOPA BEZROBOCIA w %	8,7	8,5	8,8	UNEMPLOYMENT RATE in %
mężczyźni	7,7	6,7	6,8	<i>men</i>
kobiety	10,1	10,9	11,4	<i>women</i>
Miasta	8,8	8,2	8,7	<i>Urban areas</i>
Wieś	8,6	8,9	8,9	<i>Rural areas</i>

^a Osoby w wieku 15–74 lata.
^a Persons aged 15–74.

TABL. 8. AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WIEKU ORAZ POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W IV KWARTALE 2013 R. – NA PODSTAWIE BAEL
 ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY AGE AND EDUCATIONAL LEVEL IN IV QUARTER 2013 – ON THE LFS BASIS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ludność Population	Aktywni zawodowo Economically active persons			Bierni zawodowo Economically inactive persons	Współ- czynnik aktywności zawodowej Activity rate	Wskaź- nik za- trudnienia Employ- ment rate	Stopa bezrobocia Unem- ployment rate
		ogółem total	pracujący employed	bezro- botni ^a unem- ployed ^a				
	w tys. in thous.					w % in %		
OGÓŁEM	2535	1480	1353	127	1055	58,4	53,4	8,6
TOTAL								
Według wieku: By age:								
w tym w wieku produkcyjnym ^b of which of working age ^b	1924	1442	1316	126	482	74,9	68,4	8,7
15–24 lata years	399	151	117	34	248	37,8	29,3	22,5
25–34	474	403	367	36	71	85,0	77,4	8,9
35–44	461	410	383	27	51	88,9	83,1	6,6
45–54	388	320	296	24	68	82,5	76,3	7,5
55 lat i więcej and more	813	196	190	6	617	24,1	23,4	3,1
Według poziomu wykształcenia: By educational level:								
Wyższe	478	393	377	16	85	82,2	78,9	4,1
Tertiary								
Policealne i średnie zawodowe	585	413	376	37	172	70,6	64,3	9,0
Post-secondary and vocational secondary								
Średnie ogólnokształcące	233	109	95	14	124	46,8	40,8	12,8
General secondary								
Zasadnicze zawodowe	733	481	436	45	252	65,6	59,5	9,4
Basic vocational								
Gimnazjalne, podstawowe, niepełne podstawowe i bez wykształcenia szkolnego . .	507	84	70	14	422	16,6	13,8	16,7
Lower secondary, primary, incomplete primary and without school education								

a Osoby w wieku 15–74 lata. b Mężczyźni w wieku 18–64 lata, kobiety w wieku 18–59 lat.
 a Persons aged 15–74. b Men aged 18–64, women aged 18–59.

TABL. 9. **PRACUJĄCY**^a
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2012	2013	
			ogółem total	z liczby ogółem – kobiety of total number – women
OGÓŁEM TOTAL	1327822	1357954	1367192	630443
sektor publiczny <i>public sector</i>	261766	255758	246922	161880
sektor prywatny <i>private sector</i>	1066056	1102196	1120270	468563
Rolnictwo ^b , leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture^b, forestry and fishing</i>	212920	212819	213618	97823
Przemysł <i>Industry</i>	330561	332849	335511	108643
w tym przetwórstwo przemysłowe <i>of which manufacturing</i>	299513	302002	305723	102771
Budownictwo <i>Construction</i>	92051	91686	85353	9277
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	227378	226807	228273	120011
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	69876	75403	76587	18178
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	19604	21113	20887	13242
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	17670	21481	21932	7135
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	25538	27307	27819	18808
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	15598	16024	16559	8910
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	44076	48440	50036	25635
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	35419	40125	40846	18454
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	48883	48303	49564	32294
Edukacja <i>Education</i>	98486	101705	101418	78802
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	60053	63484	64476	51914
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	11229	11023	10664	6410
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	18480	19385	23649	14907

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. ^b Dla gospodarstw indywidualnych w rolnictwie dane szacunkowe.
^a By actual workplace and kind of activity. ^b For private farms in agriculture estimated data.

TABL. 10. **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI, STOPA BEZROBOCIA ORAZ OFERTY PRACY**
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS, UNEMPLOYMENT RATE AS WELL AS JOB OFFERS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	135,2	147,9	144,8	Registered unemployed persons in thous.
miasta	71,7	77,9	75,9	urban areas
wieś	63,5	70,0	69,0	rural areas
Z liczby ogółem w %:				Of total in %:
kobiety	56,0	55,0	55,1	women
długotrwale bezrobotni ^a	40,0	42,6	47,1	long-term unemployed persons ^a
w wieku 24 lata i mniej	25,3	22,7	20,8	24 age and less
z wykształceniem wyższym	10,5	11,3	11,6	with tertiary education
Oferty pracy	2230	2033	3194	Job offers
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy	61	73	45	Unemployed persons per a job offer
Stopa bezrobocia rejestrowanego w % ..	9,2	9,8	9,6	Registered unemployment rate in %

^a Pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w ciągu ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a Remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of undergoing traineeship and on a job occupational training.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 11. **WYDATKI FUNDUSZU PRACY**
EXPENDITURES OF LABOUR FUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013		SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł		w odsetkach in percentage		
OGÓŁEM	640,0	511,2	559,8	100,0	TOTAL
w tym:					of which:
Zasiłki dla bezrobotnych	247,0	258,1	278,2	49,7	Unemployment benefits
składka na ubezpieczenie społeczne	49,9	54,5	60,2	10,7	contribution to social security
Szkolenia	18,2	7,5	8,2	1,5	Training
Środki na podjęcie działalności gospodarczej i wyposażenie stanowisk pracy	182,2	84,4	100,7	18,0	Means for starting of economic activity and equipping of workseat
Prace interwencyjne	7,6	4,6	5,4	1,0	Intervention works
Roboty publiczne	22,6	8,4	9,8	1,7	Public works
Stypendia za okres stażu	112,8	54,5	79,2	14,1	Scholarships for intership period

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 12. **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO**
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł in zł			
OGÓŁEM	2947,27	3218,67	3335,93	TOTAL
sektor publiczny	3648,60	3940,91	4071,35	public sector
sektor prywatny	2706,59	2984,62	3112,31	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2990,25	3486,24	3510,55	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	3029,26	3360,08	3513,20	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	2867,17	3211,78	3364,45	of which manufacturing

TABL. 12. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO (dok.)
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł in zł			
Budownictwo	2495,47	2645,27	2687,25	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	2524,39	2754,27	2855,07	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	2528,85	2719,73	2807,26	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	1838,93	2005,52	2060,62	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	4132,39	4266,25	4671,95	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ..	4451,69	5032,52	5041,51	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	3375,86	3765,47	3887,09	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	3317,81	3546,28	3627,66	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	1970,09	2378,06	2406,61	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	3995,07	4229,00	4378,68	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	3377,20	3718,57	3882,01	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	3102,43	3216,33	3303,37	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2803,86	2977,39	3094,46	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	2055,62	2270,51	2618,70	Other service activities

TABL. 13. EMERYTURY I RENTY^a
RETIREMENT PAY AND PENSIONS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW w tys. AVERAGE MONTHLY NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS in thous.				
Z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych	640,6	634,2	630,6	From the non-agricultural social security system
Emerytury	391,6	395,5	397,1	Retirement pay
Renty z tytułu niezdolności do pracy	132,0	121,9	116,6	Pensions resulting from an inability to work
Renty rodzinne	116,9	116,8	116,8	Family pensions
Emerytury i renty rolników indywidualnych	126,2	120,6	118,1	Farmers retirement pays and pensions
PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA WYSOKOŚĆ ŚWIADCZENIA BRUTTO w zł AVERAGE MONTHLY GROSS AMOUNT OF BENEFIT in zł				
Z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych	1514,25	1678,94	1770,68	From the non-agricultural social security system
Emerytury	1655,39	1822,45	1915,35	Retirement pay
Renty z tytułu niezdolności do pracy	1189,98	1330,16	1411,91	Pensions resulting from an inability to work
Renty rodzinne	1407,67	1557,17	1636,92	Family pensions
Emerytury i renty rolników indywidualnych^b	946,32	1041,54	1111,99	Farmers retirement pay and pensions^b

^a Dane nie obejmują emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych. ^b Łącznie z wypłatami z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego systemu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego.

Źródło: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Excluding retirement pays and pensions realized on the basis of international agreements. ^b Including payments from non-agricultural social security system, in case of a simultaneous right to benefits from this system and to benefits from the Pension Fund.

Source: data of the Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 14. DYNAMIKA PRZECIĘTNYCH WYNAGRODZEŃ, EMERYTUR I RENT, DOCHODU ROZPORZĄDZALNEGO I WYDATKÓW W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH ORAZ CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH

INDICES OF AVERAGE WAGES AND SALARIES, RETIREMENT PAY AND PENSIONS, AVAILABLE INCOME AND EXPENDITURES IN HOUSEHOLDS AS WELL AS PRICE OF CONSUMER GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Województwo wielkopolskie Wielkopolskie Voivodship			Polska Poland		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
	2010=100					
Przeciętne wynagrodzenie miesięczne (brutto w zł) <i>Average monthly wage and salary (gross in zł)</i>	105,2	109,2	113,2	105,6	109,5	113,5
Przeciętna miesięczna emerytura i renta z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych ^a (brutto w zł) <i>Average monthly retirement pay and pension from the non-agricultural social security system^a (gross in zł)</i>	105,1	110,9	116,9	105,1	110,8	116,9
Przeciętna miesięczna emerytura i renta rolników indywidualnych (brutto w zł) <i>Average monthly retirement pay and pension of farmers (gross in zł)</i>	103,1	110,1	117,5	103,3	110,5	117,4
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny w gospodarstwach domowych ^b (na 1 osobę w zł) <i>Average monthly available income in households^b (per capita in zł)</i>	100,5	101,8	106,5	102,8	106,5	108,2
Przeciętne miesięczne wydatki w gospodarstwach domowych ^b (na 1 osobę w zł) <i>Average monthly expenditures in households^b (per capita in zł)</i>	101,3	102,7	105,2	102,3	105,3	106,4
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych <i>Price indices of consumer goods and services</i>	104,7	108,9	110,1	104,3	108,2	109,2

a Dane na poziomie województwa nie obejmują emerytur i rent wypłaconych przez Ministerstwo Obrony Narodowej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych oraz Ministerstwo Sprawiedliwości, a także realizowanych na mocy umów międzynarodowych. b Dane za lata 2010–2011 skorygowano w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji publikacji; patrz uwagi metodyczne, ust. 22 na str. 13–14.

a At the level of voivodship excluding retirement pays and pensions paid by the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior as well as the Ministry of Justice and also excluding benefits realized on the basis of international agreements. b Data for 2010–2011 were revised comparing to published in the previous edition of the publication; see methodological notes, item 22 on page 22–23.

TABL. 15. PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY NA 1 OSOBE W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH

AVERAGE MONTHLY PER CAPITA AVAILABLE INCOME OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł in zł			
Dochód rozporządzalny	1132,89	1153,43	1206,72	<i>Available income</i>
w tym dochód do dyspozycji	1097,87	1121,44	1176,65	<i>of which disposable income</i>
w tym:				<i>of which:</i>
z pracy najemnej	574,70	615,18	642,43	<i>from hired work</i>
z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie	59,82	60,22 ^a	74,42 ^b	<i>from a private farm in agriculture</i>
z pracy na własny rachunek	108,78	103,12	108,44	<i>from self-employment</i>
ze świadczeń społecznych	332,45	327,74	335,37	<i>from social benefits</i>

a, b Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: a – 16,85%, b – 24,28%.

a, b Relative error of estimates exceeds 10% and equals: a – 16,85%, b – 24,28%.

TABL. 16. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA 1 OSOBE W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA EXPENDITURES OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł in zł			
Wydatki ogółem	912,54 ^a	937,81 ^a	952,65	Total expenditures
w tym towary i usługi konsumpcyjne ^b ..	878,53 ^a	905,81 ^a	922,58	of which consumer goods and services ^b
w tym:				of which:
żywność i napoje bezalkoholowe	232,36	243,38	241,75	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	23,65	25,95	24,42	alcoholic beverages and tobacco
odzież i obuwie	43,88	44,52	42,98	clothing and footwear
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	198,04	190,37	210,73	housing, water, electricity, gas and other fuels
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	40,99	37,60	39,28	furnishings, household equipment and routine maintenance of the house
zdrowie	40,46	42,41	44,78	health
w tym artykuły farmaceutyczne ...	26,25	27,41	30,08	of which pharmaceutical products
transport	86,01	93,91	90,19	transport
łączność ^c	42,31	39,63	50,79	communication ^c
rekreacja i kultura ^d	64,53	68,99	55,70	recreation and culture ^d
edukacja ^e	12,00	9,29	9,97	education ^e
restauracje i hotele	17,13	24,10	25,65	restaurants and hotels
inne towary i usługi	51,38 ^a	55,85 ^a	57,33	miscellaneous goods and services
w tym higiena osobista	24,84	26,05	25,89	of which personal care

a Dane za lata 2010–2012 skorygowano w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji publikacji; patrz uwagi metodyczne, ust. 22 na str. 13–14.
b Łącznie z kieszonkowym nieuwzględnionym w podziale według rodzajów wydatków. c W 2013 r. łącznie z wydatkami na usługi internetowe. d W 2013 r. bez wydatków na usługi internetowe. e Łącznie z wychowaniem przedszkolnym.
a Data for 2010–2012 were revised comparing to published in the previous edition of the publication; see methodological notes, item 22 on page 22–23.
b Including pocket money not considered in items by types of expenditures. c In 2013 including expenditures for Internet services. d In 2013 excluding expenditures for Internet services. e Including pre-school education.

TABL. 17. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH
NA 1 OSOBE W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA CONSUMPTION OF SELECTED FOODSTUFFS OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Pieczywo i produkty zbożowe ^a w kg	6,88	6,47	6,28	Bread and cereals products ^a in kg
Mięso ^b w kg	5,39	5,08	4,83	Meat ^b in kg
Ryby i owoce morza ^c w kg	0,41	0,36	0,31	Fish and seafood ^c in kg
Mleko ^d w l.	3,11	2,82	2,83	Milk ^d in l
Sery ^e w kg	0,87	0,84	0,76	Cheese ^e in kg
Jaja w szt.	11,63	10,93	10,63	Eggs in units
Oleje i tłuszcze ^f w kg	1,41	1,36	1,29	Oil and other fats ^f in kg
Owoce ^g w kg	3,20	3,18	2,94	Fruit ^g in kg
Warzywa w kg	9,07	8,42	7,62	Vegetables in kg
Cukier w kg	1,24	1,19	1,15	Sugar in kg

a W 2013 r. bez mąki ziemniaczanej. b W 2013 r. łącznie z boczkiem surowym (ujmowanym do 2012 r. w pozycji „Oleje i tłuszcze”). c Do 2012 r. określane jako „Ryby”; bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garnażeryjnych i panierowanych oraz w 2013 r. bez konserw rybnych.
d Bez zagęszczonego i w proszku. e W 2013 r. bez serków słodkich. f W 2013 r. bez boczku surowego. g Łącznie z nasionami i pestkami jadalnymi.
a In 2013 excluding potato flour. b In 2013 including raw bacon (until 2012, included in position “Oils and fats”). c Until 2012 defined as “Fish”; excluding pickles, processed sea and fresh-water food and fish, ready-to-serve foods including coated food products as well as in 2013 excluding canned fish. d Excluding condensed and powdered milk. e In 2013 excluding sweet cottage cheese. f In 2013 excluding raw bacon. g Including seeds and edible kernel.

TABL. 18. GOSPODARSTWA DOMOWE WYPOSAŻONE W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO
UŻYTKOWANIA^a
HOUSEHOLDS EQUIPPED WITH SELECTED DURABLE GOODS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w % ogółu gospodarstw domowych in % of total households			
Chłodziarka	98,9	98,9	99,1	Refrigerator
Zamrażarka	39,8	35,7	33,0	Freezer
Automat pralniczy	93,3	95,5	95,8	Automatic washing machine
Samochód osobowy	66,6	67,5	69,0	Passenger car
Odbiornik telewizyjny	99,4	98,4	97,9	Television set
Magnetowid, odtwarzacz wideo	25,6	x	x	Videorecorder, video player
Urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej	72,1	75,6	71,8	Satellite or cable television equipment
Komputer osobisty	65,4	72,3	74,5	Personal computer
w tym z dostępem do Internetu	58,9	68,5	71,7	of which with access to the Internet

a Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów. Patrz uwagi metodyczne, ust. 22 na str. 13–14.
a Compiled on the basis of data at the end of individual quarters. See methodological notes, item 22 on page 22–23.

TABL. 19. WSKAŹNIKI ZAGROŻENIA UBÓSTWEM W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH^aAT-RISK OF POVERTY RATES IN HOUSEHOLDS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Osoby – w % ogółu osób w gospodarstwach – o wydatkach poniżej:				Persons – in % of total persons in households – with expenditures below:
relatywnej granicy ubóstwa	18,5	19,7	19,2	relative poverty threshold
„ustawowej” granicy ubóstwa	8,2	8,5	15,5	“legal” poverty threshold
minimum egzystencji	6,6	8,5	8,9	subsistence minimum

^a Patrz uwagi metodyczne, ust. 23 na str. 14.ª See methodological notes, item 23 on page 23.

TABL. 20. CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG

RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł in zł			
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	1,98	2,28	2,24	Wheat-rye bread – per 0,5 kg
Mąka pszenna – za 1 kg	1,92	2,19	2,32	Wheat flour – per kg
Ryż – za 1 kg	4,16	4,07	4,06	Rice – per kg
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	12,96	15,12	15,13	Pork meat, bone-in (centre loin) – per kg
Kurczęta patroszone – za 1 kg	6,11	7,51	7,52	Disembowelled chicken – per kg
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg	21,35	22,93	23,70	Pork ham, boiled – per kg
Kiełbasa wędzona – za 1 kg	13,41	15,36	14,93	Smoked sausage – per kg
Filety z morszczuka mrożone – za 1 kg	17,08	21,10	21,73	Fillets of hake, frozen – per kg
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% – za 200 g	4,08	4,08	4,21	Fresh butter, fat content about 82,5% – per 200 g
olej rzepakowy produkcji krajowej – za 1 l	5,59	6,57	6,45	Rape-oil, domestic production – per l
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3–3,5%, sterylizowane – za 1 l	2,69	2,70	2,79	Cows' milk, fat content 3–3,5%, sterilized – per l
Ser twarogowy półtłusty – za 1 kg	11,42	11,76	12,00	Semi-fat cottage cheese – per kg
Ser dojrzewający – za 1 kg	17,36	19,59	20,42	Ripening cheese – per kg
Jaja kurze świeże – za 1 szt.	0,44	0,56	0,52	Hen eggs, fresh – per piece
Cukier biały kryształ – za 1 kg	2,78	4,01	3,60	White sugar, crystallized – per kg
Herbata czarna, liściasta – za 100 g	3,28	3,73	3,91	Black tea, leaf – per 100 g
Kawa naturalna mielona – za 250 g	5,97	7,28	6,54	Natural coffee, ground – per 250 g
Ziemniaki ^a – za 1 kg	1,21	0,70	1,31	Potatoes ^a – per kg
Marchew ^a – za 1 kg	1,91	1,99	2,15	Carrots ^a – per kg
Półbuty skórzane, na podszewie nieskórzanej – za 1 parę:				Low leather shoes with non-leather sole – per pair:
męskie	156,28	173,35	175,21	men's
damskie	150,43	160,83	168,35	women's
Proszek do prania – za 400 g	4,47	4,59	4,41	Washing powder – per 400 g
Węgiel kamienny – za 1 t	743,06	824,62	825,15	Hard coal – per t
Benzyna silnikowa bezołowiowa, 95-oktanowa – za 1 l	4,54	5,72	5,50	Unleaded 95 octane motor petrol – per l
Podzelowanie obuwia męskiego – za 1 parę	35,92	36,15	36,52	Resoling men's shoes – per pair
Energia elektryczna dla gospodarstw domowych (taryfa całodobowa) ^b – za 1 kWh	0,58	0,66	0,66	Electricity for households (all-day tariff) ^b – per kWh
Gaz ziemny wysokometanowy z sieci dla gospodarstw domowych ^c – za 1 m ³	2,43	2,83	2,62	Natural net-gas, high-methanated for households ^c – per m ³
Bilet normalny na przejazd autobusem miejskim, jednorazowy	2,40	2,80	2,95	Regular ticket for travelling by intra-urban bus
Zimna woda z miejskiej sieci wodociągowej – za 1 m ³	2,91	3,21	3,39	Cold water by municipal water-system – per m ³
Ciepła woda – za 1 m ³	16,68	18,53	19,51	Hot water – per m ³

^a Średnie ceny roczne obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku. ^b ^c Łącznie z opłatami stałymi i zmiennymi przy zużyciu miesięcznym: ^b – 100 kWh energii elektrycznej, ^c – 18,25 m³ gazu.^a Annual average prices were calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of a year. ^b, ^c Including standing and variable charges with the monthly use: ^b – of 100 kWh of electricity, ^c – of 18,25 m³ of gas.

TABL. 21. ZUŻYCIENIE GAZU, ENERGII ELEKTRYCZNEJ I WODY W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
CONSUMPTION OF GAS, ELECTRICITY AND WATER IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Gaz z sieci ^a :				Gas from gas supply system ^a :
na 1 odbiorcę w m ³	862,9	763,5	810,9	per consumer in m ³
na 1 mieszkańca w m ³	139,1	124,6	131,2	per capita in m ³
Energia elektryczna:				Electricity:
na 1 odbiorcę ^b w kWh	2319,7	2256,9	2282,5	per consumer ^b in kWh
na 1 mieszkańca w kWh	775,7	761,3	772,1	per capita in kWh
Woda z wodociągów na 1 mieszkańca w m ³	35,0	35,4	35,1	Water from water supply systems per capita in m ³

^a W jednostkach naturalnych, według których następuje rozliczenie z odbiorcami. ^b Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 XII. Źródło: w zakresie energii elektrycznej dane Ministerstwa Gospodarki.

^a Consumption of gas in natural units on the basis of which settlements with clients occur. ^b The number of consumers as of 31 XII was used in calculations. Source: within the scope of electricity data of Ministry of Economy.

TABL. 22. POJAZDY SAMOCHODOWE
Stan w dniu 31 XII
ROAD VEHICLES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Samochody osobowe w tys.	1745,6	1890,9	1955,6	Passenger cars in thous.
na 1000 ludności	506,4	546,2	564,0	per 1000 population
Autobusy w tys.	7,2	7,4	7,6	Buses in thous.
na 1000 ludności	2,1	2,1	2,2	per 1000 population
Motocykle w tys.	107,2	116,5	121,1	Motorcycles in thous.
na 1000 ludności	31,1	33,7	34,9	per 1000 population

TABL. 23. ŁĄCZNOŚĆ
Stan w dniu 31 XII
COMMUNICATION
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Placówki pocztowe^a	845	824	750	Post offices^a
miasta	404	393	381	urban areas
wieś	441	431	369	rural areas
Na 100 km ²	2,8	2,8	2,5	Per 100 km ²
Na 10 tys. ludności	2,5	2,4	2,2	Per 10 thous. population
Abonenci telefoniczni^b (standardowe łącza główne)	575932	419241	413029	Telephone subscribers^b (standard main line)
miasta	467181	347041	345717	urban areas
wieś	108751	72200	67312	rural areas
Na 1000 ludności	167,1	121,1	119,1	Per 1000 population

^a Dane dotyczą operatora wyznaczonego; do 2012 r. operatora publicznego. ^b Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej.

^a Data concern the appointed operator; until 2012 the public operator. ^b Data concern operators of the public telecommunication network.

TABL. 24. SKLEPY WEDŁUG FORM ORGANIZACYJNYCH
Stan w dniu 31 XII
SHOPS BY ORGANIZATIONAL FORMS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	31182	33418	32690	T O T A L
Domy towarowe	7	6	6	Department stores
Domy handlowe	23	16	14	Trade stores
Supermarkety	432	549	643	Supermarkets
Hipermarkety	47	51	54	Hypermarkets
Sklepy powszechne	651	603	605	Grocery stores
Sklepy wyspecjalizowane	2855	3258	3572	Specialized shops
Pozostałe sklepy ^a	27167	28935	27796	Other shops ^a
Liczba ludności na 1 sklep	111	104	106	Population per shop

^a Ujęto sklepy podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9; łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

^a Data concern shops of economic entities employing up to 9 persons; including generally available pharmacies.

TABL. 25. **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI**
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012 ^a	2013 ^a	SPECIFICATION
	w tys. in thous.			
Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	42,9^b	42,3	41,8	Number of beds (as of 31 VII)
w tym:				<i>of which:</i>
całoroczne	29,6	29,6	29,8	<i>open all year</i>
hotele	15,9	16,0	16,4	<i>hotels</i>
motele	0,8	0,7	0,6	<i>motels</i>
pensjonaty	0,5	0,6	0,6	<i>boarding houses</i>
Korzystający z noclegów	1598,9^b	1616,5	1595,2	Tourists accommodated
w tym:				<i>of which:</i>
turyści zagraniczni	253,2	269,7	241,2	<i>foreign tourists</i>
hotele	977,4	961,1	995,2	<i>hotels</i>
motele	49,1	41,3	33,2	<i>motels</i>
pensjonaty	19,6	26,9	25,4	<i>boarding houses</i>
Udzielone noclegi	3060,7^b	2954,5	2840,9	Nights spent (overnight stay)
w tym:				<i>of which:</i>
turystom zagranicznym	479,0	516,4	473,4	<i>foreign tourists</i>
hotele	1577,5	1564,4	1581,8	<i>hotels</i>
motele	73,4	62,7	46,3	<i>motels</i>
pensjonaty	29,5	41,1	40,3	<i>boarding houses</i>

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. *b* Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych.
a Concern establishments possessing 10 and more bed places. *b* Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings.

TABL. 26. **ZASOBY MIESZKANIOWE^a**
Stan w dniu 31 XII
DWELLING STOCKS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010 ^b	2012	2013		
			ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Mieszkania w tys. <i>Dwellings in thous.</i>	1111,9	1137,2	1149,5	723,0	426,5
Izby w mieszkaniach w tys. <i>Rooms in dwellings in thous.</i>	4495,4	4603,8	4656,9	2733,4	1923,5
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	88424,9	91104,5	92441,9	50700,7	41741,2
<i>Useful floor area of dwellings in thous. m²</i>					
Przeciętna w zasobach: <i>Dwelling stocks, average:</i>					
liczba izb w mieszkaniu	4,04	4,05	4,05	3,78	4,51
<i>number of rooms in a dwelling</i>					
powierzchnia użytkowa w m ² : <i>useful floor area in m²:</i>					
1 mieszkania	79,5	80,1	80,4	70,1	97,9
<i>per dwelling</i>					
na 1 osobę	25,7	26,3	26,7	26,5	26,9
<i>per person</i>					
liczba osób ^b na: <i>number of persons^b:</i>					
1 mieszkanie	3,10	3,04	3,02	2,65	3,64
<i>per dwelling</i>					
1 izbę	0,77	0,75	0,74	0,70	0,81
<i>per room</i>					

a Na podstawie bilansów. *b* Dane za 2010 r. podano z uwzględnieniem wyników spisu powszechnego z 2011 r.
a Based on balances. *b* Data for 2010 are given considering results of national census 2011.

TABL. 27. MIESZKANIA W ZASOBACH MIESZKANIOWYCH^a WYPOSAŻONE W INSTALACJE
Stan w dniu 31 XII
DWELLINGS IN DWELLING STOCKS^a FITTED WITH INSTALLATIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Mieszkania – w % – wyposażone w Dwellings – in % – fitted with				
	wodociąg water supply system	ustęp lavatory	łazienkę bathroom	gaz z sieci gas from gas supply system	centralne ogrzewanie central heating
OGÓŁEM 2010	98,4	95,7	93,3	52,2	82,0
TOTAL 2012	98,4	95,8	93,5	52,1	82,4
2013	98,4	95,9	93,6	52,1	82,7
Miasta 2010	99,5	98,2	96,4	70,7	85,4
Urban areas 2012	99,5	98,2	96,5	70,4	85,7
2013	99,5	98,3	96,5	70,2	85,9
Wieś 2010	96,4	91,4	88,0	20,2	76,1
Rural areas 2012	96,5	91,7	88,4	21,0	76,9
2013	96,6	91,8	88,6	21,3	77,2

^a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych.
^a Based on balances of dwelling stocks.

TABL. 28. MIESZKANIA, IZBY I POWIERZCHNIA UŻYTKOWA MIESZKAŃ ODDANYCH DO UŻYTKOWANIA
WEDŁUG FORM WŁASNOŚCI BUDOWNICTWA^a
DWELLINGS, ROOMS AND USEFUL FLOOR AREA OF DWELLINGS COMPLETED BY FORMS
OF CONSTRUCTION OWNERSHIP^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
MIESZKANIA DWELLINGS				
OGÓŁEM	13494	14811	13591	TOTAL
miasta	6778	7221	6512	urban areas
wieś	6716	7590	7079	rural areas
w tym w budynkach:				of which in buildings:
Spółdzielni mieszkaniowych	328	168	90	Housing cooperatives
Na sprzedaż lub wynajem	4864	4924	4483	For sale or rent
Indywidualnych	8108	9205	8578	Private
IZBY ROOMS				
OGÓŁEM	60726	64407	60680	TOTAL
miasta	25788	26514	23967	urban areas
wieś	34938	37893	36713	rural areas
w tym w budynkach:				of which in buildings:
Spółdzielni mieszkaniowych	1079	424	258	Housing cooperatives
Na sprzedaż lub wynajem	15191	14426	13135	For sale or rent
Indywidualnych	43976	48120	46198	Private
POWIERZCHNIA UŻYTKOWA MIESZKAŃ w tys. m ² USEFUL FLOOR AREA OF DWELLINGS in thous. m ²				
OGÓŁEM	1502,6	1601,3	1529,8	TOTAL
miasta	611,9	635,1	587,2	urban areas
wieś	890,7	966,2	942,6	rural areas
w tym w budynkach:				of which in buildings:
Spółdzielni mieszkaniowych	17,4	8,6	5,0	Housing cooperatives
Na sprzedaż lub wynajem	327,2	312,3	292,4	For sale or rent
Indywidualnych	1149,3	1255,1	1210,3	Private

^a Podział według form własności uwzględnia inwestora, a nie właściciela lub użytkownika mieszkania.
^a Breakdown by forms of ownership include an investor, not the owner or user of a dwelling.

TABL. 29. WYBRANE WSKAŹNIKI W ZAKRESIE MIESZKAŃ ODDANYCH DO UŻYTKOWANIA
SELECTED INDICES OF DWELLINGS COMPLETED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Przeciętna liczba izb w mieszkaniu	4,5	4,3	4,5	Average number of rooms in a dwelling
Przeciętna powierzchnia użytkowa w m ² :				Average useful floor area in m ² :
1 mieszkania	111,4	108,1	112,6	per dwelling
1 izby	24,7	24,9	25,2	per room
Mieszkania:				Dwellings:
na 1000 ludności	3,9	4,3	3,9	per 1000 population
na 1000 zawartych małżeństw	637	775	811	per 1000 marriages contracted
Izby na 1000 ludności	17,6	18,6	17,5	Rooms per 1000 population

TABL. 30. PRACOWNICY MEDYCZNI^a
Stan w dniu 31 XII
MEDICAL PERSONNEL^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	SPECIFICATION
Lekarze	5007	5058	Doctors
Lekarze dentyści	402	369	Dentists
Farmaceuci	2515	2552	Pharmacists
Pielęgniarki	15132	14026 ^b	Nurses
Położne	2768	2317 ^c	Midwives

^a Łącznie z danymi Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. ^{b-c} W tym magistrzy: ^b – pielęgniarstwa – 1620, ^c – położnictwa – 365.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, a w przypadku farmaceutów – tylko w zakresie pracujących w aptekach szpitalnych.

^a Including data of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior. ^{b-c} Of which masters: ^b – of nursing – 1620, ^c – of midwifery – 365.

Source: data of the Ministry of Health, the Ministry of Interior and regard to pharmacists – only in the scope of the pharmacists employed with hospital's pharmacies.

TABL. 31. AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA^a
OUT-PATIENT HEALTH CARE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	SPECIFICATION
Przychodnie (stan w dniu 31 XII)	1801	1807	Out-patients departments (as of 31 XII)
miasta	1441	1447	urban areas
wieś	360	360	rural areas
Praktyki lekarskie ^b (stan w dniu 31 XII)	799	785	Medical practices ^b (as of 31 XII)
miasta	604	591	urban areas
wieś	195	194	rural areas
Porady udzielone ^c w tys.	26046,7	26340,4	Consultations provided ^c in thous.
lekarskie	23564,0	23901,6	doctors
w tym specjalistyczne	8712,8	8774,7	of which specialized
stomatologiczne	2482,7	2438,8	stomatological

^a Łącznie z danymi Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. ^b Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub z przychodniami. ^c Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów (środki niepubliczne).

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz Głównego Urzędu Statystycznego.

^a Including data of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior. ^b Data concern medical practices that have signed contract with National Health Fund or with out-patients departments. ^c Including consultations paid by patients (non-public funds).

Source: data of the Ministry of Health, the Ministry of Interior and Central Statistical Office.

TABL. 32. **SZPITALA OGÓLNE**^a
GENERAL HOSPITALS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	SPECIFICATION
Szpitala ogólne (stan w dniu 31 XII)	67	64	General hospitals (as of 31 XII)
Łóżka (stan w dniu 31 XII)	16118	14659	Beds (as of 31 XII)
na 10 tys. ludności	46,6	42,3	per 10 thous. population
Leczeni:			In-patients:
w tysiącach	802,4	785,7	in thousands
na 10 tys. ludności	2319,8	2268,7	per 10 thous. population
Przeciętny pobyt chorego w dniach	4,8	4,5	Average patient stay in days

^a Łącznie z danymi Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. W 2013 r. dane nie obejmują 2 placówek (ok. 600 łóżek).
Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.
^a Including data of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior. In 2013 data do not include 2 hospitals (about 600 beds).
Source: data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior.

TABL. 33. **APTEKI OGÓLNODOSTĘPNE I PUNKTY APTECZNE**
Stan w dniu 31 XII
GENERALLY AVAILABLE PHARMACIES AND PHARMACEUTICAL OUTLETS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Apteki	1027	1137	1155	Pharmacies
w tym: prywatne	1020	1133	1151	of which: private
na wsi	175	197	209	in rural areas
Liczba ludności na 1 aptekę w tys.	3,4	3,0	3,0	Population per pharmacy in thous.
Punkty apteczne	109	116	114	Pharmaceutical outlets
Farmaceuci pracujący w aptekach i punktach aptecznych	2109	2336	2370	Personnel employed in pharmacies and pharmaceutical outlets

TABL. 34. **ŻŁOBKI^a I KLUBY DZIECIĘCE**
Stan w dniu 31 XII
NURSERIES^a AND CHILDREN'S CLUBS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Żłobki	32	79	110	Nurseries
Oddziały żłobkowe	3	2	5	Nursery wards
Kluby dziecięce	x	19	28	Children's clubs
Miejsca w tys.	2,2	3,9	5,1	Places in thous.
w żłobkach	2,2	3,6	4,6	in nurseries
w klubach dziecięcych	x	0,3	0,6	in children's clubs
Dzieci przebywające (w ciągu roku) w tys.	3,9	5,6	6,7	Children staying (during the year) in thous.
w żłobkach	3,9	5,3	6,2	in nurseries
w klubach dziecięcych	x	0,3	0,5	in children's clubs

^a Miejsca i dzieci – łącznie z oddziałami żłobkowymi.
Uwaga. Obok żłobków i klubów dziecięcych w 2013 r. (stan w dniu 31 XII) działało także 7 placówek prowadzących działalność gospodarczą w zakresie sprawowania opieki nad dziećmi do lat 3, nie wpisanych do rejestru żłobków i klubów dziecięcych, w których było 111 miejsc i przebywało w ciągu roku 151 dzieci.
^a Places and children – including nursery wards.
Note. Besides nurseries and children's clubs in 2013 (as of 31 XII) there were 7 institutions which provide private childcare services for children younger than 3 years, do not register of nurseries and children's clubs, where there were 111 places and 151 children were staying during the year.

TABL. 35. **PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO**
DAY-SUPPORT CENTRES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	placówki (stan w dniu 31 XII) centres (as of 31 XII)			wychowankowie w tys. residents in thous.			
OGÓŁEM	437	408	390	14,3	12,5	11,4	TOTAL
Opiekuńcze	392	346	322	12,6	10,2	9,0	General care
Specjalistyczne	45	42	44	1,7	1,8	1,8	Specialized
Praca podwórkowa	–	–	–	–	–	–	Street work
W połączonych formach	–	20	24	–	0,5	0,6	In a combination of the forms

TABL. 36. RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA

Stan w dniu 31 XII

FAMILY FOSTER CARE

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012 ^a	2013 ^a	SPECIFICATION
Rodziny zastępcze	2941	3118	3112	Foster families
Spokrewnione z dzieckiem	2213	1815	1782	Related to the child
dzieci ^b	2910	2389	2313	children ^b
Niezawodowe	594	1099	1113	Non-professional foster families
dzieci ^b	923	1537	1544	children ^b
Zawodowe ^c	134	204	217	Professional foster families ^c
dzieci ^b	564	782	842	children ^b
Rodzinne domy dziecka	–	9	14	Foster homes
dzieci ^d	–	61	99	children ^d

^a Niektóre dane nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu zmiany przepisów prawnych. ^b Do 2011 r. – w wieku do 18 lat, od 2012 r. – w wieku do 25 lat. ^c Do 2011 r. rodziny zastępcze zawodowe niespokrewnione z dzieckiem. ^d W wieku do 25 lat.

^a Some data are not fully comparable with data for previous years due to changes of the provisions of the law. ^b Until 2011 up to the age of 18, since 2012 up to the age of 25. ^c Until 2011 professional, not related to the child foster families. ^d Up to the age of 25.

TABL. 37. POMOC SPOŁECZNA STACJONARNA^a

Stan w dniu 31 XII

STATIONARY SOCIAL WELFARE^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii)	123	126	134	Homes and facilities (excluding branches)
Miejsca ^b	8454	8641	8874	Places ^b
na 10 tys. ludności	24,5	25,0	25,6	per 10 thous. population
Mieszkańcy ^b	8214	8330	8386	Residents ^b
na 10 tys. ludności	23,8	24,1	24,2	per 10 thous. population
Osoby oczekujące na umieszczenie	556	610	563	Persons awaiting a place
na 10 tys. ludności	1,6	1,8	1,6	per 10 thous. population
Umieszczeni (w ciągu roku)	2959	3042	3361	Placed (during the year)

^a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. ^b Łącznie z filiami.

^a Including community self-help homes. ^b Including branches.

TABL. 38. ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ

SOCIAL ASSISTANCE BENEFITS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Korzystający ^a Beneficiaries ^a	Udzielone świadczenia w mln zł Benefits granted in mln zł	SPECIFICATION	
O G Ó Ł E M	2010 2012 2013	164034 153290 159581	294,5 260,8 298,6	T O T A L
Pomoc pieniężna	134317	203,8	Monetary assistance	
w tym:			of which:	
Zasiłek stały	12794	52,7	Permanent benefit	
Zasiłek okresowy	37960	68,5	Temporary benefit	
Zasiłek celowy	83155	81,5	Appropriated benefit	
Pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki	140	0,5	Assistance to reach self-dependence and to continue education	
Pomoc niepieniężna	78405	94,8	Non-monetary assistance	
w tym:			of which:	
Schronienie	1293	3,5	Shelter	
Posiłek	66082	41,7	Meal	
Sprawienie pogrzebu	310	0,7	Burial	
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	8311	41,5	Attendance services and specialized attendance services	
Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia i na zagospodarowanie	32	0,1	Assistance in gaining adequate housing conditions, gaining employment and for running one's own household	

^a W podziale według form świadczeń korzystający mogą być wykazani kilkakrotnie.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a Under the item benefits, recipients may be shown several times.

S o u r c e: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 39. EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA

Stan na początku roku szkolnego

EDUCATION BY LEVEL

As of the beginning of school year

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/2011	2012/2013	2013/2014	SPECIFICATION
SZKOŁY <i>SCHOOLS</i>				
Szkoły:				<i>Schools:</i>
podstawowe	1257	1226	1212	<i>primary</i>
w tym:				<i>of which:</i>
sportowe i mistrzostwa sportowego	5	6	7	<i>sports and athletic</i>
filialne	63	66	56	<i>branch</i>
artystyczne ogólnokształcące ^a	4	5	5	<i>general art^a</i>
gimnazja	659	669	676	<i>lower secondary</i>
w tym:				<i>of which:</i>
sportowe i mistrzostwa sportowego	2	5	4	<i>sports and athletic</i>
przysposabiające do pracy na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej	18	20	23	<i>job-training on the basis of 6th grade of primary school</i>
zasadnicze zawodowe ^b	205	203	199	<i>basic vocational^b</i>
licea ogólnokształcące	186	189	186	<i>general</i>
uzupełniające licea ogólnokształcące	2	2	–	<i>supplementary general</i>
licea profilowane	42	29	21	<i>specialized</i>
technika	202	192	189	<i>technical</i>
technika uzupełniająca	4	3	2	<i>supplementary technical</i>
artystyczne ogólnokształcące ^c	6	6	6 ^d	<i>general art^c</i>
policealne	294	234	208	<i>post-secondary</i>
wyższe	39	40	39	<i>tertiary</i>
dla dorosłych	374	382	282	<i>for adults</i>
podstawowe	1	1	1	<i>primary</i>
gimnazja	14	19	14	<i>lower secondary</i>
zasadnicze zawodowe	5	4	2	<i>basic vocational</i>
licea ogólnokształcące	112	145	169	<i>general</i>
uzupełniające licea ogólnokształcące	130	121	16	<i>supplementary general</i>
licea profilowane	6	6	5	<i>specialized</i>
technika	12	9	9	<i>technical</i>
technika uzupełniająca	94	77	66	<i>supplementary technical</i>
UCZNIOWIE I STUDENCI <i>PUPILS AND STUDENTS</i>				
Wychowanie przedszkolne ^e	29431	30068	32230	<i>Pre-primary education^e</i>
Szkoły:				<i>Schools:</i>
podstawowe	209781	208143	208861	<i>primary</i>
w tym:				<i>of which:</i>
sportowe i mistrzostwa sportowego	2174	2573	3272	<i>sports and athletic</i>
filialne	1415	1473	1206	<i>branch</i>
artystyczne ogólnokształcące ^a	736	886	887	<i>general art^a</i>
gimnazja	119102	111246	108197	<i>lower secondary</i>
w tym:				<i>of which:</i>
sportowe i mistrzostwa sportowego	929	2069	1319	<i>sports and athletic</i>
przysposabiające do pracy na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej	3004	2973	3258	<i>job-training on the basis of 6th grade of primary school</i>
zasadnicze zawodowe ^b	27692	24769	23643	<i>basic vocational^b</i>
licea ogólnokształcące	52792	48450	46434	<i>general</i>
uzupełniające licea ogólnokształcące	25	25	–	<i>supplementary general</i>
licea profilowane	3380	1416	608	<i>specialized</i>
technika	50971	47367	46523	<i>technical</i>

a Niedające uprawnień zawodowych. b Łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy. c Dające uprawnienia zawodowe. d Ponadto 13 szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne. e Dotyczy dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego, ujętych również w tabl. 45 na str. 79.

a Not leading to professional certification. b Including special job-training schools. c Leading to professional certification. d Moreover, 13 art schools giving only artistic education. e Concerns children aged 6 attending pre-primary education establishments, also described in table 45 on page 79.

TABL. 39. EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (dok.)

Stan na początku roku szkolnego

EDUCATION BY LEVEL (cont.)

As of the beginning of school year

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/2011	2012/2013	2013/2014	SPECIFICATION
UCZNIOWIE I STUDENCI (dok.) PUPILS AND STUDENTS (cont.)				
Szkoły (dok.):				Schools (cont.):
technika uzupełniająca	88	83	39	supplementary technical
artystyczne ogólnokształcące ^a	961	942	939 ^b	general art ^a
policealne	25040	25532	22360	post-secondary
wyższe	170961	159419	149778	tertiary
dla dorosłych	28404	25986	23132	for adults
podstawowe	196	64	38	primary
gimnazja	1384	1385	928	lower secondary
zasadnicze zawodowe	211	141	23	basic vocational
licea ogólnokształcące	10720	14452	18734	general
uzupełniające licea ogólnokształcące	9049	4076	290	supplementary general
licea profilowane	869	333	147	specialized
technika	554	238	165	technical
technika uzupełniająca	5421	5297	2807	supplementary technical
ABSOLWENCI GRADUATES				
Szkoły:				Schools:
podstawowe	36140	34460	.	primary
w tym:				of which:
sportowe i mistrzostwa sportowego ..	418	524	.	sports and athletic
filialne	97	93	.	branch
artystyczne ogólnokształcące ^c	126	119	.	general art ^c
gimnazja	38602	36634	.	lower secondary
w tym:				of which:
sportowe i mistrzostwa sportowego ..	555	451	.	sports and athletic
przysposabiające do pracy na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej	825	1056	.	job-training on the basis of 6 th grade of primary school
zasadnicze zawodowe ^d	9572	8609	.	basic vocational ^d
licea ogólnokształcące	17558	16328	.	general
uzupełniające licea ogólnokształcące ..	–	14	.	supplementary general
licea profilowane	1251	729	.	specialized
technika	12194	11174	.	technical
technika uzupełniająca	20	42	.	supplementary technical
artystyczne ogólnokształcące ^a	182	164 ^e	.	general art ^a
policealne	6565	7302	.	post-secondary
wyższe	47865	43462	.	tertiary
dla dorosłych	6944	6658	.	for adults
podstawowe	10	3	.	primary
gimnazja	365	395	.	lower secondary
zasadnicze zawodowe	62	105	.	basic vocational
licea ogólnokształcące	2064	2154	.	general
uzupełniające licea ogólnokształcące ..	2907	2662	.	supplementary general
licea profilowane	237	165	.	specialized
technika	152	56	.	technical
technika uzupełniająca	1147	1118	.	supplementary technical

^a Dające uprawnienia zawodowe. ^b Ponadto 652 uczniów w szkołach artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne. ^c Niedające uprawnień zawodowych. ^d Łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy. ^e Ponadto 74 absolwentów w szkołach artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne.

Źródło: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Leading to professional certification. ^b Moreover, 652 students in art schools giving only artistic education. ^c Not leading to professional certification. ^d Including special job-training schools. ^e Moreover, 74 graduates in art schools giving only artistic education.

Source: data – with the exception of the higher education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL. 40. INTERNATY I BURSRY SZKÓŁ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)
BOARDING-SCHOOLS AND DORMITORIES FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2013/2014		2010/2011	2012/2013	2013/2014		SPECIFICATION
	placówki <i>establishments</i>	miejsca <i>beds</i>	korzystający <i>boarders</i>				
			ogółem <i>total</i>		na 100 miejsc <i>per 100 beds</i>		
OGÓŁEM	62	5878	4627	4494	4543	77,3	TOTAL
Internaty	49	4373	3311	3343	3328	76,1	<i>Boarding-schools</i>
gimnazja	2	175	212	145	143	81,7	<i>lower secondary</i>
zasadnicze szkoły zawodowe i technika ^a	36	3352	2501	2622	2570	76,7	<i>basic vocational and technical secondary^a</i>
licea ogólnokształcące ^b	10	806	560	536	577	71,6	<i>general secondary^b</i>
licea profilowane	1	40	38	40	38	95,0	<i>specialized secondary</i>
Bursy	13	1505	1316	1151	1215	80,7	<i>Dormitories</i>

a, b Łącznie ze szkołami: *a* – technikami uzupełniającymi, ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe, policealnymi, kolegiami nauczycielskimi, nauczycielskimi kolegiami języków obcych, kolegiami pracowników służb społecznych, *b* – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a, b Including: *a* – supplementary technical secondary schools, general art schools leading to professional certification, post-secondary schools, teacher training colleges, foreign language teacher training colleges, colleges of social work, *b* – supplementary general secondary schools.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 41. STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ
STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY FORMS AND TYPE OF SCHOOLS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Formy studiów <i>Study forms</i>		SPECIFICATION
		stacjonarne <i>full-time programmes</i>	niestacjonarne <i>part-time programmes</i>	

OGÓŁEM
TOTAL

OGÓŁEM 2010/11	170961	86324	84637	GRAND TOTAL
2012/13	159419	88349	71070	
2013/14	149778	85681	64097	
Uniwersytety	40633	29642	10991	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne	20806	14950	5856	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze	11320	7981	3339	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne	26317	10078	16239	<i>Academies of economics</i>
Uniwersytety medyczne	7089	5535	1554	<i>Medical universities</i>
Akademie wychowania fizycznego	3904	3149	755	<i>Physical academies</i>
Wyższe szkoły artystyczne	2218	1799	419	<i>Fine arts academies</i>
Pozostałe szkoły wyższe	37491	12547	24944	<i>Other higher education institutions</i>

W tym KOBIETY
Of which FEMALES

RAZEM 2010/11	102433	50640	51793	TOTAL
2012/13	95787	53004	42783	
2013/14	89705	51827	37878	
Uniwersytety	28963	20873	8090	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne	6201	5121	1080	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze	6917	5238	1679	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne	16158	5916	10242	<i>Academies of economics</i>
Uniwersytety medyczne	5372	4124	1248	<i>Medical universities</i>
Akademie wychowania fizycznego	2131	1734	397	<i>Physical academies</i>
Wyższe szkoły artystyczne	1481	1205	276	<i>Fine arts academies</i>
Pozostałe szkoły wyższe	22482	7616	14866	<i>Other higher education institutions</i>

TABL. 42. ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ
GRADUATES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY FORMS AND TYPE OF SCHOOLS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Formy studiów <i>Study forms</i>		SPECIFICATION
		stacjonarne <i>full-time programmes</i>	niestacjonarne <i>part-time programmes</i>	
OGÓŁEM <i>TOTAL</i>				
OGÓŁEM 2009/10	47509	23123	24386	GRAND TOTAL
2011/12	45807	23347	22460	
2012/13	43462	22789	20673	
Uniwersytety	10299	6982	3317	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne	5260	4110	1150	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze	3111	2357	754	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne	7993	2975	5018	<i>Academies of economics</i>
Uniwersytety medyczne	1912	1349	563	<i>Medical universities</i>
Akademie wychowania fizycznego	1405	1046	359	<i>Physical academies</i>
Wyższe szkoły artystyczne	647	441	206	<i>Fine arts academies</i>
Pozostałe szkoły wyższe	12835	3529	9306	<i>Other higher education institutions</i>
W tym KOBIETY <i>Of which FEMALES</i>				
RAZEM 2009/10	30557	14077	16480	TOTAL
2011/12	30065	14438	15627	
2012/13	28209	14243	13966	
Uniwersytety	7760	5146	2614	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne	1620	1419	201	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze	1970	1579	391	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne	5375	1799	3576	<i>Academies of economics</i>
Uniwersytety medyczne	1495	997	498	<i>Medical universities</i>
Akademie wychowania fizycznego	794	585	209	<i>Physical academies</i>
Wyższe szkoły artystyczne	437	289	148	<i>Fine arts academies</i>
Pozostałe szkoły wyższe	8758	2429	6329	<i>Other higher education institutions</i>

TABL. 43. STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH OTRZYMUJĄCY STYPENDIA^a
STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS RECEIVING SCHOLARSHIPS^a

SZKOŁY	2010/11	2012/13	2013/14				SCHOOLS
			ogółem ^b <i>total^b</i>	w tym otrzymujący stypendia <i>of which scholarships recipients</i>		otrzymujący stypendia w % ogółu studentów danej grupy szkół <i>scholarships recipients in % of total students of a given group of schools</i>	
				socjalne <i>social</i>	rektora dla najlepszych studentów <i>vice-chancellor to the best students</i>		
OGÓŁEM	36855	31680	29953	17596	11889	20,0	TOTAL
Uniwersytety	7997	7759	7565	4479	3015	18,6	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne	4464	3520	4005	2343	1707	19,2	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze	2780	2362	2271	1415	931	20,1	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne	6234	5389	4942	2215	2179	18,8	<i>Academies of economics</i>
Uniwersytety medyczne	1479	1212	1268	718	538	17,9	<i>Medical universities</i>
Akademie wychowania fizycznego	1133	922	918	626	334	23,5	<i>Physical academies</i>
Wyższe szkoły artystyczne	661	462	520	303	217	23,4	<i>Fine arts academies</i>
Pozostałe szkoły wyższe	12107	10054	8464	5497	2968	22,6	<i>Other higher education institutions</i>

^a Łącznie z cudzoziemcami; bez stypendiów przyznawanych przez ministrów oraz stypendiów finansowanych z funduszy unijnych. ^b W podziale według rodzajów stypendiów jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

^a Including foreigners; excluding scholarships granted by ministers and scholarships financed from European funds. ^b In the division by type of scholarships one person may be included more than once.

TABL. 44. **DOMY I STOŁÓWKI STUDENCKIE**
Stan w dniu 30 XI
STUDENT DORMITORIES AND CANTEENS
As of 30 XI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
DOMY STUDENCKIE <i>STUDENT DORMITORIES</i>				
Domy	46	45	44	<i>Dormitories</i>
Miejsca	11774	11560	11450	<i>Beds</i>
Studenci korzystający	9304	9195	9111	<i>Accommodated students</i>
w % ogółu studentów studiów stacjonarnych	10,8	10,4	10,6	<i>in % of total students in the stationary study system</i>
STOŁÓWKI STUDENCKIE <i>STUDENT CANTEENS</i>				
Stołówki	6	6	7	<i>Canteens</i>
Miejsca konsumenckie	627	699	852	<i>Seating</i>

TABL. 45. **WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE^a**
PRE-PRIMARY EDUCATION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
Placówki	1681	1811	1892	<i>Establishments</i>
Przedszkola	912	1027	1086	<i>Nursery schools</i>
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	719	707	704	<i>Pre-school sections in primary schools</i>
Zespoły wychowania przedszkolnego	2	7	2	<i>Pre-primary education groups</i>
Punkty przedszkolne	48	70	100	<i>Pre-primary points</i>
Dzieci	108139	124181	132152	<i>Children</i>
W przedszkolach	88067	99222	103863	<i>In nursery schools</i>
W oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych	19205	23565	26468	<i>In pre-school sections in primary schools</i>
Zespoły wychowania przedszkolnego	44	196	81	<i>Pre-primary education groups</i>
Punkty przedszkolne	823	1198	1740	<i>Pre-primary points</i>
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 100 dzieci w wieku 3-6 lat	72,4	75,4	78,7	<i>Children attending pre-primary education establishments per 100 children aged 3-6</i>

^a W roku szkolnym 2013/14 łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą. U w a g a. W latach szkolnych 2010/11 i 2012/13 bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a In the 2013/14 school year including the children attending for all school year in the units performing health care activities.

N o t e. In the 2010/11 and 2012/13 school years excluding pre-primary education in the units performing health care activities.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 46. **BIBLIOTEKI PUBLICZNE (z filiami)**
PUBLIC LIBRARIES (with branches)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Placówki biblioteczne ^a	900	860	822	<i>Library institutions^a</i>
biblioteki i filie	714	704	693	<i>libraries and branches</i>
punkty biblioteczne	186	156	129	<i>library service points</i>
Księgozbiór ^a w woluminach:				<i>Collection^a in volumes:</i>
w tysiącach	11956,6	11931,3	11969,6	<i>in thousands</i>
na 1000 ludności	3469	3446	3452	<i>per 1000 population</i>
Czytelnicy ^b zarejestrowani w ciągu roku:				<i>Borrowers^b registered during the year:</i>
w tysiącach	549,7	534,8	537,1	<i>in thousands</i>
na 1000 ludności	160	155	155	<i>per 1000 population</i>
Wypożyczenia ^{bc} księgozbioru w woluminach:				<i>Loans^{bc} of collection in volumes:</i>
w tysiącach	11159,6	12158,3	10881,1	<i>in thousands</i>
na 1000 ludności	3243	3515	3142	<i>per 1000 population</i>
na 100 czytelników	2030	2274	2026	<i>per 100 borrowers</i>
Liczba ludności ^a na 1 placówkę biblioteczną	3830	4026	4218	<i>Population^a per library institution</i>

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Łącznie z punktami bibliotecznymi; w 2013 r. przyporządkowane w podziale na miasta i wieś według siedziby jednostki macierzystej. ^c Bez wypożyczeń międzybibliotecznych.

^a As of 31 XII. ^b Including library service points; in 2013 assigned with division into urban areas and rural areas according to the parent entity's registered office. ^c Excluding interlibrary lending.

TABL. 47. MUZEA

MUSEUMS					
WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION	
Muzea i oddziały muzealne ^a	86	83	88	Museums and branches ^a	
Muzealia ^a w tys.	674,9	745,8	777,5	Museum exhibits ^a in thous.	
Wystawy czasowe:					Temporary exhibitions:
własne ^b	259	231	262	own ^b	
obce ^c	150	119	117	exterior ^c	
Zwiedzający:					Visitors:
w tysiącach	1127,1	2187,3 ^d	1050,6	in thousands	
w tym młodzież szkolna ^e	367,0	301,8	289,4	of which primary and secondary school students ^e	
na 1000 ludności	327	632	303	per 1000 population	

^a Stan w dniu 31 XII. ^b W kraju. ^c Krajowe i z zagranicy. ^d Łącznie ze zwiedzającymi Wielkopolski Park Narodowy. ^e Zwiedzająca muzea w zorganizowanych grupach.

^a As of 31 XII. ^b In Poland. ^c Domestic and foreign. ^d Including visitors of the National Park of Wielkopolska. ^e Visiting museums in organized groups.

TABL. 48. TEATRY, INSTYTUCJE MUZYCZNE, PRZEDSIĘBIORSTWA ESTRADOWE

THEATRES, MUSIC INSTITUTIONS, ENTERTAINMENT ENTERPRISES						
WYSZCZEGÓLNIENIE	Institucje ^a Institutions ^a	Miejsca na widowni w stałej sali ^a Seating in fixed halls ^a	Przedstawienia i koncerty ^b Performances and concerts ^b	Widzowie i słuchacze ^b w tys. Audience ^b in thous.	SPECIFICATION	
Teatry i instytucje muzyczne	2010 2012 2013	12 12 12	4497 4487 4545	3987 3298 3504	847,0 657,4 639,9	Theatres and music institutions
Teatry		6	1952	1648	268,7	Theatres
dramatyczne		5	1701	1223	207,1	dramatic
lalkowe		1	251	425	61,5	puppet
Teatry muzyczne		3	1330	429	168,0	Musical theatres
Filharmonie		2	1263	1279	152,5	Philharmonic halls
Orkiestry symfoniczne i kameralne, chóry		1	–	132	46,8	Symphonic and chamber orchestras,choirs
Zespoły pieśni i tańca		–	–	16	4,0	Song and dance ensembles
Przedsiębiorstwa estradowe	2010 2012 2013	4 2 3	x x x	216 71 128	114,5 74,9 56,4	Entertainment enterprises

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Dane dotyczą działalności prowadzonej na terenie województwa, łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze.

^a As of 31 XII. ^b Data concern activity performed in voivodship area, including outdoor events.

TABL. 49. KINA

CINEMAS					
WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION	
Kina stałe ^a	38	42	45 ^b	Fixed cinemas ^a	
Miejsca na widowni ^a	24613	24193	26653	Seats ^a	
na 1000 ludności	7,1	7,0	7,7	per 1000 population	
Seanse	119650	114280	149304	Screenings	
Widzowie:					Audience:
w tysiącach	3251,2	2883,0	3562,9	in thousands	
na 1000 ludności	945	834	1029	per 1000 population	

^a Stan w dniu 31 XII. ^b W tym 4 minipleksy.

^a As of 31 XII. ^b Of which 4 miniplexes.

TABL. 50. KLUBY SPORTOWE ^a

SPORTS CLUBS ^a					
As of 31 XII					
WYSZCZEGÓLNIENIE	2008	2010	2012	SPECIFICATION	
Kluby	540	644	686	Clubs	
Sekcje sportowe	858	989	1083	Sports sections	
Członkowie	42382	44537	44995	Members	
Ćwiczący	38894	44209	46208	Exercisers	
w tym kobiety	6678	6943	7366	of which females	
w tym juniorzy ^b	23862	26135	27116	of which juniors ^b	

^a Bez uczniowskich klubów sportowych UKS i wyznaniowych klubów sportowych. ^b Dane obejmują: młodzieżowców, juniorów i juniorów młodszych.

U w a g a. Dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata.

^a Excluding Students Sports Clubs UKS and Religious Sports Clubs. ^b Data include: youths, juniors and younger juniors.

N o t e. Data on the basis of periodic surveys conducted every two years.

TABL. 51. PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH^a

ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	96929	96007	95917	T O T A L
w tym w miastach	74028	71383	70393	of which urban areas
w tym:				of which:
Przeciwko życiu i zdrowiu – art. 148–162 kk	2345	2282	1940	Against life and health – Art. 148–162 Criminal Code
w tym:				of which:
Zabójstwo – art. 148 kk	36	39	31	Homicide – Art. 148 Criminal Code
Uszczerbek na zdrowiu – art. 156 i 157 kk	1348	1236	1172	Damage to health – Art. 156 and 157 Criminal Code
Udział w bójce lub pobiciu – art. 158 i 159 kk	778	854	577	Participation in violence or assault – Art. 158 and 159 Criminal Code
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji – art. 163–180 kk	13905	16697	15072	Against public safety and safety in transport – Art. 163–180 Criminal Code
W tym prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego – art. 178a kk	12697	15540	14052	Of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant – Art. 178a Criminal Code
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania – art. 189–196 kk	2965	2843	2789	Against freedom, freedom of conscience and religion – Art. 189–196 Criminal Code
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności – art. 197–205 kk	539	420	325	Against sexual freedom and morals – Art. 197–205 Criminal Code
W tym zgwałcenie – art. 197 kk	71	108	75	Of which rape – Art. 197 Criminal Code
Przeciwko rodzinie i opiece – art. 206–211 kk	2943	2717	3028	Against the family and guardianship – Art. 206–211 Criminal Code
W tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną – art. 207 kk	1181	1156	1218	Of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person – Art. 207 Criminal Code
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej – art. 212–217 kk	1125	292	268	Against good name and personal integrity – Art. 212–217 Criminal Code
Przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego – art. 222–231 kk ^b	1726	1712	2284	Against the activities of state institutions and local government units – Art. 222–231 Criminal Code ^b
w tym:				of which:
Naruszenie nietykalności cielesnej lub czynna napaść na funkcjonariusza publicznego – art. 222 i 223 kk	334	419	466	Battery or active assault on a public official – Art. 222 and 223 Criminal Code
Wywieranie wpływu na funkcjonariusza publicznego lub na czynności organu administracji rządowej, samorządowej lub państwowej bądź spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu funkcjonariusza publicznego podczas wykonywania przez niego czynności służbowych – art. 224 kk	204	185	183	Exerting influence on a public official or on the activity of an organ of the government administration, local government units or State administration, or causing severe harm to the health of a public official during the performance of official duties – Art. 224 Criminal Code
Znieważenie funkcjonariusza publicznego albo znieważenie organu konstytucyjnego RP – art. 226 kk	797	701	928	Insulting or belittling a public official or insulting a constitutional body of the Republic of Poland – Art. 226 Criminal Code
Przestępstwa korupcyjne – art. 228–231, 250a, 296a i 296b kk	379	395	812	Corruption – Art. 228–231, 250a, 296a and 296b Criminal Code
Przeciwko wymiarowi sprawiedliwości – art. 232–247 kk	2667	2839	2889	Against the judiciary – Art. 232–247 Criminal Code
Przeciwko porządkowi publicznemu – art. 252–264 kk	257	557	667	Against public order – Art. 252–264 Criminal Code
Przeciwko wiarygodności dokumentów – art. 270–277 kk ^c	3792	3364	3461	Against the reliability of documents – Art. 270–277 Criminal Code ^c

^a Lata 2010 i 2012 łącznie z prokuraturą. ^b Łącznie z przestępstwami z art. 250a kk (korupcja wyborcza) z rozdziału „Przeciwko wyborom i referendum” oraz z art. 296a i 296b kk (korupcja na stanowisku kierowniczym i korupcja sportowa) z rozdziału „Przeciwko obrotowi gospodarczemu”. ^c Z wyłączeniem kradzieży lub przywłaszczenia dokumentu tożsamości (art. 275 § 1 kk).

^a In 2010 and 2012 including prosecutor's office. ^b Including Art. 250a Criminal Code (corruption concerning elections) in the section “Against election and referendum” and Art. 296a and 296b Criminal Code (corruption on the managing post and corruption in sport) in the section “Against economic activity”. ^c Excluding theft or appropriation of identification (Art. 275 § 1 Criminal Code).

TABL. 51. PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH^a (dok.)

ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS ^a (cont.)				
WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Przeciwko mieniu – art. 278–295 kk^d . . .	47529	46014	47279	Against property – Art. 278–295 Criminal Code^d
w tym:				of which:
Kradzież rzeczy – art. 275 § 1, 278 i 279 ^e kk	17615	18299	18307	Property theft – Art. 275 § 1, 278 and 279 ^e Criminal Code
w tym kradzież samochodu	2055	1877	2048	of which automobile theft
Krótkotrwały zabór pojazdu – art. 289 kk	233	161	190	Wilful short-term theft of automobile – Art. 289 Criminal Code
Kradzież z włamaniem – art. 279 kk ^f	8648	8109	8100	Burglary – Art. 279 Criminal Code ^f
Rozbój – art. 280 kk	832	648	566	Robbery – Art. 280 Criminal Code
Kradzież rozbójnicza – art. 281 kk	80	51	63	Theft with assault – Art. 281 Criminal Code
Wymuszenie rozbójnicze – art. 282 kk	931	990	658	Criminal coercion – Art. 282 Criminal Code
Oszustwo – art. 286 i 287 kk	9289	7929	9620	Fraud – Art. 286 and 287 Criminal Code
Przeciwko obrotowi gospodarczemu – art. 296–309 kk^g	1880	1331	1072	Against economic activity – Art. 296–309 Criminal Code^g
Przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi – art. 310–315 kk	801	345	410	Against money and securities trading – Art. 310–315 Criminal Code
Przestępstwa z ustaw szczególnych:				Crimes by specific laws:
O wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (jednolity tekst Dz. U. 2012 r., poz. 1356 z późn. zm.)	97	71	72	On Sobriety and Alcohol Education (uniform text Journal of Laws 2012, item 1356 with later amendments)
O prawie autorskim i prawach pokrewnych (jednolity tekst Dz. U. 2006 r. Nr 90, poz. 631 z późn. zm.)	419	481	136	On Copyright and Related Laws (uniform text Journal of Laws 2006 No. 90, item 631 with later amendments)
O przeciwdziałaniu narkomanii – ustawy z dnia 24 IV 1997 r. (jednolity tekst Dz. U. 2003 r. Nr 24, poz. 198 z późn. zm.) i z dnia 29 VII 2005 r. (jednolity tekst Dz. U. 2012 r., poz. 124)	12855	12871	12469	On Counteracting Drug Addiction – laws dated 24 IV 1997 (uniform text Journal of Laws 2003 No. 24, item 198 with later amendments) and dated 29 VII 2005 (uniform text Journal of Laws 2012, item 124)
Przestępstwa skarbowe – kks	74	90	80	Fiscal offences – Penal Fiscal Code
W tym akcyza	23	38	35	Of which excise

^a Notka patrz na str. 81. ^d Łącznie z kradzieżą lub przywłaszczeniem dokumentu tożsamości (art. 275 § 1 kk z rozdziału „Przeciwko wiarygodności dokumentów”). ^e Wyłącznie w zakresie kradzieży samochodu poprzez włamanie. ^f Z wyłączeniem kradzieży samochodu poprzez włamanie. ^g Z wyłączeniem przestępstw korupcyjnych z art. 296a i 296b kk.

Źródło: dane Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu.

^a See note on page 81. ^d Including theft or appropriation of identification (Art. 275 § 1 Criminal Code in the section “Against the reliability of documents”). ^e Exclusively in regard to automobile theft by burglary. ^f Excluding automobile theft by burglary. ^g Excluding corruption under Art. 296a and 296b Criminal Code.

Source: data of the Voivodship Police Headquarters in Poznań.

TABL. 52. WSKAŹNIKI WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH PRZEZ POLICJĘ^a

RATES OF DETECTABILITY OF DELINQUENTS IN ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE ^a				
WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w % in %			
O G Ó Ł E M	73,3	74,8	74,0	T O T A L
w tym przestępstw ^b :				of which of crimes ^b :
Przeciwko życiu i zdrowiu	92,0	93,3	91,6	Against life and health
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji	99,5	99,6	99,4	Against public safety and safety in transport
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania	95,6	94,3	93,3	Against freedom, freedom of conscience and religion
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	93,5	92,4	92,7	Against sexual freedom and morals
Przeciwko rodzinie i opiece	100,0	100,0	98,6	Against the family and guardianship
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej	98,8	94,9	91,4	Against good name and personal integrity
Przeciwko mieniu	51,0	52,5	52,7	Against property

^a Lata 2010 i 2012 łącznie z prokuraturą. ^b Artykuły kodeksu karnego patrz tabl. 51 na str. 81–82.

Źródło: dane Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu.

^a In 2010 and 2012 including prosecutor's office. ^b See Criminal Code articles table 51 on page 81–82.

Source: data of the Voivodship Police Headquarters in Poznań.

TABL. 53. WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW
EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY DIVISION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Powiaty Powiats	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Województwo Voivodship
W TYSIĄCACH ZŁOTYCH IN THOUSANDS ZLOTYS						
OGÓŁEM	2010	15064021,6	7613344,3	2293368,1	4034393,9	1122915,3
TOTAL	2012	15166967,7	7889334,2	2201835,5	3939695,9	1136102,2
	2013	15374739,0	7952497,8	2194541,4	3841962,9	1385736,9
w tym: of which:						
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2010	650818,6	492052,7	11144,3	146935,0	686,6
	2012	714397,9	575554,6	7975,5	128020,1	2847,8
<i>Municipal economy and environmental protection</i>	2013	697694,8	559673,7	9082,9	123670,0	5268,1
Gospodarka mieszkaniowa	2010	309491,4	189393,4	16964,3	99308,2	3825,4
	2012	371848,1	207670,6	19611,6	142326,7	2239,2
<i>Dwelling economy</i>	2013	300106,9	220111,0	17613,8	61494,0	888,1
Oświata i wychowanie	2010	4531675,2	2685195,1	711250,4	1089289,0	45940,6
	2012	5044000,3	3040014,9	740486,4	1210865,5	52633,5
<i>Education</i>	2013	5128990,8	3113403,7	731266,5	1235779,3	48541,3
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2010	538386,5	299674,0	11861,3	109961,6	116889,6
	2012	551818,1	294726,8	11827,8	138819,7	106443,7
<i>Culture and national heritage</i>	2013	574809,2	315384,1	12761,4	154275,9	92387,8
Ochrona zdrowia	2010	284574,8	45085,0	104813,0	80936,7	53740,1
	2012	233052,4	47693,6	110262,5	33436,2	41660,1
<i>Health care</i>	2013	248034,6	50274,1	116462,7	36193,6	45104,1
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	2010	2108714,5	1226037,3	383055,2	439568,6	60053,3
	2012	2269371,8	1290231,6	423356,6	467881,0	87902,6
<i>Social assistance and other tasks in sphere of social policy</i>	2013	2380738,5	1342510,2	425871,4	504215,6	108141,4
Kultura fizyczna	2010	807824,9	293918,7	16639,0	464733,6	32533,6
	2012	405606,8	279294,1	9517,9	99482,3	17312,5
<i>Physical education</i>	2013	327394,1	243464,0	12146,7	64224,5	7559,0
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	2010	297285,1	82808,7	108864,4	103432,4	2179,6
	2012	298937,7	79783,7	116092,0	99009,0	4053,0
<i>Public safety and fire-protection</i>	2013	297734,2	79206,1	119870,3	94513,8	4144,0

^a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. ^b Do 2010 r. dział kultura fizyczna i sport.

^a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status. ^b Until 2010 division physical education and sport.

TABL. 53. WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW (dok.)
EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY DIVISION (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Powiaty Powiats	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Województwo Voivodship
W ODSETKACH IN PERCENT					
OGÓŁEM 2010	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
TOTAL 2012	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
2013	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
w tym: of which:					
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska 2010	4,3	6,5	0,5	3,6	0,1
2012	4,7	7,3	0,4	3,2	0,3
<i>Municipal economy and environmental protection</i> 2013	4,5	7,0	0,4	3,2	0,4
Gospodarka mieszkaniowa 2010	2,1	2,5	0,7	2,5	0,3
<i>Dwelling economy</i> 2012	2,5	2,6	0,9	3,6	0,2
2013	2,0	2,8	0,8	1,6	0,1
Oświata i wychowanie 2010	30,1	35,3	31,0	27,0	4,1
<i>Education</i> 2012	33,3	38,5	33,6	30,7	4,6
2013	33,4	39,2	33,3	32,2	3,5
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego 2010	3,6	3,9	0,5	2,7	10,4
<i>Culture and national heritage</i> 2012	3,6	3,7	0,5	3,5	9,4
2013	3,7	4,0	0,6	4,0	6,7
Ochrona zdrowia 2010	1,9	0,6	4,6	2,0	4,8
<i>Health care</i> 2012	1,5	0,6	5,0	0,8	3,7
2013	1,6	0,6	5,3	0,9	3,3
Pomoc społeczna i pozostałe zadania 2010	14,0	16,1	16,7	10,9	5,3
w zakresie polityki społecznej 2012	15,0	16,4	19,2	11,9	7,7
<i>Social assistance and other tasks in sphere of social policy</i> 2013	15,5	16,9	19,4	13,1	7,8
Kultura fizyczna ^b 2010	5,4	3,9	0,7	11,5	2,9
<i>Physical education^b</i> 2012	2,7	3,5	0,4	2,5	1,5
2013	2,1	3,1	0,6	1,7	0,5
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa 2010	2,0	1,1	4,7	2,6	0,2
2012	2,0	1,0	5,3	2,5	0,4
<i>Public safety and fire-protection</i> 2013	1,9	1,0	5,5	2,5	0,3

^a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. ^b Do 2010 r. dział kultura fizyczna i sport.
^a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status. ^b Until 2010 division physical education and sport.

Uwaga do tablic 54–57

Dane za lata 2010–2011 skorygowano.

Note to tables 54–57

Data for 2010–2011 have been adjusted.

TABL. 54. **PRODUKT KRAJOWY BRUTTO (ceny bieżące)**

GROSS DOMESTIC PRODUCT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	2010	2011	2012	2010	2011	2012
	w mln zł <i>in mln zł</i>			w odsetkach <i>in percent</i>		
OGÓŁEM TOTAL	135124	146386	154153	x	x	x
W tym wartość dodana brutto Of which gross value added	119006	128676	136597	100,0	100,0	100,0
w tym sektor: <i>of which sector:</i>						
przedsiębiorstw <i>non-financial corporations</i>	60087	64845	69341	50,5	50,4	50,8
instytucji rządowych i samorządowych <i>general government</i>	16150	16659	17103	13,6	12,9	12,5
gospodarstw domowych <i>households</i>	38843	42619	45729	32,6	33,1	33,5
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	5187	5680	6518	4,4	4,4	4,8
Przemysł <i>Industry</i>	32471	35643	38290	27,3	27,7	28,0
w tym przetwórstwo przemysłowe <i>of which manufacturing</i>	27303	30083	32238	22,9	23,4	23,6
Budownictwo <i>Construction</i>	10400	11193	10735	8,7	8,7	7,9
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ; informacja i komunikacja <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ; transportation and storage; accommodation and catering^Δ; information and communication</i>	35387	37556	41139	29,7	29,2	30,1
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Financial and insurance activities; real estate activities</i>	9390	10352	10077	7,9	8,0	7,4
Pozostałe usługi <i>Other services</i>	26170	28252	29839	22,0	22,0	21,8
NA 1 MIESZKAŃCA ^a PER CAPITA ^a	39263	42428	44567	x	x	x

^a W złotych.

^a In zlotys.

TABL. 55. **PODSTAWOWE ELEMENTY RACHUNKU PRODUKCJI I RACHUNKU TWORZENIA DOCHODÓW**
(ceny bieżące)

BASIC ELEMENTS OF PRODUCTION ACCOUNT AND GENERATION OF INCOME ACCOUNT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł			
Produkcja globalna	276783	310648	321756	Gross output
Zużycie pośrednie	157777	181972	185159	Intermediate consumption
Wartość dodana brutto	119006	128676	136597	Gross value added
w tym koszty związane z zatrudnieniem	48172	51849	54671	of which compensation of employees
Nadwyżka operacyjna brutto	70923	77040	81969	Gross operating surplus

TABL. 56. **NOMINALNE DOCHODY W SEKTORZE GOSPODARSTW DOMOWYCH**

NOMINAL INCOME IN THE HOUSEHOLDS SECTOR

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Dochody pierwotne brutto:				Gross primary income:
w mln zł	88373	95013	100361	in mln zł
na 1 mieszkańca w zł	25679	27538	29015	per capita in zł
Dochody do dyspozycji brutto:				Gross disposable income:
w mln zł	83643	88682	92604	in mln zł
na 1 mieszkańca w zł	24304	25703	26773	per capita in zł

TABL. 57. **PRODUKT KRAJOWY BRUTTO WEDŁUG PODREGIONÓW** (ceny bieżące)

GROSS DOMESTIC PRODUCT BY SUBREGIONS (current prices)

PODREGIONY SUBREGIONS	Ogółem Total			Na 1 mieszkańca Per capita		
	w mln zł in mln zł	Polska = 100 Poland = 100	województwo = = 100 voivodship = 100	w zł in zł	Polska = 100 Poland = 100	województwo = = 100 voivodship = 100
Kaliski						
2010	20281	1,4	15,0	30152	80,8	76,8
2011	22283	1,4	15,2	33123	82,1	78,1
2012	23679	1,5	15,4	35183	83,9	78,9
Koniński						
2010	18979	1,3	14,0	28760	77,1	73,2
2011	20787	1,3	14,2	31485	78,1	74,2
2012	21658	1,3	14,0	32780	78,2	73,6
Leszczyński						
2010	17699	1,2	13,1	32241	86,4	82,1
2011	19211	1,2	13,1	34888	86,5	82,2
2012	20366	1,3	13,2	36904	88,0	82,8
Pilski						
2010	11749	0,8	8,7	28367	76,0	72,2
2011	12528	0,8	8,6	30226	75,0	71,2
2012	13047	0,8	8,5	31473	75,1	70,6
Poznański						
2010	25444	1,8	18,8	43192	115,7	110,0
2011	28338	1,8	19,4	47400	117,5	111,7
2012	29934	1,9	19,4	49369	117,7	110,8
Miasto City Poznań ..						
2010	40972	2,9	30,3	73595	197,2	187,4
2011	43238	2,8	29,5	78007	193,4	183,9
2012	45468	2,8	29,5	82311	196,3	184,7

TABL. 58. WYBRANE DANE O PODREGIONACH I POWIATACH W 2013 R.
SELECTED DATA BY SUBREGIONS AND POWIATS IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ludność ^a Population ^a				Urodzenia żywe Live births	Zgony Deaths	Przyrost naturalny Natural increase	Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały Net internal and international migration for permanent residence
	ogółem total	w wieku at age						
		przedprodukcyjnym pre-working	produkcyjnym working	poprodukcyjnym post-working				
w % in %				na 1000 ludności per 1000 population				
WOJEWÓDZTWO VOIVODSHIP	3467016	19,3	63,6	17,1	10,56	9,32	1,23	0,05
Podregion Subregion kaliszki	672530	19,2	63,2	17,6	10,23	9,93	0,30	-1,24
Powiaty: Powiats:								
jarociński	71632	19,8	63,6	16,7	11,04	9,27	1,77	-1,40
kaliszki	82585	19,9	63,3	16,9	10,79	10,24	0,55	1,31
kepziński	56392	19,9	63,9	16,2	10,69	9,11	1,58	-1,99
krotoszyński	77958	20,2	63,4	16,4	11,31	9,65	1,67	-2,49
ostrowski	161216	18,8	63,8	17,4	10,19	9,28	0,91	-0,71
ostrzeszowski	55454	20,2	63,4	16,4	10,29	10,00	0,29	-0,45
pleszewski	63296	19,9	63,6	16,5	9,43	10,38	-0,95	-0,57
Miasto na prawach powiatu City with powiat status								
Kalisz	103997	17,0	61,3	21,7	8,66	11,46	-2,80	-3,46
Podregion Subregion koniński	660506	19,4	63,6	17,0	10,02	9,37	0,65	-1,67
Powiaty: Powiats:								
gnieźnieński	144955	19,9	63,7	16,4	11,03	9,03	2,00	-0,12
kolski	89077	19,1	62,8	18,1	9,59	10,71	-1,12	-3,13
koniński	128698	20,7	64,3	15,0	10,41	8,91	1,49	1,25
słupecki	59651	19,4	63,7	17,0	9,70	9,49	0,22	-2,41
turecki	84420	19,7	63,4	16,9	10,47	9,51	0,96	-2,55
wrzesiński	76481	19,9	63,8	16,2	9,86	9,48	0,38	-0,47
Miasto na prawach powiatu City with powiat status								
Konin	77224	16,2	63,0	20,8	7,88	8,85	-0,97	-7,39
Podregion Subregion leszczyński	553422	20,3	63,6	16,1	11,11	8,87	2,24	-0,87
Powiaty: Powiats:								
gostyński	76239	19,8	64,0	16,2	10,83	9,77	1,06	-2,31
grodziski	50971	21,7	64,2	14,1	12,00	8,66	3,34	-1,55
kościański	78981	19,3	64,3	16,5	10,35	9,35	1,00	-0,88
leszczyński	54039	21,9	63,7	14,4	11,08	7,67	3,41	6,14
międzychodzki	37094	20,1	63,8	16,2	10,99	9,92	1,08	-1,81
nowotomyski	74336	20,9	63,5	15,6	11,91	8,85	3,06	0,30
rawicki	60393	20,5	62,7	16,8	11,05	8,93	2,12	-1,75
wolsztyński	56780	21,3	63,2	15,5	12,07	8,64	3,44	-1,53
Miasto na prawach powiatu City with powiat status								
Leszno	64589	18,3	63,0	18,7	10,04	7,98	2,06	-3,84
Podregion Subregion pilski	413776	20,1	64,0	15,9	10,13	9,35	0,78	-2,45
Powiaty: Powiats:								
chodzieski	47639	19,9	63,7	16,4	9,49	9,74	-0,25	-2,91
czarnkowsko-trzcianecki	88081	20,3	63,5	16,2	10,01	9,74	0,27	-2,41
pilski	138218	19,4	64,3	16,3	9,79	8,84	0,95	-2,22
wągrowiecki	69837	20,9	63,8	15,4	11,26	9,46	1,81	-0,82
złotowski	70001	20,3	64,5	15,2	10,28	9,51	0,77	-4,26
Podregion Subregion poznański	618754	21,2	64,4	14,4	11,49	7,94	3,54	10,05
Powiaty: Powiats:								
obornicki	59101	20,9	64,2	14,9	11,09	8,94	2,15	-0,37
poznański	352395	21,9	64,5	13,6	11,84	7,15	4,69	17,28
szamotulski	89608	20,1	64,1	15,8	10,54	8,74	1,80	2,21
średzki	56925	20,1	64,4	15,5	11,75	9,27	2,48	0,60
śremski	60725	20,3	64,2	15,4	11,00	9,12	1,87	-0,95
Podregion Subregion m. Poznań	548028	15,5	63,2	21,3	10,33	10,51	-0,18	-4,70
Miasto na prawach powiatu City with powiat status								
Poznań	548028	15,5	63,2	21,3	10,33	10,51	-0,18	-4,70

a Stan w dniu 31 XII.

a As of 31 XII.

TABL. 58. WYBRANE DANE O PODREGIONACH I POWIATACH W 2013 R. (cd.)
SELECTED DATA ON SUBREGIONS AND POWIATS IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Bezrobotni zarejestrowani ^a Registered unemployed persons ^a				Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a w % Registered unemployment rate ^a in %	Łóżka w szpitalach ogólnych ^{ab} Beds in general hospitals ^{ab}	Miejsca noclegowe ^c Number of beds ^c
	ogółem total	z liczby ogółem w % of total in %					
		kobiety women	długotrwale bezrobotni ^d long-term unemployed persons ^d	w wieku 24 lata i mniej 24 age and less		na 10 tys. ludności per 10 thous. population	
WOJEWÓDZTWO VOIVODSHIP	144832	55,1	47,1	20,8	9,6	42,3	120,5
Podregion Subregion kaliszki	27365	56,7	46,5	23,0	9,8	36,6	72,9
Powiaty: Powiats:							
jarociński	3614	54,1	49,6	24,8	13,4	28,3	122,2
kaliszki	2585	54,2	46,9	27,7	8,4	17,8	43,0
kepziński	1392	63,1	44,2	27,0	5,0	45,9	22,7
krotoszyński	3168	62,0	50,3	23,3	9,6	29,6	40,9
ostrowski	6628	56,2	41,0	22,0	10,3	31,4	47,4
ostrzeszowski	2561	61,2	46,1	28,9	11,0	–	121,2
pleszewski	3406	55,1	47,4	27,0	13,4	43,9	179,3
Miasto na prawach powiatu City with powiat status							
Kalisz	4011	53,7	49,9	11,5	8,3	80,7	63,1
Podregion Subregion koniński	40016	55,4	53,1	23,3	15,5	31,8	146,6
Powiaty: Powiats:							
gnieźnieński	7762	53,7	49,5	21,1	15,3	24,4	201,9
kolski	5553	57,2	54,4	26,4	16,1	25,1	26,9
koniński	8667	55,2	53,3	27,4	18,9	–	306,5
słupecki	4256	54,0	55,6	25,9	17,9	40,7	271,9
turecki	3965	58,9	50,4	21,8	10,9	23,6	19,2
wrzesiński	4756	57,9	53,6	22,2	15,7	25,1	79,0
Miasto na prawach powiatu City with powiat status							
Konin	5057	52,8	56,1	16,6	13,9	115,1	23,7
Podregion Subregion leszczyński	20673	54,8	42,2	23,5	9,0	33,9	180,4
Powiaty: Powiats:							
gostyński	3818	53,5	47,1	23,9	12,0	22,8	45,0
grodziski	2031	49,2	45,4	26,6	9,0	22,6	101,0
kościański	2519	57,4	39,8	23,8	9,0	29,5	67,0
leszczyński	1795	58,6	40,8	25,6	8,3	35,7	564,6
międzychodzki	1459	61,5	30,0	19,7	12,0	31,3	573,4
nowotomyski	1979	49,8	30,1	26,0	6,6	24,9	141,8
rawicki	2749	56,3	50,1	25,6	11,0	25,7	29,1
wolsztyński	1542	52,8	38,9	25,5	5,9	31,2	331,8
Miasto na prawach powiatu City with powiat status							
Leszno	2781	55,5	45,0	15,8	8,8	81,6	47,4
Podregion Subregion piliński	24240	54,5	50,5	20,1	15,5	42,1	76,5
Powiaty: Powiats:							
chodzieski	3113	53,9	53,5	20,4	16,5	40,9	121,3
czarnkowsko-trzcianecki	4715	53,8	47,6	20,1	14,6	35,3	70,6
piliński	6795	53,6	46,1	17,1	12,6	54,8	73,3
wągrowiecki	5185	56,4	57,2	22,5	20,9	24,8	82,9
złotowski	4432	54,6	50,5	21,4	16,7	44,0	53,1
Podregion Subregion poznański	19008	55,9	41,5	18,3	7,2	16,0	96,6
Powiaty: Powiats:							
obornicki	2587	59,7	43,4	20,7	11,8	57,7	50,9
poznański	7152	55,2	33,4	13,1	4,5	0,1	112,7
szamotulski	3481	55,4	47,9	18,5	9,3	16,2	54,6
średzki	3458	56,2	51,9	23,2	14,7	23,2	110,5
śremski	2330	53,8	39,8	23,9	10,1	60,3	96,2
Podregion Subregion m. Poznań	13530	51,2	39,6	9,1	4,2	100,1	147,0
Miasto na prawach powiatu City with powiat status							
Poznań	13530	51,2	39,6	9,1	4,2	100,1	147,0

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Łącznie z łóżkami i inkubatorami dla noworodków. Dane nie obejmują 2 placówek (ok. 600 łóżek). ^c Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych; stan w dniu 31 VII. ^d Patrz uwagi metodyczne, ust. 18 na str. 12.

^a As of 31 XII. ^b Including beds and incubators for newborns. Data do not include 2 hospitals (about 600 beds). ^c Concern establishments possessing 10 and more bed places; as of 31 VII. ^d See methodological notes, item 18 on page 21.

TABL. 58. WYBRANE DANE O PODREGIONACH I POWIATACH W 2013 R. (cd.)
 SELECTED DATA ON SUBREGIONS AND POWIATS IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Zasoby mieszkaniowe ^{ab} Dwelling stocks ^{ab}		Mieszkania oddane do użytkowania Dwellings completed		Biblioteki publiczne (z filiami) Public libraries (with branches)		Kina stałe Fixed cinemas	
	mieszkania na 1000 ludności dwellings per 1000 population	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ² average useful floor area per dwelling in m ²	na 1000 ludności per 1000 population	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ² average useful floor area per dwelling in m ²	księgozbiór ^b collection ^b	czytelnicy ^{cd} borrowers ^{cd}	miejsca na widowni ^b seating in cinemas	widzowie ^c audience ^c
WOJEWÓDZTWO VOIVODSHIP	331,5	80,4	3,9	112,6	3452	155	7,7	1029
Podregion Subregion kaliski	310,2	86,0	2,7	122,8	3569	147	4,8	580
Powiaty: Powiats:								
jarociński	288,1	85,7	2,1	142,6	3089	162	2,8	483
kaliski	270,5	102,2	2,3	140,8	4314	127	–	–
kepński	292,4	93,5	3,4	119,4	3565	119	4,1	20
krotoszyński	290,8	91,1	2,1	139,2	3849	156	4,6	204
ostrowski	308,5	87,9	3,6	118,2	3359	175	2,5	282
ostrzeszowski	291,6	97,8	4,1	110,8	3352	105	5,4	464
pleszewski	282,9	93,4	2,5	140,2	4226	191	2,4	243
Miasto na prawach powiatu City with powiat status Kalisz	410,6	62,1	1,7	90,0	3143	111	15,3	2413
Podregion Subregion koniński	314,1	79,3	3,0	119,7	3215	132	4,7	463
Powiaty: Powiats:								
gnieźnieński	326,1	72,0	4,4	103,1	2883	143	2,4	675
kolski	320,5	79,4	1,7	144,1	3410	109	3,3	33
koniński	272,0	96,7	3,1	148,3	3618	134	1,3	1
ślupecki	301,7	85,5	2,9	129,1	3783	117	5,5	272
turecki	305,1	82,5	2,3	145,9	2594	105	3,6	184
wrzesiński	313,8	79,8	4,9	94,2	3262	134	2,8	411
Miasto na prawach powiatu City with powiat status Konin	374,5	63,4	1,2	102,2	3138	177	18,6	1825
Podregion Subregion leszczyński	297,9	87,9	3,2	126,5	4152	168	3,3	619
Powiaty: Powiats:								
gostyński	274,6	91,8	2,3	145,1	4961	156	5,9	278
grodziski	273,2	93,4	3,2	114,8	3908	160	–	–
kościański	299,3	85,2	2,7	123,8	4386	143	–	–
leszczyński	264,7	107,7	4,7	157,4	3991	111	–	–
miedzichodzki	324,2	80,1	3,0	135,8	4242	157	3,9	8
nowotomyski	302,3	87,0	4,8	105,7	4103	186	–	–
rawicki	306,7	86,1	3,0	99,7	4838	196	3,0	345
wolsztyński	271,7	95,5	2,7	147,4	3290	143	–	–
Miasto na prawach powiatu City with powiat status Leszno	365,7	73,0	2,4	123,1	3361	245	15,9	4642
Podregion Subregion pільski	309,6	77,7	2,2	124,7	3841	165	4,9	691
Powiaty: Powiats:								
chodzieski	302,6	82,4	1,7	130,6	4670	196	6,0	330
czarnkowsko-trzcianecki	302,1	81,1	2,1	144,0	4204	154	2,8	103
pільski	324,2	72,6	1,7	128,0	3592	162	7,8	1625
wągrowiecki	301,3	80,7	3,9	104,3	2913	179	3,5	518
złotowski	303,6	77,9	2,2	129,9	4239	151	2,4	2
Podregion Subregion poznański	317,0	90,8	7,3	121,2	3213	160	1,1	119
Powiaty: Powiats:								
obornicki	308,7	80,6	3,4	111,6	2655	181	–	–
poznański	325,3	97,7	10,3	120,1	2968	155	0,6	5
szamotulski	310,5	83,9	3,5	129,4	3810	154	2,1	292
średzki	300,4	81,9	3,6	132,7	4574	210	2,4	470
śremski	302,3	77,0	2,4	126,1	3024	130	1,9	306
Podregion Subregion m. Poznań	445,5	64,7	4,7	71,2	2865	166	28,9	3945
Miasto na prawach powiatu City with powiat status Poznań	445,5	64,7	4,7	71,2	2865	166	28,9	3945

a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych. b Stan w dniu 31 XII. c W ciągu roku. d Łącznie z punktami bibliotecznymi.
 a Based on balances of dwellings stocks. b As of 31 XII. c During the year. d Including library service points.

TABL. 58. WYBRANE DANE O PODREGIONACH I POWIATACH W 2013 R. (cd.)
 SELECTED DATA ON SUBREGIONS AND POWIATS IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Uczniowie w szkołach dla dzieci i młodzieży ^a Pupils and students of schools for children and youth ^a						Uczniowie szkół policealnych ^a Students of post-secondary schools	Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych Ascertained crimes by the Police in completed preparatory proceedings
	podstawowych ^b primary ^b	gimnazjach lower secondary	zasadniczych zawodowych basic vocational	liceach ogólnokształcących ^c general secondary ^c	liceach profilowanych specialized secondary	technikach ^d technical secondary ^d		
na 10 tys. ludności per 10 thous. population								
WOJEWÓDZTWO VOIVODSHIP	595,7	304,6	62,6	133,6	1,8	136,9	64,3	277
Podregion Subregion kaliszki	592,1	317,2	68,7	136,3	0,9	161,5	49,8	238
Powiaty: Powiats:								
jarociński	601,4	330,2	70,6	148,0	–	191,1	40,3	160
kaliszki	581,3	320,9	2,4	17,0	–	66,5	1,3	165
kepiński	626,3	332,1	81,6	114,6	–	134,6	–	290
krotoszyński	611,1	341,5	80,8	101,0	–	169,1	48,1	184
ostrowski	580,6	302,0	71,2	155,5	–	148,2	59,1	256
ostrzeszowski	625,9	336,7	77,5	101,3	–	191,0	–	242
pleszewski	608,1	334,9	78,2	75,8	9,3	129,4	14,1	203
Miasto na prawach powiatu City with powiat status Kalisz	551,3	281,2	89,8	286,9	–	249,7	157,3	354
Podregion Subregion koniński	590,7	322,9	65,3	135,6	3,0	154,2	53,9	218
Powiaty: Powiats:								
gnieźnieński	603,5	313,8	68,0	135,3	1,2	131,2	61,5	215
kolski	573,1	326,2	60,8	123,7	6,3	167,8	12,9	231
koniński	616,2	332,3	12,7	31,6	–	19,7	11,0	189
ślupski	569,5	328,2	78,5	93,4	3,4	157,4	7,9	166
turecki	590,0	319,5	52,4	145,2	–	184,9	24,5	285
wrzesiński	618,2	315,5	70,2	94,8	–	178,3	24,5	163
Miasto na prawach powiatu City with powiat status Konin	534,0	327,9	152,5	385,8	13,2	345,5	254,7	275
Podregion Subregion leszczyński	627,5	328,5	90,1	122,5	1,8	135,0	45,2	209
Powiaty: Powiats:								
gostyński	609,3	318,5	90,5	106,5	1,8	119,0	15,0	144
grodziski	669,8	343,1	96,3	56,9	3,5	150,3	24,1	160
kościański	581,8	322,4	91,4	121,2	–	75,2	26,7	258
leszczyński	641,6	300,9	25,0	10,5	–	–	–	199
miedzichodzki	600,4	332,1	62,8	79,8	5,7	153,9	19,1	203
nowotomyski	649,6	342,2	97,8	136,1	3,6	133,2	14,5	183
rawicki	648,4	320,7	103,0	102,2	–	111,3	31,1	178
wolsztyński	669,4	352,8	117,5	134,0	3,9	153,8	3,5	170
Miasto na prawach powiatu City with powiat status Leszno	593,1	327,3	108,1	306,2	–	325,0	257,6	372
Podregion Subregion pilski	607,2	324,1	71,8	123,3	0,5	155,7	53,8	246
Powiaty: Powiats:								
chodzieski	620,9	350,6	96,3	129,5	0,8	108,3	–	219
czarnkowsko-trzcianecki	609,1	345,7	75,3	129,0	2,0	174,7	23,8	158
pilski	591,8	306,6	50,1	143,0	–	186,4	123,9	292
wągrowiecki	634,3	331,9	89,8	115,4	–	141,3	24,1	282
złotowski	598,6	305,9	75,3	80,9	–	117,4	19,3	246
Podregion Subregion poznański	632,4	296,3	47,1	60,5	1,5	74,7	9,7	227
Powiaty: Powiats:								
obornicki	658,9	316,7	73,4	90,0	–	129,1	9,5	301
poznański	632,3	277,8	28,0	29,4	–	30,0	6,2	232
szamotulski	626,8	321,3	71,9	101,0	2,3	109,9	10,4	260
średzki	598,3	310,6	69,2	120,9	2,3	116,5	3,7	151
śremski	646,7	332,8	75,1	95,8	9,2	189,7	35,1	146
Podregion Subregion m. Poznań	524,3	237,6	34,5	229,3	2,5	143,7	183,8	543
Miasto na prawach powiatu City with powiat status Poznań	524,3	237,6	34,5	229,3	2,5	143,7	183,8	543

^a Bez szkół specjalnych. ^b Bez dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego. ^c Łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi. ^d Łącznie z technikami uzupełniającymi i ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

^a Excluding special schools. ^b Excluding children aged 6 attending pre-primary education establishments. ^c Including supplementary general secondary schools. ^d Including supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

TABL. 58. WYBRANE DANE O PODREGIONACH I POWIATACH W 2013 R. (dok.)
SELECTED DATA ON SUBREGIONS AND POWIATS IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto ^a Average monthly gross wages and salaries ^a	Dochody Revenue		Wydatki Expenditure		Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych Consumption of electricity in households	Zużycie gazu z sieci ^b w gospodarstwach domowych Consumption of gas from gas supply system in households
		budżetów powiatów i miast na prawach powiatu budgets of powiats and cities with powiat status					
		na 1 mieszkańca per capita					
		w zł	in zł			w kWh in kWh	w m ³ in m ³
WOJEWÓDZTWO VOIVODSHIP	3515,31	1751,97		1742,93		772,1	131,2
Podregion Subregion kaliszki	2946,01		x		x	760,8	74,2
Powiaty: Powiats:							
jarociński	2729,43	901,04		895,29		661,5	121,8
kaliski	2826,99	565,12		514,97		1263,7	10,8
kepiński	2456,46	836,11		908,04		695,1	75,2
krotoszyński	2807,81	990,81		947,49		724,2	126,0
ostrowski	3086,65	824,92		792,98		674,2	78,3
ostrzeżowski	3032,51	1063,14		1007,92		704,2	87,8
pleszewski	3079,05	1339,93		1366,30		694,6	50,1
Miasto na prawach powiatu City with powiat status							
Kalisz	3264,40	4432,91		4184,43		698,7	53,6
Podregion Subregion koniński	3238,91		x		x	702,2	49,1
Powiaty: Powiats:							
gnieźnieński	3143,38	859,64		819,94		694,6	118,1
kolski	3582,55	838,31		811,41		685,8	17,8
koniński	3297,59	599,50		599,87		720,8	14,8
ślupecki	2951,09	1080,36		1058,42		708,0	5,2
turecki	2959,12	928,33		962,79		669,3	21,2
wrzesiński	3083,46	834,09		793,73		782,1	73,3
Miasto na prawach powiatu City with powiat status							
Konin	3546,68	5092,18		5220,78		657,0	53,4
Podregion Subregion leszczyński	3124,90		x		x	773,5	171,4
Powiaty: Powiats:							
gostyński	3238,49	927,75		902,95		766,5	173,2
grodziski	2945,14	742,89		735,81		775,2	234,7
kościański	3149,89	798,31		823,18		767,3	188,7
leszczyński	3533,58	721,02		650,32		832,9	76,1
międzychodzki	2996,65	1226,29		1291,37		784,6	49,5
nowotomyski	3283,41	752,39		722,14		764,6	150,9
rawicki	2829,57	813,08		769,28		748,6	148,1
wolsztyński	2812,19	900,79		874,94		880,1	153,5
Miasto na prawach powiatu City with powiat status							
Leszno	3225,98	4793,11		4751,49		672,0	308,4
Podregion Subregion pilski	3302,81		x		x	686,2	78,7
Powiaty: Powiats:							
chodzieski	3226,41	969,51		935,09		696,9	153,2
czarnkowsko-trzcianiecki	3226,12	970,10		946,38		697,4	35,2
pilski	3539,58	1050,40		1002,73		669,7	109,7
wągrowiecki	3074,53	998,22		966,23		730,2	60,8
złotowski	2969,30	826,86		820,20		653,7	39,1
Podregion Subregion poznański	3492,70		x		x	854,4	216,3
Powiaty: Powiats:							
obornicki	3214,37	736,40		702,53		724,3	95,7
poznański	3513,25	612,80		631,86		924,4	297,5
szamotuński	3821,96	763,29		753,63		813,6	98,8
średzki	3310,35	764,42		725,50		784,4	144,7
śremski	3060,02	925,13		887,57		704,3	107,5
Podregion Subregion m. Poznań	4256,82	4852,90		4905,87		841,1	203,8
Miasto na prawach powiatu City with powiat status							
Poznań	4256,82	4852,90		4905,87		841,1	203,8

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9. ^b W jednostkach naturalnych, według których następuje rozliczenie z odbiorcami.

^a Excluding economic entities employing up to 9 persons. ^b Consumption of gas in natural units on the basis of which settlements with clients occur.

TABL. 59. WYBRANE WSKAŹNIKI W PRZEKROJU MIASTO-WIEŚ
SELECTED INDICES IN THE SECTION OF URBAN-RURAL AREAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010		2012		2013		SPECIFICATION
	miasta urban areas	wieś rural areas	miasta urban areas	wieś rural areas	miasta urban areas	wieś rural areas	
Ludność ^a w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym . . .	52,7	56,1	55,7	56,4	57,5	56,7	Non-working age population ^a per 100 persons of working age
Urodzenia żywe na 1000 ludności	11,26	12,69	10,27	11,78	9,88	11,39	Live births per 1000 population
Zgony na 1000 ludności	9,29	8,68	9,49	8,65	9,67	8,89	Deaths per 1000 population
Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	3,91	4,95	4,05	4,97	4,22	4,71	Infant deaths per 1000 live births
Przyrost naturalny na 1000 ludności	1,97	4,01	0,78	3,12	0,21	2,50	Natural increase per 1000 population
Przeciętne dalsze trwanie życia ^b :							Life expectancy ^b :
mężczyźni	73,10	71,79	73,57	72,79	73,88	73,02	males
kobiety	80,41	80,51	80,89	80,52	80,80	80,21	females
Współczynnik dzietności ogólnej	1,374	1,608	1,269	1,504	1,235	1,465	Total fertility rate
Zużycie energii elektrycznej w gospo- darstwach domowych na 1 odbiorcę ^c w kWh	2038,2	2793,1	1955,8	2756,8	1934,4	2858,3	Consumption of electricity in households per consumer ^c in kWh
Zużycie wody z wodociągów w gospo- darstwach domowych na 1 mieszkańca w m ³	35,8	33,9	36,0	34,6	34,9	35,2	Consumption of water from water supply systems per capita in m ³
Zasoby mieszkaniowe ^{ad} :							Dwelling stocks ^{ad} :
mieszkania w tys.	704,3	407,6	716,9	420,3	723,0	426,5	dwellings in thous.
przeciętna:							average:
liczba izb w mieszkaniu	3,78	4,49	3,78	4,50	3,78	4,51	number of rooms in a dwelling
powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	69,7	96,5	70,0	97,4	70,1	97,9	useful floor area per dwelling in m ²
Mieszkania oddane do użytkowania:							Dwellings completed:
na 1000 ludności:							per 1000 population:
mieszkania	3,5	4,4	3,8	4,9	3,4	4,6	dwellings
izby	13,4	23,1	13,8	24,7	12,5	23,7	rooms
powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	317,3	588,8	330,5	628,6	306,5	609,1	useful floor area of dwellings in m ²
na 1000 zawartych małżeństw	582	703	701	862	723	912	per 1000 marriages contracted
przeciętna powierzchnia użytkowa w m ² :							average useful floor area in m ² :
1 mieszkania	90,3	132,6	88,0	127,3	90,2	133,1	per dwelling
1 izby	23,7	25,5	24,0	25,5	24,5	25,7	per room
przeciętna liczba izb w mieszkaniu	3,8	5,2	3,7	5,0	3,7	5,2	average number of rooms in a dwelling

a Stan w dniu 31 XII. b Dla osób w wieku 0 lat. c Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 XII. d Na podstawie bilansów.
a As of 31 XII. b For persons at 0 age. c The number of consumers as of 31 XII was used in calculations. d Based on balances.

TABL. 59. WYBRANE WSKAŹNIKI W PRZEKROJU MIASTO-WIEŚ (dok.)
 SELECTED INDICES IN THE SECTION OF URBAN-RURAL AREAS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010		2012		2013		SPECIFICATION
	miasta urban areas	wieś rural areas	miasta urban areas	wieś rural areas	miasta urban areas	wieś rural areas	
Placówki dla usług pocztowych ^{ab} na 10 tys. ludności	2,1	2,9	2,0	2,8	2,0	2,4	Post service offices ^{ab} per 10 thous. population
Abonenci telefoniczni ^{ac} (standardowe łącza główne) na 1000 ludności	242,4	71,6	180,7	46,8	180,6	43,3	Telephone subscribers ^{ac} (standard main line) per 1000 population
Liczba ludności na 1 aptekę ogólnodostępna ^a w tys.	2,3	8,7	2,0	7,8	2,0	7,4	Population per generally available pharmacy ^a in thous.
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego ^d na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat	921	519	936	563	967	599	Children attending pre-primary education establishments ^d per 1000 children aged 3–6
Miejsca w kinach stałych ^a na 1000 ludności	12,8	–	12,6	–	13,9	–	Seating in fixed cinemas ^a per 1000 population
Widzowie na 1 kino stałe w tys.	85,6	–	68,6	–	79,2	–	Audience per fixed cinema in thous.
Liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną ^a	6320	2553	6379	2759	6337	2987	Population per library institution ^a
Księgozbiór ^a bibliotek publicznych na 1000 ludności w wol.	3504	3425	3530	3341	3537	3348	Collection ^a of public libraries per 1000 population in vol.
Wypożyczenia ^e księgozbioru na 1 czytelnika w wol.	20,2	20,5	24,0	20,1	20,3	20,1	Loans ^e of collection per borrower in vol.
Abonenci ^a na 1000 ludności:							Subscribers ^a per 1000 population:
radiowi	233,1	151,2	233,1	148,4	235,2	148,5	radio
telewizyjni	224,7	147,9	223,5	144,9	225,0	144,8	television
Przestępstwa stwierdzone ^f w zakończonych postępowaniach przygotowawczych na 10 tys. ludności	383,8	151,4	371,4	160,2	367,4	165,0	Ascertained crimes ^f in completed preparatory proceedings per 10 thous. population

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Dane dotyczą poczty publicznej (operator publiczny). ^c Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. ^d Bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą. ^e Łącznie z punktami bibliotecznymi; bez wypożyczeń międzybibliotecznych. ^f Przez Policję.

^a As of 31 XII. ^b Data concern the public post office (public operator). ^c Data concern operators of public telecommunication network. ^d Excluding pre-primary education in the units performing health care activities. ^e Including library service points; excluding interlibrary lending. ^f By the Police.

TABL. 60. **WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW W 2013 R.**
WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF OTHER VOIVODSHIPS IN 2013

WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS	Ludność ^a Population ^a			Przyrost naturalny Natural increase	Saldo migracji wewnętrznych i zagranicz- nych na pobyty stały Net internal and inter- national migration for permanent residence	Przeciętne dalsze trwanie życia ^b Life expectancy ^b	
	w tys. in thous.	w odsetkach in percent	w miastach w % ogółu ludności in urban areas in % of total population	na 1000 ludności per 1000 population		mężczyźni males	kobiety females
POLSKA POLAND	38495,7	100,0	60,4	-0,5	-0,5	73,06	81,14
Dolnośląskie	2910,0	7,6	69,4	-1,6	0,0	72,52	80,86
Kujawsko-pomorskie	2092,6	5,4	60,0	-0,3	-1,3	72,91	80,47
Lubelskie	2156,2	5,6	46,2	-1,4	-2,6	72,72	81,57
Lubuskie	1021,5	2,7	63,1	-0,3	-1,3	72,21	80,11
Łódzkie	2513,1	6,5	63,4	-3,5	-1,1	70,70	80,11
Małopolskie	3360,6	8,7	48,7	1,2	0,8	74,78	82,04
Mazowieckie	5316,8	13,8	64,2	0,2	2,5	73,38	81,60
Opolskie	1004,4	2,6	52,1	-2,0	-3,3	73,48	80,87
Podkarpackie	2129,3	5,5	41,2	0,8	-1,5	74,76	82,35
Podlaskie	1195,0	3,1	60,4	-1,3	-2,1	73,22	82,26
Pomorskie	2295,8	6,0	65,1	1,7	0,8	74,05	81,23
Śląskie	4599,4	11,9	77,4	-1,4	-2,0	72,40	80,06
Świętokrzyskie	1268,2	3,3	44,8	-2,7	-2,2	72,79	81,49
Warmińsko-mazurskie	1446,9	3,8	59,3	-0,2	-2,6	71,87	80,83
Wielkopolskie	3467,0	9,0	55,2	1,2	0,0	73,51	80,57
Zachodniopomorskie	1718,9	4,5	68,6	-0,9	-0,6	72,69	80,51

a Stan w dniu 31 XII. b Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku 0 lat.

a As of 31 XII. b Average number of years of life expectancy for persons at 0 age.

TABL. 60. **WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW W 2013 R. (cd.)**
WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF OTHER VOIVODSHIPS IN 2013 (cont.)

WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS	Pracujący ^{ab} w tys. <i>Employed persons^{ab} in thous.</i>	Bezrobotni zarejestrowani ^a w tys. <i>Registered unemployed persons^a in thous.</i>	Stopa bezrobocia rejestrwanego ^a w % <i>Registered unemployment rate^a in %</i>	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto <i>Average monthly gross wages and salaries</i>		Przeciętne miesięczne emerytury i renty brutto w zł <i>Average monthly gross retirement pay and pensions in zł</i>		Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (2012=100) <i>Price indices of consumer goods and services (2012=100)</i>
				ogółem w zł <i>total in zł</i>	Polska=100 ^c <i>Poland=100^c</i>	z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych from non-agricultural social security system	rolników indywidualnych <i>farmers</i>	
POLSKA POLAND	13919,8	2157,9	13,4	3659,40	100,0	1921,25^d	1121,52	100,9
Dolnośląskie	1018,2	153,6	13,1	3654,57	99,9	1877,72	1226,90	100,9
Kujawsko-pomorskie	677,0	150,1	18,2	3163,57	86,5	1709,33	1125,86	101,1
Lubelskie	799,8	134,0	14,4	3306,12	90,3	1653,80	1116,04	100,7
Lubuskie	320,3	59,8	15,7	3114,69	85,1	1690,11	1261,30	101,3
Łódzkie	925,3	151,6	14,1	3315,58	90,6	1730,12	1109,24	100,8
Małopolskie	1260,0	164,4	11,5	3372,60	92,2	1812,30	1084,34	100,8
Mazowieckie	2274,6	283,2	11,1	4514,42	123,4	1915,22	1082,59	100,8
Opolskie	311,4	51,6	14,2	3281,48	89,7	1827,00	1187,16	100,7
Podkarpackie	792,8	154,2	16,3	3147,19	86,0	1600,77	1091,30	100,7
Podlaskie	400,1	70,9	15,1	3258,66	89,0	1682,71	1086,69	100,6
Pomorskie	753,4	114,1	13,2	3595,98	98,3	1840,80	1126,00	100,9
Śląskie	1638,6	208,3	11,3	3786,14	103,5	2287,25	1367,05	100,8
Świętokrzyskie	454,0	90,1	16,6	3165,93	86,5	1675,09	1094,62	100,8
Warmińsko-mazurskie	419,6	115,9	21,6	3106,89	84,9	1669,55	1128,17	100,9
Wielkopolskie	1367,2	144,8	9,6	3335,93	91,2	1770,68	1111,99	101,1
Zachodniopomorskie	507,5	111,1	18,0	3298,99	90,2	1793,88	1204,59	100,9

a Stan w dniu 31 XII. *b* Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; z pracującymi w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie – dane szacunkowe. *c* Relacja do średniej krajowej. *d* W podziale na województwa bez emerytur i rent wypłacanych przez: Ministerstwo Obrony Narodowej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Ministerstwo Sprawiedliwości oraz bez emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

a As of 31 XII. *b* By actual workplace and kind of activity; with the employed persons on private farms in agriculture – estimated data. *c* Relation to national average. *d* In division by voivodships excluding retirement pay and pensions paid by the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior, the Ministry of Justice and excluding retirement pay and pensions realized on the basis of international agreements.

TABL. 60. **WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW W 2013 R. (cd.)**
WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF OTHER VOIVODSHIPS IN 2013 (cont.)

WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS	Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny <i>Average monthly available income</i>	Przeciętne miesięczne wydatki <i>Average monthly expenditures</i>		Wskaźnik zagrożenia ubóstwem (na podstawie wyników badania budżetów gospodarstw domowych) w % osób w gospodarstwach domowych o wydatkach poniżej <i>At-risk of poverty rate (on the basis of household budgets survey results) in % of persons in households with the expenditure below</i>		
		ogółem <i>total</i>	w tym na żywność i napoje bealkoholowe <i>of which on food and non-alcoholic beverages</i>	minimum egzystencji <i>subsistence minimum</i>	relatywnej granicy ubóstwa <i>relative poverty line</i>	„ustawowej” granicy ubóstwa <i>“legal” poverty line</i>
	w zł na 1 osobę w gospodarstwach domowych <i>per capita in zł in households</i>					
POLSKA POLAND	1299,07	1061,70	264,36	7,4	16,2	12,8
Dolnośląskie	1344,79	1125,12	276,41	5,1	12,1	8,9
Kujawsko-pomorskie	1169,40	992,12	257,66	9,6	18,8	16,0
Lubelskie	1105,58	929,11	249,72	9,4	21,5	17,6
Lubuskie	1238,06	1005,29	270,76	6,4	15,0	12,2
Łódzkie	1296,47	1132,27	268,86	6,1	12,5	9,7
Małopolskie	1227,80	1019,77	262,38	6,0	15,8	12,2
Mazowieckie	1690,42	1331,00	288,00	5,7	12,4	9,9
Opolskie	1198,79	1072,97	257,05	6,1	16,1	11,7
Podkarpackie	997,69	874,66	244,01	9,4	20,9	16,9
Podlaskie	1258,18	917,63	263,15	11,2	22,7	17,6
Pomorskie	1433,64	1083,92	265,46	9,2	19,2	15,4
Śląskie	1318,92	1118,09	270,81	4,9	11,2	8,3
Świętokrzyskie	1153,36	922,48	262,25	8,5	19,7	13,6
Warmińsko-mazurskie	1108,97	883,48	247,15	13,2	25,4	20,2
Wielkopolskie	1206,72	952,65	241,75	8,9	19,2	15,5
Zachodniopomorskie	1255,90	996,58	265,91	7,1	15,3	11,6

TABL. 60. **WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW W 2013 R. (cd.)**
WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF OTHER VOIVODSHIPS IN 2013 (cont.)

WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS	Zasoby mieszkaniowe ^a Dwellings stocks ^a			Mieszkania oddane do użytkowania Dwellings completed				
	na 1000 ludności per 1000 population	przeciętna average		w tys. in thous.	na 1000 ludności per 1000 population	na 1000 zawartych małżeństw per 1000 marriages	powierzchnia użytkowa na 1000 ludności w m ² useful floor area per 1000 population in m ²	izby na 1000 ludności rooms per 1000 population
		liczba izb w miesz- kaniu number of rooms per dwelling	powierzchnia użytkowa 1 miesz- kania w m ² useful floor area per dwelling in m ²					
POLSKA POLAND	359,9	3,82	73,1	145,1	3,8	804,5	394,2	16,1
Dolnośląskie	381,6	3,85	72,0	16,5	5,7	1276,1	493,4	20,5
Kujawsko-pomorskie	344,6	3,76	69,2	6,7	3,2	679,6	328,4	14,1
Lubelskie	348,3	3,83	76,5	7,0	3,2	671,4	323,8	14,5
Lubuskie	351,9	3,97	73,0	3,2	3,1	666,6	313,4	13,4
Łódzkie	394,9	3,58	68,1	6,0	2,4	550,5	301,4	11,5
Małopolskie	332,4	3,91	77,3	15,5	4,6	931,9	492,1	19,9
Mazowieckie	402,3	3,63	71,5	29,2	5,5	1210,8	544,7	21,7
Opolskie	347,0	4,18	80,1	1,7	1,7	368,1	230,8	9,0
Podkarpackie	298,5	4,07	80,5	6,2	2,9	581,5	346,4	14,8
Podlaskie	361,9	4,01	75,6	4,2	3,5	738,2	349,5	14,7
Pomorskie	354,9	3,80	71,4	11,9	5,2	1109,8	493,9	20,2
Śląskie	374,5	3,74	69,9	10,4	2,3	467,1	282,8	11,1
Świętokrzyskie	341,4	3,76	73,7	2,9	2,3	490,8	269,6	11,4
Warmińsko-mazurskie	343,5	3,77	67,7	4,8	3,3	731,7	323,8	14,3
Wielkopolskie	331,5	4,05	80,4	13,6	3,9	810,8	441,7	17,5
Zachodniopomorskie	365,9	3,85	70,1	5,5	3,2	712,0	330,2	13,4

^a Stan w dniu 31 XII; dane na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych.
^a As of 31 XII; based on balance of dwelling stocks.

TABL. 60. **WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW W 2013 R. (cd.)**
WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF OTHER VOIVODSHIPS IN 2013 (cont.)

WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS	Liczba ludności ^a na Population ^a per			Miejsca ^b w domach i zakładach pomocy społecznej Places ^b at social welfare homes and facilities	Dzieci w placówkach wychowania przedszkol- nego ^c w wieku 3–5 lat Children attending pre-primary education establis- ments ^c aged 3–5	Placówki pocztowe operatora wyznaczonego na 10 tys. ludności ^d Post offices of appointed operator per 10 thous. population ^d	Telefoniczne łącza główne na 1000 ludności ^{ad} Telephone main line per 1000 population ^{ad}
	łóżko ^{eg} w szpitalach ogólnych bed ^{eg} in general hospitals	podmiot ambu- latoryjnej opieki zdrowotnej ^{fg} provider of out-patient health care ^{fg}	aptekę ogóln- dostępną generally available pharmacy				
POLSKA POLAND	205	1506	3150	110437	949016	2,0	151,4
Dolnośląskie	193	1520	2931	7961	69371	2,1	167,3
Kujawsko-pomorskie	217	1847	3608	5103	47545	2,0	123,0
Lubelskie	187	1417	2662	5638	49253	2,5	124,1
Lubuskie	229	1315	3263	2875	25341	2,5	157,7
Łódzkie	187	1476	2912	7851	58552	1,9	141,2
Małopolskie	226	1752	3047	9865	85844	1,7	155,0
Mazowieckie	200	1819	3226	15791	150286	1,7	212,1
Opolskie	204	1260	3261	3805	23105	2,2	139,7
Podkarpackie	209	1290	3385	5496	47613	2,0	125,6
Podlaskie	204	1236	3170	3361	26277	2,9	150,5
Pomorskie	243	1890	3234	6902	59372	2,0	156,4
Śląskie	178	1447	3283	12395	111581	1,7	141,8
Świętokrzyskie	204	1575	3093	4155	27150	2,2	114,3
Warmińsko-mazurskie	217	1207	3608	4796	31859	2,6	115,3
Wielkopolskie	237	1338	3002	8874	97093	2,2	142,9
Zachodniopomorskie	205	1360	3306	5569	38774	2,6	143,9

a Stan w dniu 31 XII. *b* Łącznie z filiami. *c* W przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych, zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych; łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą. *d* Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. *e* Łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków; bez 2 szpitali w województwie wielkopolskim. *f* Przychodnie łącznie z praktykami lekarskimi. *g* Łącznie z danymi Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

a As of 31 XII. *b* Including branches. *c* In nursery schools, pre-primary sections of primary schools, pre-primary education groups and pre-primary points; including the children attending the units performing health care activities for all school year. *d* Data concerns operators of the public telecommunication network. *e* Including beds and incubators for newborns; excluding 2 hospitals in Wielkopolskie voivodship. *f* Out-patient departments including medical practices. *g* Including data of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior.

TABL. 60. **WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW W 2013 R. (cd.)**
WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF OTHER VOIVODSHIPS IN 2013 (cont.)

WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS	Uczniowie i studenci ^a według grup wieku w % ludności danej grupy wieku <i>Pupils and students^a by age groups in % of population of given age group</i>						Studenci szkół wyższych ^{ab} na 10 tys. ludności <i>Students in higher schools^{ab} per 10 thous. population</i>	Domy stu- denckie ^b <i>Student dormito- ries^b</i>	Stołówki studenc- kie ^b <i>Student canteens^b</i>
	7–12 lat	13–15	16–18	19–24	25–29	30 lat i więcej <i>and more</i>			
POLSKA POLAND	94,5	95,3	94,2	54,6	8,2	1,0	393,3	504	85
Dolnośląskie	92,9	93,7	92,6	66,3	9,8	1,0	474,8	36	5
Kujawsko-pomorskie	93,5	94,4	93,4	48,8	7,5	1,0	326,3	24	4
Lubelskie	94,2	95,5	95,4	53,2	6,9	0,8	374,1	31	3
Lubuskie	92,9	93,7	91,6	31,0	4,7	0,8	169,0	10	1
Łódzkie	95,5	96,6	94,5	54,9	10,1	1,2	386,4	31	5
Małopolskie	94,9	95,8	95,0	67,5	8,9	0,7	549,7	53	10
Mazowieckie	98,0	98,5	97,1	69,4	12,4	1,3	547,7	102	21
Opolskie	92,5	92,2	91,6	42,3	5,4	0,8	279,7	11	2
Podkarpackie	92,7	94,2	93,9	39,1	4,5	0,6	269,6	23	1
Podlaskie	91,5	92,7	91,9	48,7	6,4	0,9	346,7	10	–
Pomorskie	93,7	94,7	92,8	57,9	8,9	1,2	427,6	38	5
Śląskie	95,0	95,4	95,0	48,9	7,0	1,0	292,7	43	13
Świętokrzyskie	94,0	95,3	96,2	44,7	6,2	0,9	298,8	12	3
Warmińsko-mazurskie	91,6	92,5	91,2	40,3	5,2	0,8	261,6	15	2
Wielkopolskie	96,5	97,2	95,8	57,4	7,8	0,9	424,8	44	7
Zachodniopomorskie	91,0	91,7	89,6	45,8	7,5	1,0	312,6	21	3

a Bez cudzoziemców; łącznie ze szkołami resortu obrony narodowej oraz resortu spraw wewnętrznych. *b* Stan w dniu 30 XI.

a Excluding foreigner students and graduates; including academies of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior. *b* As of 30 XI.

TABL. 60. **WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW W 2013 R. (dok.)**
WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF OTHER VOIVODSHIPS IN 2013 (cont.)

WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS	Widzowie w kinach stałych na 1000 ludności <i>Audience in fixed cinemas per 1000 population</i>	Liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną ^a <i>Population per library institution^a</i>	Zwiedzający muzea i wystawy muzealne na 1000 ludności <i>Visitors of museums and museum exhibitions per 1000 population</i>	Miejsca nocle- gowe w tury- stycznych obiekтах zbiorowego zakwaterowa- nia ^b w tys. <i>Number of beds in collective tourist accom- modation establish- ments^b in thous.</i>	Przestępstwa stwierdzone ^c w zakończo- nych postę- powaniach przygoto- wawczych na 10 tys. ludności <i>Ascertained crimes^c in completed preparatory proceedings per 10 thous. population</i>	Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych ^c w % <i>Rates of detectability of delinquents in ascertained crimes^c in %</i>	Produkt krajo- wy brutto na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące) w 2012 r. <i>Gross domestic product per capita (current prices) in 2012</i>
POLSKA POLAND	959	4103	754	679,4	276	67,1	41934
Dolnośląskie	1183	4169	733	58,4	381	67,0	47440
Kujawsko-pomorskie	857	3854	393	26,3	255	68,2	34095
Lubelskie	524	2918	469	19,7	207	70,9	29479
Lubuskie	803	2969	204	19,1	374	73,1	34862
Łódzkie	812	4154	360	23,5	264	62,9	39080
Małopolskie	839	4308	2287	83,8	258	63,6	36961
Mazowieckie	1628	4887	1649	47,1	263	59,0	66755
Opolskie	619	3025	195	7,9	285	70,2	33888
Podkarpackie	519	2874	494	25,5	168	71,4	29333
Podlaskie	671	4149	350	12,9	187	69,0	30055
Pomorskie	1216	5754	803	94,3	287	63,0	41045
Śląskie	1002	5589	261	44,2	349	68,2	44372
Świętokrzyskie	535	4466	504	14,2	230	75,1	31459
Warmińsko-mazurskie	624	3495	465	40,8	228	67,5	30065
Wielkopolskie	1029	4218	303	41,8	277	74,0	44567
Zachodniopomorskie	676	3559	265	119,9	303	69,6	35334

a Stan w dniu 31 XII. *b* Stan w dniu 31 VII. Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. *c* Przez Policję.
a As of 31 XII. *b* As of 31 VII. Concern establishments possessing 10 and more bed places. *c* By the Police.